

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Politické aspekty územní samosprávy – volby a volební
chování obyvatel města Hluboká nad Vltavou**

Bc. Jana Svobodová

© 2018 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Jana Svobodová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Politické aspekty územní samosprávy – volby a volební chování obyvatel města Hluboká nad Vltavou

Název anglicky

Political Aspect of Local Government – Elections and Voting Behavior of the Population of Hluboká nad Vltavou

Cíle práce

Východisem diplomové práce je fakt, že pro město Hluboká nad Vltavou je charakteristická stabilní voličská podpora Občanské demokratické strany, a to i přes fakt, že tato strana v rámci ostatních voleb politických sborů v České republice kontinuálně ztrácí identifikovaný elektorát. V této souvislosti si práce klade za cíl ověřit, zda lze v kontextu teorie volebního chování využít k interpretaci v případě této municipality místně kontextuální koncept volebního chování. Dílčími cíli práce je popsat vývoj výsledků voleb a posoudit proměnné, které stojí v pozadí rozhodování místního voličstva v rámci voleb zastupitelstva města.

Metodika

Práce bude pojata jako případová studie. Subjektem studia bude město Hluboká nad Vltavou. Objekty studia bude místní voličstvo, které se účastní voleb zastupitelstva města. K deskripci výsledků komunálních voleb bude využito dat dostupných prostřednictvím Českého statistického úřadu (dostupné na www.volby.cz). Faktory volebního chování zejména v kontextu místních proměnných budou posouzeny na základě dat, která budou zajištěna prostřednictvím dotazníkového šetření. K naplnění cíle práce bude taktéž využito dat získaných formou studia dostupných materiálů místních politických subjektů, zápisů z jednání zastupitelstva, apod.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

volební chování, Hluboká nad Vltavou, Občanská demokratická strana, volič, komunální volby, zastupitelstvo města, politická strana, stranický systém

Doporučené zdroje informací

BALÍK, S. GONGALA, P. GREGOR, K.: Dvacet let komunálních voleb v ČR. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury a Masarykova univerzita, 2015. 159 s. Politologická řada, 53. ISBN 978-80-7325-381-3.

BALÍK, S. Komunální politika : obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009. 250s. ISBN 978-80-247-2908-4.

BERNARD, J. KOSTELECKÝ, T. ŠIMON, M. 2014. „Existují prostorové kontextové vlivy na volební chování i v relativně nacionalizovaném stranickém systému? Příklad Česka.“ *Geografie* 119 (3): 240-258. ISSN 1212-00140448974.

ČMEJREK, J. BUBENÍČEK, V. ČOPÍK, J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha : Grada, 2010. 223 s. ISBN 978-80-247-3061-5.

Předběžný termín obhajoby

2017/18 ZS – PEF (únor 2018)

Vedoucí práce

Ing. Radek Kopřiva, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 6. 10. 2016

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 24. 10. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 19. 02. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Politické aspekty územní samosprávy-volby a volební chování obyvatel města Hluboká nad Vltavou" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.8.2018

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla vyjádřit upřímné poděkování panu vedoucímu diplomové práce Ing. Radku Kopřivovi, Ph.D., bez něhož by nemohla vzniknout, za cenné rady, vstřícnost a v neposlední řadě trpělivost, ochotu a celkovou pomoc v průběhu zpracování této práce.

Politické aspekty územní samosprávy-volby a volební chování obyvatel města Hluboká nad Vltavou

Political Aspects of Local Government - Elections and Voting Behaviour of the Population of Hluboká nad Vltavou

Souhrn

Předkládaná diplomová práce se orientuje na oblast politických aspektů územní samosprávy, tedy voleb a volebního chování hlubockých obyvatel. Cílem práce je ověřit, zda lze v kontextu teorie volebního chování využít k interpretaci v případě tohoto města místně kontextuální koncept volebního chování. Dílčími cíli práce je popis vývoje výsledků voleb do zastupitelstva města Hluboká nad Vltavou a posoudit faktory ovlivňující volební chování a co stojí v pozadí rozhodování místního voličstva.

Dvě součásti práce, teoretická a analytická, utvářejí propojený komplex. V teoretické části jsou vymezeny okruhy začleňující územní samosprávu do teoretických východisek, kterými jsou lokální demokracie, komunální politika, orgány územní samosprávy, problematika voleb a komunálních voleb a s tím spojené lokální subjekty a zejména oblast volebního chování, která je pro tuto práci stěžejní. Analytická část je hlubším uvedením do municipality Hluboká nad Vltavou, kdy samotné město je subjektem a místní voliči zúčastňující se voleb do zastupitelstva tohoto města, jsou objektem studie. Město je analyzováno ze sociodemografického a politického hlediska, dále jsou zkoumány volební výsledky komunálních voleb let 1998-2014. Nejpodstatnější studií je dotazníkové šetření, kde jsou posuzovány vlivy na volební chování místních obyvatel, jejichž výsledky jsou součástí výsledků a diskuzí práce.

Klíčová slova: Hluboká nad Vltavou, komunální volby, Občanská demokratická strana, politická strana, stranický systém, volební chování, volič, zastupitelstvo města

Summary

This diploma thesis focuses on the area of political aspects of territorial self-government, ie election and electoral behavior of the profound inhabitants. The aim of the thesis is to verify whether a contextual conception of electoral behavior can be used in the context of the theory of electoral behavior to interpret in the case of this city. The partial aims of the thesis are a description of the development of election results in the Hluboká nad Vltavou City Council and the assessment of the factors influencing the electoral behavior and what is behind the decision making of the local electorate.

Two parts of the work, theoretical and analytical, form a linked complex. In the theoretical part, the spheres are included, integrating territorial self-government into the theoretical foundations, which are local democracies, communal politics, territorial self-governing bodies, issues of elections and municipal elections and related local subjects, and especially the area of electoral behavior that is crucial for this work. The analytical part is a deeper introduction to the municipality of Hluboká nad Vltavou, where the city itself is an entity and local voters participating in elections to the city council are the subject of a study. The city is analyzed from a sociodemographic and political point of view, and the election results of the municipal elections 1998-2014 are examined. The most important study is the questionnaire survey, which assesses the effects on the electoral behavior of local residents, the results of which are part of the results and discussions of the work.

Keywords: Hluboká nad Vltavou, municipal elections, Civic Democratic Party, political party, party system, electoral behavior, voter, municipal council

Obsah:

1.	ÚVOD.....	12
2.	CÍL PRÁCE A METODIKA	14
2.1	<i>Cíl práce</i>	14
2.2	<i>Metodika</i>	14
3.	TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	15
3.1	<i>Lokální demokracie</i>	15
3.1.1	Normativní přístup	16
3.1.2	Deskriptivní přístup	18
3.2	<i>Typologie lokálních modelů demokracie</i>	19
3.2.1	Model A: Nепarticipativní model	19
3.2.2	Model B: Apoliticko-demarchistický model	20
3.2.3	Model C: Konsenzuální model.....	20
3.2.4	Model D: Kompetitivní model.....	20
3.3	<i>Politika a Komunální politika</i>	21
3.4	<i>Teoretická východiska územní samosprávy ČR</i>	22
3.5	<i>Formální aspekty územní samosprávy v České republice</i>	25
3.5.1	Postavení občana obce	26
3.5.2	Orgány obce	27
3.5.3	Obecní úřad.....	31
3.6	<i>Volby jako pilíř demokracie</i>	32
3.7	<i>Volby do obecních zastupitelstev</i>	34
3.8	<i>Volební chování</i>	35
3.9	<i>Politické subjekty na komunální úrovni</i>	41
4.	ANALYTICKÁ ČÁST-MĚSTO HLUBOKÁ NAD VLTAVOU	43
4.1	<i>Charakteristika města</i>	43

4.2	<i>Sociodemografická charakteristika města Hluboká nad Vltavou</i>	43
4.2.1	Srovnání okresů v Jihočeském kraji	46
4.2.2	Správní obvod České Budějovice	47
4.2.3	Město Hluboká nad Vltavou – demografický vývoj	48
4.3	<i>Politická charakteristika města</i>	50
4.4	<i>Volební výsledky uplynulých let města Hluboká nad Vltavou</i>	50
4.4.1	Volby konané v roce 1998	50
4.4.2	Volby konané v roce 2002	51
4.4.3	Volby konané v roce 2006	52
4.4.4	Volby konané v roce 2010	53
4.4.5	Volby konané v roce 2014	54
4.5	<i>Dotazníkové šetření</i>	55
5.	VÝSLEDKY A DISKUSE	94
6.	ZÁVĚR	98
7.	POUŽITÉ ZDROJE DAT	102
8.	PŘÍLOHY	107

Seznam tabulek a grafů

Tabulka	název	strana
1	Vybrané ukazatele za okres České Budějovice	45
2	Porovnání okresů v Jihočeském kraji	47
3	Správní obvod ORP České Budějovice	48
4	Demografický vývoj města Hluboká nad Vltavou v letech 2006-2015	49
5	Zastupitelstvo města pro období 2014–2018	108
6	Výsledky komunálních voleb v roce 1998	51
7	Výsledky komunálních voleb v roce 2002	52
8	Výsledky komunálních voleb v roce 2006	53
9	Výsledky komunálních voleb v roce 2010	54
10	Výsledky komunálních voleb v roce 2014	55
11	Která z následujících možností nejlépe vystihuje důvod, proč jste se zúčastnil/a voleb do zastupitelstva?	64
12	Která z následujících možností nejlépe vystihuje důvod, proč byste se pravděpodobně zúčastnil/a voleb do zastupitelstva?	73
13	Srovnání volební účasti pro rok 2014 a 2018	78
14	Průnik otázek na volební účast, rok 2014 a 2018	79
15	Modelace skupin dle identifikačních otázek	79
16	Srovnání důvodů pro neúčast u voleb pro rok 2014 a 2018	81
17	Srovnání důvodů pro účast u voleb pro rok 2014 a 2018	83
18	Srovnání způsobů volby pro rok 2014 a 2018	84
19	Srovnání volených stran pro rok 2014 a 2018	85
20	Průnik otázek na volené strany, rok 2014 a 2018	85
21	Opětovná volba strany voličem	86
22	Modelace skupin voličů dle identifikačních otázek	87
23	Podle čeho se při volbách do zastupitelstva rozhodujete?	89

Graf	název	strana
1	Pohlaví	56
2	Věkové složení	57
3	Vzdělání	58
4	Ekonomická aktivita	58
5	Čistý měsíční příjem domácnosti	59
6	Bydliště	60
7	Využil/a jste možnosti volit do zastupitelstva města v roce 2014?	61
8	Která z následujících možností nejlépe vystihuje důvod, proč jste se nezúčastnil/a voleb do zastupitelstva?	62
9	Jakým způsobem jste volil/a?	66
10	Jakou stranu jste volil/a, případně z které strany jste volil/a největší počet kandidátů?	67
11	Představte si, že by příští týden byly volby do zastupitelstva města. Šel/a byste volit?	69
12	Která z následujících možností nejlépe vystihuje důvod, proč byste se pravděpodobně nezúčastnil/a voleb do zastupitelstva?	71
13	Jakým způsobem byste volil/a?	75
14	Jakou stranu byste volil/a, případně z které strany byste volil/a největší počet kandidátů?	76
15	Zajímáte se o činnost zastupitelstva?	91
16	Jak hodnotíte činnost zastupitelstva v uplynulém volebním období?	92

1. ÚVOD

Diplomová práce se zabývá tématem volebního chování voličů při volbách, jejich preferencí a způsobu rozhodování o dané politické straně. Základním východiskem je skutečnost, že město Hluboká nad Vltavou má stabilní voličskou základnu strany ODS a to i přes propad v politice nejvyšší. Práce si klade za cíl ověřit, jestli lze v kontextu teorie volebního chování využít k interpretaci v případě této municipality místně kontextuální koncept volebního chování. Dílčími cíli práce je popsat vývoj výsledků voleb a posoudit proměnné, které stojí v pozadí rozhodování místního voličstva v rámci voleb do zastupitelstva města.

Práce se skládá z části teoretické a praktické tvoří tak propojený celek. V teoretické části najdeme základní východiska tématu, kapitoly se věnují popsání základních faktorů, se kterými je pracováno dále, tedy lokální demokracie její přístupy. Práce se také věnuje popisů jednotlivých mandátů municipalit dle zákona o obcích. Část je tedy věnována působnosti rady, zastupitelstva, rady v návaznosti na komunální politiku, její formy. Práce se věnuje i takovým otázkám jako je samotné sestavování kandidátních listin, způsob volby a jednotlivých formací, které působí v čele municipalit. Zásadní oblastí je kapitola o volebním chování. Samotné volební chování je velmi široká oblast výzkumu politologie, jež objasňuje vztahy mezi voliči a politickými stranami ve volbách. Vychází tak z vědomí, že výsledek voleb není tvořen pouze střetem nabídky stran a rozhodnutí voliče, ale je především důsledkem vzájemného ovlivňování, a to mezi politickými stranami a voliči. Cílem výzkumu je objasnění charakteristiky voličstva, dle které politické formace připravují svoji nabídku s cílem získat ve volbách co největší počet hlasů. Práce se zabývá konkrétními faktory ve městě Hluboká nad Vltavou, které ovlivňují tamní voliče a jejich chování. Práce popisuje základní faktory, které ovlivňují volbu voliče a důvod jeho volby.

V praktické části najdeme především seznámení s municipalitou Hluboká nad Vltavou a zejména výsledky uplynulých komunálních voleb od roku 1998 do zatím posledních v roce 2014, které se konaly na území této municipality. Město Hluboká nad Vltavou má stabilní voličskou základnu, práce si tak klade za cíl charakterizovat politickou situaci ve městě a také pracovat se sociodemografickými údaji, abychom přiblížili hlavní faktory, které ovlivňují dané chování ve městě. K objasnění chování pomůže i dotazníkové šetření, které

pracuje s konkrétními dotazy na jednotlivé zúčastněné osoby. Kupříkladu, co nejvíce ovlivňuje chování voličů, z jakého důvodu chodí k volbám a z jakého důvodu k nim naopak nechodí. Získané výsledky jsou vyhodnoceny v závěru práce, kde najdeme shrnutí dosažených výsledků spolu s vyhodnocením dotazníkového šetření.

Protipólem zůstává vývoj ve zmíněné municipalitě, která si zachovává trend spíše opačný a není toliko ovlivněna vývojem celorepublikovým, což je ovlivněno celou řadou faktorů, které určují voličovo chování a jeho konečné rozhodnutí.

Samotné shrnutí získaných výsledků najdeme v závěru práce, kde jsou zodpovězeny otázky, které si práce kladla za cíl zodpovědět. V praktické části práce vycházela především z dostupných hledisek získaných v části teoretické, veškeré poznatky jsou shrnutí v závěru.

2. CÍL PRÁCE A METODIKA

2.1 Cíl práce

Východiskem diplomové práce je fakt, že pro město Hluboká nad Vltavou je charakteristická stabilní voličská podpora Občanské demokratické strany, a to i přes fakt, že tato strana v rámci ostatních voleb politických sborů v České republice kontinuálně ztrácí identifikovaný elektorát. V této souvislosti si práce klade za cíl ověřit, zda lze v kontextu teorie volebního chování využít k interpretaci v případě této municipality místně kontextuální koncept volebního chování. Dílčími cíli práce je popsat vývoj výsledků voleb a posoudit proměnné, které stojí v pozadí rozhodování místního voličstva v rámci voleb zastupitelstva města.

2.2 Metodika

Práce bude pojata jako případová studie. Subjektem studia bude město Hluboká nad Vltavou. Objekty studia bude místní voličstvo, které se účastní voleb zastupitelstva města. K deskripci výsledků komunálních voleb bude využito dat dostupných prostřednictvím Českého statistického úřadu (dostupné na www.volby.cz). Faktory volebního chování zejména v kontextu místních proměnných budou posouzeny na základě dat, která budou zajištěna prostřednictvím dotazníkového šetření. K naplnění cíle práce bude taktéž využito dat získaných formou studia dostupných materiálů místních politických subjektů, zápisů z jednání zastupitelstva apod.

3. TEORETICKÁ VÝCHODISKA

3.1 Lokální demokracie

Termín *demokracie* patří k hojně užívaným pojmům ve veřejném životě a značí moc či vládu lidu (z řeckého *demos* = lid a *kratos* = moc). Je pojímána jako vláda určité kvality, jako typ politického systému. Z toho plyne, že v oblasti demokracie se jedná o „*správu věcí veřejných*“. Obecná charakteristika demokracie podtrhuje suverenitu lidu jako jediného nositele moci. Abraham Lincoln ji shrnul takto: „*vláda lidu, lidem a pro lid*“ (Čmejrek, 2001: 92).

Většina koncepcí demokracie se zakládá na principu „vlády lidem“, což v podstatě znamená, že lidé vládou sami sobě, a tak se podílí na přijímání rozhodnutí formujících jejich životy a ovlivňujících osud jejich společnosti. Přičemž demokracie má dvě základní podoby, jimiž jsou přímá a zastupitelská demokracie a podle toho, o kterou se jedná, získává participace různé formy. Ve sféře přímé demokracie to znamená stálé zapojení do rozhodování nástroji, jakými jsou např. referenda, masová shromáždění apod. Běžnější formou je zastupitelská demokracie, jejímž rysem je výkon volebního práva, tedy hlasování. Jestliže občané hlasují, nepřijímají rozhodnutí utvářející jejich životy, nýbrž volí ty, kdo budou tato rozhodnutí přijímat za ně (Heywood, 2008: 98-99).

„*Lokální úroveň, tj. komunální politika ve městech a vesnicích je prostředím, ve kterém může soudobá zastupitelská demokracie fungovat nejlépe*“ (Sisk, 2001). Přímá demokracie, kterážto ve svojí klasické podobě je v tak velké míře spojena s životem obcí a komunit, že ani nemůže být pochyb o tom, že se jedná o lokální rozměr politického procesu (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010: 9).

Robert Dahl zrod této přímé demokracie označil první demokratickou transformací, která má počátek v pátém století př.n.l. v řeckých městských státech, kde se tvořil systém, který byl zřízen na kolektivním rozhodování a také na přímé politické participaci svobodných lidí, občanů. Mezi nejpodstatnější dispozice fungování systému náležela určitá velikost politického pole či prostoru (Dahl, 1995).

Vhodnou velikostí městského státu se zaobíral Aristotelés, který konstatoval, že „*jest nesnadno, ba snad nemožno, aby příliš lidnatá obec byla dobře spravována.*“ S pozdějším upřesněním, že „*jest nutno, aby se občané vespolek znali*“. Přičemž by obec neměla být ani příliš malá, k dosažení soběstačnosti (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010: 9).

Přímá demokracie v pojetí Dahlovy první demokratické transformace tedy byla vázána na určitý lokální politický prostor, jímž byly malé komunity městských antických států (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010: 9).

Klíčem k jakémukoli významu místní demokratické správy je koncepce samosprávy a správy nejbližší lidu. Základní myšlenkou je, že obyvatelé dané oblasti mají právo a odpovědnost rozhodovat o těch otázkách, které je nejvíce ovlivňují a o kterých mohou rozhodovat. Ačkoli národní obrana, zahraniční politika a bezpečnost je může přímo ovlivňovat, tyto záležitosti jsou obvykle příliš rozsáhlé na to, aby byly řešeny na úrovni měst a jsou téměř vždy pravomocí národních vlád. Existuje mnoho významů místní demokracie v různých prostředích a neexistuje jednotného konceptu nebo modelu "nejlepší" formy demokracie. Současně existují klíčové koncepty místní demokracie, jimiž jsou *občanství a komunita; uvažování, dialog a diskuse; politická výchova; dobrá vláda a sociální blaho* (Sisk, 2001: 11-13).

Komplikovanější je to u lokálního politického prostoru v zastupitelské demokracii, jejíž rozvoj v období novověku Dahl označil jako druhou demokratickou transformaci. Vymežujícím znakem zastupitelské demokracie je zprostředkování mezi občany a politikou, jež si volí své zástupce, jimž je pak tzv. svěřeno vládnutí. Tím je implikována představa většího politického prostoru, než je tomu u městských komunit s přímou demokracií. Model zastupitelské demokracie přijal svou institucionální podobu souběžně s formováním národního státu, a i v jeho rámci. „I velice malý národní stát vytváří podstatně větší politický prostor než lokální komunita a demokratický proces v něm se neobejde bez zprostředkování mezi občany a politikou“ (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010: 10).

3.1.1 Normativní přístup

Tento koncept lokální demokracie jako teoretický koncept demokratického zřízení na lokální úrovni zpracovával Sisk ve své publikaci *Democracy At the Local Level* (Sisk

2001). Ukazuje na výzvy a podněty, které pracují s reformou demokratických institucí na lokální úrovni, jež pramení z konfrontace s globalizačními procesy. Lokální vládnutí je zde vysvětlováno jako řízení konfliktních situací (Bubeníček, 2010: 20). Místní demokracii lze spatřit ve dvou oblastech, a to v orgánech místní samosprávy, jako jsou starostové, rady, výbory a administrativní služby a dále v organizacích a činnostech občanské společnosti. V ideálním případě spolupracují místní orgány a občanská společnost ve vzájemně se posilujícím procesu (Sisk, 2001: 12).

„Lokální demokracie je vnímána jako „něco víc“ než pouhé zprostředkování politických názorů a postojů společnosti prostřednictvím voleb či naslouchání stížnostem občanů. Koncept zahrnuje vzájemnou politickou komunikaci mezi všemi zájmovými skupinami s cílem společně řešit problémy v komunitě a hledat kompromisní řešení“ (Bubeníček, 2010: 22). Lokální demokracie v tomto pojetí by měla přispět ke zdokonalení pozitivních vztahů mezi občany a k tvorbě soběstačné a společensky angažované komunity. Je zřejmé, že jde o zastřešující princip pokládající pomyslné rovnítko mezi lokální demokracií a participačním modelem demokracie (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010: 13).

Lokální demokracie normativního pojetí se tudíž ztotožňuje s participativním modelem demokracie. To značí, že se primárně zabývá úrovní a rozsahem začlenění všech občanů v komunitě do místního politického prostoru. Místní političtí činitelé jsou pouze jedněmi z aktérů podílejících se na lokálním vládnutí, neboť orgány místní vlády jsou posuzovány spíše jako orgány administrativní mající spíše koordinační funkci. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010: 14).

Jde o určitý zastřešující princip, jež má shodu u lokální demokracie a participačního demokratického modelu. Mezi hlavní zastávce typu participační demokracie patří John Stuart Mill, o kterém se blíže zmiňují v publikaci *Democracy At the Local Level* (Sisk 2001), jež je zařazován k hlavním představitelům klasické liberální teorie tzv. zastupitelské demokracie tedy vývojové demokracie. Mill považoval za nejlepší organizaci společnosti zřízení, kde občané mohou hájit své zájmy a také maximálně přispívají k obecnému blahu. To je možné realizovat tehdy, pokud se všichni účastní na vládě a také mají obdobná práva a výsady. Zapojení občana do organizace společností a také správy veřejných věcí by tak umožnilo rozvoj jejich občanské iniciativy, nadaných jedinců a smyslu pro blaho společnosti. Prosazoval tzv. reprezentativní formy demokracie a nástup tyranie většiny, jež

by namísto přispívání k blahu společnosti spíše následovala partikulární zájmy skupiny na úkor menších skupin. Participace občanů na vládě byla považována Millem za nevhodnou na úrovni státu, avšak plně proveditelnou na komunální úrovni (Sisk, 2001: 13; Bubeníček, 2010: 22-23).

3.1.2 Deskriptivní přístup

Deskriptivní přístup lokální demokracie má úlohu odlišit politické prostředí, ve kterém demokratické instituce působí, avšak tímto pojmem implicitně napovídají, že místní samospráva se profiluje jako demokratická. V tomto hledisku se odlišují demokratické instituce na místní úrovni od demokratických institucí vyšších politických úrovní, kdy od těchto jsou však vyvozeny určité aspekty fungování místních politických systémů (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010: 15-17).

V tomto pojetí je velikost obce nejzásadnějším prvkem. Ve svém článku se M. Illner věnuje dopadům velikosti obce na místní sociální, kulturní, ekonomický a politický život. Z hlediska občanské participace a vykazatelnosti místní vlády hodnotí souvislosti mezi velikostí obce a demokratickým charakterem lokální politiky. Avšak s rozdílem od normativního přístupu nevymezuje ideální podobu místní demokracie, spíše bere do úvahy povahu demokratické lokální politiky. V článku pojednává nejenom o pozitivěch a negativěch demografické velikosti malých a velkých municipalit, ale taktéž o možných nebezpečích pro lokální demokracii, které velikost obce přináší (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010: 15).

Pokud jde o větší obce, panuje obava, že se do orgánů takové obce vyberou kompetentnější a vzdělanější zastupitelé, čímž se může zvýšit profesionalizace lokální politiky, tím dostane elastický charakter a dojde tak k ohrožení sociální reprezentativnosti legislativních orgánů daných obcí v neprospěch většiny. Naproti tomu v menších obcích je snadnější kontrola nad lokálními politiky, nicméně občané jsou zde omezeni možnostmi výběru kvalitních kandidátů, a tak se snadno může stát, že danou místní politickou sféru ovládnou rodinné klany či osobnosti s autoritativními sklony. Důležitou úlohu v malých obcích sehrávají místní elity a občanská participace k fungování lokálního politického procesu na základě demokratických principů (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010: 16).

3.2 Typologie lokálních modelů demokracie

Primární definicí k typologii venkovských obcí z hlediska lokálních modelů demokracie je metoda sestavování kandidátních listin. Způsob, jakým se sestavují kandidátní listiny je předurčený zavedenými vzorci chování a mechanismem stranického systému v určité komunální politické oblasti. Obzvláště v malých obcích je tato strategie jednou z hlavních předvolebních aktivit. Sestavování kandidátních listin jako znak vedení volební taktiky představuje jedinečnou situaci, kdy je lze aplikovat při definování jasné hranice mezi kategoriemi malých a větších obcí (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010). Měřítka by tedy mělo zohledňovat i většinu definičních kritérií jako je například: velikost obce a jejího zastupitelstva, provázanost lokálních sociálních sítí, podobu místní politiky (úroveň ideologizace a rivality), formát stranického spektra, způsob formování předvolebních a povolebních koalic, úroveň participace občanů na místním politickém životě, vzorce volebního chování místních elektorátů (Bubeníček, 2010). Za hlavní definiční kritéria, kterých je zapotřebí při vymezení modelů předvolebního sestavování kandidátních listin, jsou považovány dva faktory – formát stranického systému a úroveň rivality (boj o hlasy voličů v komunálním prostředí). Úroveň rivality je rozlišena na kooperativní (centrálně koordinovaný) a nekooperativní model sestavování kandidátních listin, kdežto formát stranického systému je dělen na pluralitní a nepluralitní systém stran (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010).

Kombinací výše vymezených kritérií vznikla typologie lokálních modelů demokracie rozdělující obce do čtyř kvalitativně odlišných skupin (modelů): (A) Nepluralitní systém + nekooperativní model, (B) Nepluralitní systém + kooperativní model, (C) Pluralitní systém + kooperativní model a (D) Pluralitní systém + nekooperativní model (Bubeníček, 2010).

3.2.1 Model A: Neparticipativní model

Model A je tvořen skupinou obcí, v nichž se shledáváme s nepluralitním stranickým systémem a nekooperativní strategií místních politických aktérů. Spadají sem především obce, kde netečnost a lhostejnost místních obyvatel o lokální politiku ohrožuje příslušnou autonomii municipality. Tento model mnohdy prezentují obce, jejichž minulá zastupitelstva zadlužila místní samosprávu tak moc, že je velmi obtížné sestavit nové

vedení, neboť zde panuje obava z kritiky od spoluobčanů a nikdo nechce vést a mít odpovědnost za zadluženou obec. Je zapotřebí uskutečnit opakované či dodatečné volby, což je ukazatel nezdravého stavu místního politického systému z důvodu nedostatečné účasti, kdy není splněno ani minimum pět kandidátů. V těchto případech se sestavení kandidátní listiny ujímá jen několik málo občanů obce, kterým zachování samostatnosti obce není lhostejné (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010).

3.2.2 Model B: Apoliticko-demarchistický model

Model B je význačný tím, že do něj spadají obce, v nichž kandiduje pouze jeden politický subjekt. Počet kandidátů uvedený na jediné kandidátní listině nepřesahuje počet volených zastupitelů, tudíž je předem znám výsledek voleb. Cílem takovýchto voleb je předně obsazení zastupitelských křesel za účelem udržení samostatnosti obce. V tomto modelu se profilují např. nově vzniklé obce, v nichž výše popsaný model lze pokládat za výchozí bod pro potenciální budoucí kvalitativní rozvoj lokálního stranického systému. Od modelu A se liší zvláště tím, že místním občanům není lhostejná samostatnost obce, a tím se vysvětluje nezájem o kandidaturu do zastupitelstva, neboť zde přetrvává spokojenost se stávajícím vedením obce. Nutno podotknout, že se jedná spíše o jakýsi teoretický model (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010).

3.2.3 Model C: Konsenzuální model

Tento model je význačný u obcí s pluralitním stranickým systémem (počet kandidátů do zastupitelstva je vyšší než počet rozdělovaných mandátů), u něhož se zavádějí kooperativní strategie k dosažení konsenzu. Konsenzuální model lze považovat za vyspělejší verzi modelu B. Hlavním cílem voleb je i zde obsazení zastupitelských křesel se záměrem udržení samostatnosti obce. Model C je typický v malých venkovských obcích, v nichž panuje nízká úroveň rivality, tudíž zastupitelstvo je stabilní a model je tak nejpříznivějším (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010).

3.2.4 Model D: Kompetitivní model

Model, pro nějž jsou typickým znakem obce, ve kterých se objevují různé mechanismy stranických systémů, sestavování kandidátních listin a způsoby vedení předvolebních činností. Zde se shledáváme se značným stupněm rivality a politické soutěže, čímž se od

ostatních modelů odlišuje. Zásadním úmyslem voleb, na rozdíl od předešlých modelů, je získání a udržení kontroly nad vedením obce. K dosažení je nezbytná kandidatura většího počtu politických stran. V kompetitivním modelu již nekandidují pouze samostatně kandidující nezávislí kandidáti, nýbrž i velmi vyvinuté pluralitní systémy, kterým lze přiznat označení stranický systém. Běžně se zde vyskytují mimo jiné i místní organizace politických stran působících na celostátní úrovni (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010).

3.3 Politika a Komunální politika

Politika

„Zrod politiky a politické moci je spjat se vznikem agrární společnosti zaujímající nejdelší období v lidských dějinách“ (Čmejrek, 2001: 7).

Politika je oblastí, v níž existuje trvalé větší či menší napětí mezi vládnoucí a emancipační politikou. Lze ji rovněž chápat jako boj o společenské uspořádání (Cabada, Kubát, 2004: 45). V Blackwellově encyklopedii politického myšlení je politika definována takto: *„Politika je procesem, v němž skupina lidí, jejichž názory a zájmy jsou zpočátku odlišné, dosahuje kolektivních rozhodnutí, jež jsou všeobecně považována pro skupinu za závazná a jsou prosazována jako společný způsob jednání“ (Čmejrek, 2001: 8).*

Politika je činností a prostředkem pro lidské tvoření, ochranu a změnu obecných pravidel, kterými se v životě řídí, a proto je neoddělitelně skloučena s konfliktem a spoluprací. Je to dáno tím, že každý člověk je jiný a na jedné straně má odlišné názory, různé hodnoty, konkurující si potřeby a proti sobě stojící zájmy, což zajišťuje neshody i o pravidlech, jimiž se řídí, avšak zároveň na straně druhé chápe, že pokud chce tato pravidla ovlivnit nebo zajistit jejich dodržování, musí spolupracovat i s jinými lidmi. Jádrem politiky je tedy proces, kdy dochází ke sladění protichůdných názorů nebo konkurujících si zájmů. Avšak různost lidí a nedostatek přítomný v každém okamžiku, vede k tomu, že politika je jedním z těch rysů lidské existence, před kterými není úniku. V širokém smyslu slova je moudřejší o politice uvažovat jako o hledání řešení nežli jeho dosahování, *“jelikož ne všechny spory se vyřeší, a ne všechny mohou být vyřešeny“ (Heywood, 2008: 22).*

Komunální politika

Pojem „komunální“ reflektuje fungování politických procesů na úrovni obce jako základního prvku územní samosprávy. K analýze komunální politiky existují dva základní přístupy, jimiž jsou: První přístup považuje komunální politiku za nejnižší stupeň celorepublikové politiky ve sféře politického systému státu. Její vykonávání je vyvozováno od funkčnosti politických schémat vyšších úrovní. Druhý přístup konstatuje, že „*je tolik komunálních politik, kolik je obcí*“ (Balík, 2005).

Komunální politiku je potřeba uchopit ze třech dimenzí dělení politiky - *polity*, *politics*, *policy*, jelikož její pochopení je od nich odvislé, a které od sebe nelze oddělovat, ovšem každá operující v různé rovině obecnosti. ***Polity*** tvoří normativní a institucionální složku politiky, kterou reprezentují hlavně normativní a strukturální aspekty, ústavní rámec, politický řád a ideje. Zároveň představuje i vymezení prostoru, včetně definování hranic, aktérů a vztahů mezi nimi. Druhý anglický termín ***Politics*** lze chápat jako procesuální dimenzi či dynamiku politiky, ve které se střetávají zájmy a přístupy. Prostřednictvím konfliktu či konsenzu se zájmy prosazují nebo pozbývají politické významnosti. ***Policy*** již představuje skutečnou činnost politických aktérů, cíl politiky a konkrétní politiku. Zahrnuje nejen její obsah, ale i výsledek. Politické ideje a opatření jsou zde nahrazeny konkrétními opatřeními, jako jsou kupř. zákony, nařízení, programy (Balík, 2009: 7-8).

3.4 Teoretická východiska územní samosprávy ČR

Námětem této práce je mimo jiné problematika demokracie, lokální demokracie, ale také komunální politiky a záležitosti kolem voleb a volebního chování. Nebylo by to možné sepsat bez pomoci odborných publikací od řady autorů, kteří se danými oblastmi dlouhodobě zabývají.

Téma komunální politiky je zkoumáno různými způsoby a jednotliví autoři se zabývají různorodými dílčími tématy politiky, jelikož je tato problematika rozmanitá.

Je to dáno tím, že komunální politika je téma se širokým zorným úhlem, jelikož i po roce 1990 stále existuje velká řada příliš malých obcí s problematickou soběstačností. I nadále

má téměř 80 % všech obcí méně než 1000 obyvatel a 60 % obcí méně než 500 obyvatel. Je to limitující faktor lokální politiky, taktéž kapacita místní samosprávy venkovských obcí je stále značně nízká (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010: 38).

Jedním z nejznámějších autorů, zabývajícím se problematikou komunální politiky jako celku je Stanislav Balík. Nicméně ve svém článku „Metodologie výzkumu komunální politiky“ ve sborníku z roku 2005 naznačil následující: „*Odborná literatura věnující se komunální politice je vcelku sporá. V českém prostředí je nejnižší úroveň vládnutí prozatím zkoumána především z pozic správní vědy. Práce zkoumající tuto úroveň z hlediska politické vědy jsou do značné míry ojedinělé*“ (Balík, 2005: 169; Ryšavý, Šaradín, 2011: 13). K jeho některým publikacím patří například: „*Česká komunální politika v obcích s rozšířenou působností*“; „*Dvacet let komunálních voleb v ČR.*“ Knihou, jenž je rozsáhlým shrnutím celé problematiky lokální politiky je „*Komunální politika-obce, aktéři a cíle místní politiky*“. Ta je zaměřena na komunální politiku z obecného hlediska a současně i specificky v českých zemích. Tato publikace poprvé souhrnně v jednom celku představuje a analyzuje všechny tři dimenze komunální politiky – institucionální, vztahovou i obsahovou, v českém prostředí (Balík, 2009: 7-8).

Autorem věnujícím se tématům spojených s demokracií, lokální politikou, venkovem, veřejnou správou nebo participací občanů je kupř. Jaroslav Čmejrek. Z jeho publikací je vhodné uvést například knihu „*Obce a regiony jako politický prostor*“ mapující roli místní a regionální politiky a politickou participaci občanů. Dále objasňuje formování lokální a regionální politické reprezentace, ukazuje rozdíly mezi národní a regionální úrovní politického procesu a rozdíly mezi městem a venkovem (Čmejrek, 2008: 13). V další zajímavé publikaci „*Demokracie v lokálním politickém prostoru*“, se Jaroslav Čmejrek společně s Václavem Bubeníčkem a Janem Čopíkem zabývali fungováním demokratických mechanismů na lokální úrovni politického procesu, což jsou municipalita České republiky a zároveň shrnuli výsledky výzkumu lokální politické participace občanů (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010: 8).

Je značná řada tvůrců, jenž se věnují tématům spojených s politickým životem. Každý ovšem hlavně té některé dílčí části. Komunální život v sobě obnáší kupříkladu oblasti jako lokální demokracie (např. Jaroslav Čmejrek, Václav Bubeníček, Jan Čopík, Michal Illner),

veřejná správa (např. Jaroslav Čmejrek, Radek Kopřiva, Jan Čopík), stranická identifikace (např. Klára Vlachová, Lukáš Linek), občanská participace (např. Stanislav Balík, Jaroslav Čmejrek, Pat Lyons, Lukáš Linek), volební chování (např. Lukáš Linek, Radek Kopřiva, Klára Vlachová, Stanislav Balík, Pavel Šaradín, Josef Bernard, Tomáš Kostecký, Petr Matějů), volby a volební účast (např. Tomáš Kostecký, Pat Lyons, Lukáš Linek, Michal Klíma), politická participace (např. Jaroslav Čmejrek, Václav Bubeníček, Jan Čopík), místní správa (např. Petr Průcha, J. A. Chandler), politické strany a nestranická uskupení (Dan Ryšavý, Pavel Šaradín).

Za zmínku stojí například i publikace Lukáše Linka „*Zrazení snu?*“, jejímž námětem jsou postoje veřejnosti k politickému režimu, jeho institucím a politice. Tvoří jí analýza proměn politických hodnot, postojů a chování v delší časové perspektivě transformační a posttransformační společnosti (Linek, 2010: 13). Kniha „*Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*“ se zaměřuje na problematiku fungování lokálních samospráv ve venkovských obcích a možnostmi, jak ovlivňovat místní rozvoj. Propojuje tak dvě témata, která jsou jen zřídka zkoumána ve vzájemné souvislosti: fungování místní samosprávy (jako typickou doménu politických studií) a rozvoj obcí (jako téma regionalistiky, geografie či sociologie). Při snaze popsat samosprávy malých obcí jako lokální rozvojové aktéry se autoři zaměřili zejména na tři otázky: Jak vlastně samosprávy vládnou, druhá se týká rozvoje venkovských obcí a třetí obě předešlé propojuje a to: Jak místní samosprávy ovlivňují rozvoj obcí, které spravují (Bernard, Kostecký, Illner, Vobecká, 2011: 13)? První monografií zpracovávající mezinárodní kvantitativní výzkumy založené na dotazování představitelů obcí, je kniha „*Zastupitelé českých měst a obcí v evropské perspektivě*“. Autoři Dan Ryšavý a Pavel Šaradín v ní přibližují profil českých lokálních politiků, analyzují ochotu zastupitelů znovu kandidovat apod. Výsledkem je řada zajímavých pohledů na souvislosti české místní demokracie a jejích aktérů, srovnání v čase, prostoru a z pohledu velikosti obce (Ryšavý, Šaradín, 2011: 9).

Ze zahraničních autorů a jejich publikací jsou přínosem například: Andrew Heywood (*Politologie*), D. T. Sisk (*Democracy At the Local Level*), Robert Dahl (*Demokracie a její kritici; O demokracii*). Tito tři se zabývají převážně politologií a demokracií. Z dalších Pat Lyons (*Adjectives of democracy*) nebo J. A. Chandler (*Místní správa v liberálních demokraciích*) zajímající se také o oblast volebního chování a místní správy.

3.5 Formální aspekty územní samosprávy v České republice

České země se vyznačují specifickou strukturou osídlení, kořeny najdeme ve způsobu osidlování území a také ve středověké kolonizaci. V dějinném vývoji docházelo ke korekcím, zejména v důsledku třicetileté války, základ přetrvál dodnes. Obecní samospráva má svůj zrod v roce 1848, územně pochází z josefského katastru, tehdy nebylo ještě žádné sídlo samostatnou obcí (Balík, 2009). Osídlení České republiky je tvořeno specifickou strukturou sídel, která v závislosti na přírodním prostředí a morfologickém utváření vznikla z převážné míry již ve středověku. České osídlení se vyznačuje značnou hustotou sídel s vysokým podílem malých sídel (*Ústav územního rozvoje*, 2006).

Rozdrobenost lokální samosprávy má svoje historické kořeny ve fragmentarizované sídelní struktuře. Ke snaze vyrovnání se s jejími důsledky slouží dvě hlavní cesty, které se v ČR aplikují, a to oblast samostatné a přenesené působnosti obcí (Ryšavý, Šaradín, 2011).

Rozsah svobody, týkající se vzniku nových obcí zastavilo až přijetí nového Zákona o obcích (Zákon č. 128/2000Sb.), jenž mimo jiné vymezil minimální počet obyvatel jak obce původní, tak i všech obcí po rozdělení. Limit je jeden tisíc obyvatel (Ryšavý, Šaradín, 2011).

Hlava sedmá, článek 99 Ústavy ČR stanovuje: „Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky.“ Samospráva obcí je ustavena výše zmíněným Zákonem o obcích -Zákon č. 128/2000Sb. přesně určujícím v duchu ústavy obec jako základní územní samosprávné společenství občanů a jako veřejnoprávní korporaci. Obec má vlastní majetek, v právních vztazích vystupuje svým jménem a nese odpovědnost vyplývající z těchto vztahů. Dále obec pečuje o potřeby svých občanů a o všestranný rozvoj svého území (Čmejrek, 2008).

Zásadní vliv mají základní jednotky této samosprávy, jež vyplývá často ze sídelní struktury států. V českých podmínkách je pojem obec nejčastěji chápán jako základní nejnižší organizační územní jednotka, resp. společenství jejích obyvatel. V českém prostředí se obecní samosprávou rozumí oprávnění obce zajišťovat zaručenou, právem

definovanou oblast svých záležitostí samostatně a relativně nezávisle na státu, jehož je nicméně obec nedílnou součástí (Balík, 2008: 14-15).

Třebaže je podoba nejnižší úrovně politiky a správy ve všech zemích výtvorem osobitého vývoje, lze se shledat s několika funkcemi, jež je možné identifikovat všude, a které tak mohou sloužit jako takzvané funkční minimum místní úrovně politického systému (Balík, 2008: 15). Mezi ně přísluší „odpovědnost za sběr a odvoz odpadu, péče o rekreaci, umění, tělovýchovu a rekreační sport, dětská hřiště, v neposlední řadě pak alespoň udržování místních komunikací a zajištění osobních sociálních služeb, jimiž jsou péče o starší občany a děti“ (Chandler, 1998: 246).

Mezi základní znaky obce patří její území, potažmo celé území republiky tvoří a je součástí municipalit. Jednotlivé obce mohou být vymezeny jedním nebo více katastrálními územími. Území obce lze změnit. Měnit hranici obce, jež je součástí hranice kraje je možné pouze zákonem. Území ČR je pak členěno na obce a vojenské újezdy, nová obec pak vzniká oddělením existující obce, zrušením, změnou. Obce se mohou členit na tzv. místní části. Části obce jsou pak evidenčními jednotkami. Pro tyto části mohou obce zřídit poradní orgány kupříkladu osadní výbory (Balík, 2009: 63).

K 1.1. 2008 bylo evidováno 6249 obcí, výjimečné postavení má však hlavní město Praha, jeho postavení upravuje zvláštní zákon o hlavním městě Praha. Zhruba 23 obcí nese název město, z tohoto počtu je 563 měst a 177 tzv. městysů. Označení obce – městys má spíše symbolický význam. Rozsahem kompetencí obcí s 3000 obyvateli je totiž obdobný s kompetencemi, která má dvoutisícový městys či tisícové město. Fakticky je pouze odlišné v názvech obecních orgánů např. zastupitelstvo obce/městyse/města (Balík, 2009).

3.5.1 Postavení občana obce

Zákon o obcích (Zákon č. 128/2000Sb), který specifikuje základní východiska pro fungování municipalit mimo jiné také definuje i postavení občana obce jako fyzickou osobu, jež je státním občanem republiky a v obci musí být hlášena k trvalému pobytu. Občané příslušné obce po dosažení věku 18 let disponují právem volit a také být voleni v komunálních volbách. Mají právo hlasovat v místním referendu, které se v příslušné obci

koná, povětšinou k nějakému aktuálnímu tématu. Občané mají tak možnost vyjádřit svůj názor. Mohou se také vyjadřovat při zasedáních zastupitelstva, do usnesení orgánů obce jako je rada, výbory, komise. Dále mají právo podávat návrhy, podněty, připomínky orgánů obce, požadovat projednání záležitostí v oblastech samostatné působnosti radou případně zastupitelstvem, pokud tuto žádost podepíše určité procento občanů, přesněji 0,5 %, poté musí být tato žádost projednána ve lhůtě 60 dnů, zastupitelstvem ve lhůtě 90 dnů (Průcha, 2007: 205; Balík, 2009).

Obdobná práva mají i občané, kteří nemají trvalý pobyt v obci, ale vlastní zde nějakou nemovitost. Práva občana obce se přenášejí i na občany zemí EU, kteří mají trvalý pobyt v obci. Obec také může oceňovat občany čestným občanstvím – občanům obce, jiných obcí, cizincům, ale i posmrtně. Tento akt by měl být vysloven na zastupitelstvu obce (Průcha, 2007: 205; Balík, 2009).

3.5.2 Orgány obce

„Působnost obce, jak samostatnou, tak i přenesenou, realizují, s výjimkou případů samostatné působnosti řešených místním referendem, orgány obce“ (Průcha, 2007: 212).

Obec má postavení veřejnoprávní korporace, navenek jedná prostřednictvím orgánů obce, tedy funkcionářů v podobě fyzických osob. Dle ústavy je obec samostatně spravována obecním zastupitelstvem, dle zákona o obcích (Zákon č. 128/2000Sb) má podrobnější členění, radu obce, dále starostu a obecní úřad, také zvláštní orgány obce, komise v případě, že jim je svěřena přenesená působnost (Balík, 2009).

Zastupitelstvo obce

Obecní zastupitelstvo je základním orgánem obecní samosprávy, přičemž počet jeho členů se určuje na základě počtu obyvatel takto: do 500 obyvatel činí počet členů zastupitelstva 5-15 členů, nicméně se počet zastupitelů postupně zvyšuje až na hranici 35-55 zastupitelů, a to v obcích nad 150 000 obyvatel. Mandát člena zastupitelstva vzniká zvolením v momentě ukončení hlasování (Čmejrek 2008: 36).

V Ústavě je mandát zastupitele zakotvený na dobu čtyř let. Přičemž se jedná o reprezentativní mandát, což představuje skutečnost, že jde o reprezentanta voličů –

komunálního zastupitele – není tak vázána příkazy, nařízeními, pokyny, je povinen hlasovat a svůj mandát konat dle svého svědomí. Není vázán subjektem, za který kandidoval, ba ani příkazy, pokyny voličů (Koudelka, 2007: 172-173).

Zastupitel disponuje třemi základními právy. Jsou jimi právo *iniciativy, interpelace a informace*. Určuje tak právo předkládat návrhy orgánům obec – zastupitelstvu, radě, výborům, komisím. Právo nelze omezit, a to ani jednáním řádem. Interpelace poté představuje právo vykazovat dotazy, připomínky, podněty radě, členům výborů, orgánům právnických osob, které založila obec, může se také dotazovat obcemi zřízené příspěvkové organizace (Balík 2009). V situaci, kdy zastupitel uplatňuje nárok na informace týkajících se výkonu jeho funkce, musí mu být vyhověno nejpozději do 30 dnů od požádání zaměstnanců obecního úřadu nebo zaměstnanců právnických osob, jejichž zřizovatelem je obec (Koudelka, 2007: 178-179).

K povinnostem zastupitele patří aktivní účast a vyhnout se střetu zájmů. Povinností zastupitele je účast na zasedáních zastupitelstva a jiných obecních orgánů, jichž je členem. Jeho povinností je plnit úkoly, jež jsou uloženy orgány, hájení zájmů občanů obce, jednat, vystupovat, aby neohrozil vážnost jeho funkce. Ačkoli je vymáhání těchto povinností s ohledem na reprezentativní charakter mandátu prakticky nemožné, jedná se spíše o deklaraci uvedených povinností. Člen zastupitelstva „u něhož skutečnosti nasvědčují, že by jeho podíl na projednávání a rozhodování určité záležitosti v orgánech obce mohl znamenat výhodu pro něj samotného nebo osobu blízkou, fyzickou nebo právnickou, kterou zastupuje na základě zákona nebo plné moci, je povinen sdělit tuto skutečnost před zahájením jednání orgánů obce, který má dáno záležitost projednávat“ (Balík, 2009: 69).

Vedle povinností má zastupitelstvo obce celou řadu pravomocí vyplývajících ze zákona o obcích (Zákon č. 128/2000Sb). Rozhoduje ve věcech příslušících do samostatné působnosti obce a dále může vydávat obecně závazné vyhlášky. Své pravomoci zakotvené v příslušném zákoně o obcích (§§ 84-85 zákona č. 128/2000 Sb.) zastupitelstvo nemůže přenést na jiný orgán obce. Mezi ty nejdůležitější patří kupříkladu: schvalovat program rozvoje obce a rozpočet a závěrečný účet obce; zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy; vydávat obecně závazné vyhlášky obce; navrhnout změny katastrálních území uvnitř obce, schvalovat dohody o změně hranic obce a o slučování obcí (Koudelka, 2007: 180-185).

Zastupitelstvo jakožto orgán obce má přímý mandát od svých voličů, ovlivňuje tak podobu dalších obecních orgánů, přenáší na ně svoji legitimitu. Z tohoto důvodu je zastupitelstvu také vyhrazeno volit z řad svých členů starostu, místostarosty, další členy obecní rady, radní, odvolávat je z funkcí, stanovovat počet členů obecní rady a také počty dlouhodobě uvolněných členů zastupitelstva, zřizovat, rušit výbory, volit předsedy a členy, odvolávat je z funkcí (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010: 42).

Ke schválení usnesení je potřeba nadpoloviční většiny členů zastupitelstva obce. Pokud v obci není zvolena rada, pravomoci vykonává starosta, popřípadě pokud není zvolen starosta tak je to člen zastupitelstva obce, který je zastupitelstvem pověřen. (Čmejrek, 2008: 37).

Schůze zastupitelstva se konají jednou za tři měsíce v územním obvodu obce. Zasedání zpravidla svolává a řídí starosta. Zasedání je také povinen svolat, pokud o to požádá jedna třetina zastupitelů obce nebo hejtman kraje. Zastupitelstvo je usnášeníschopné, pokud je přítomna nadpoloviční většina zastupitelů obce. Schůze zastupitelstva jsou veřejné. Obecní úřad tak informuje o místě konání, době a také navrženém programu zasedání. Informace je vyvěšena na úřední desce úřadu, a to sedm dní předem, informace se může také zveřejnit způsobem v místě obvyklým. Pokud na zasedání požádá o slovo člen vlády, poslanec či senátor, zástupce kraje musí se mu udělit prostor. Návrhy k jednání na zastupitelstvo může také podávat rada obce, výbory, členové zastupitelstva. O průběhu je zpravidla pořizován zápis, jenž se podepisuje starostou a místostarostou a také určení ověřovatelé (Čmejrek, 2008: 37).

Zápis má svoji formu zejména počet přítomných zastupitelů, schválený obsah jednání, průběh a výsledek jednání, hlasování a také přijatá usnesení. Zápis je povinné zpracovat do 10 dní po ukončení schůze. Zápis musí být k dispozici k nahlédnutí na obecním úřadě. Zastupitelstvo obce vydává jednací řád, ve kterém stanovuje podrobnosti jednání obecního zastupitelstva. Obec občany informuje o působení orgánů obec při zasedání zastupitelstva a také způsobem, který je v místě obvyklý (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010: 43).

V životě každé obce se také mohou vyskytnout problémy, kdy se například neuskuteční obecní volby z důvodu nedostatku kandidátů do obecního zastupitelstva, případně zanikne mandát všem zastupitelům a na neobsazené mandáty nenastoupí jejich náhradníci.

Řešením je pak sloučení obce či oddělení některých částí obce. Při takovéto situaci ministerstvo vnitra správce obce jmenuje z řad zaměstnanců ministerstva vnitra. Správce obce má za úkol místo orgánů obce zabezpečovat úkoly v samostatné působnosti, může stanovit pravidla při rozpočtovém provizoriu, obec zastupuje navenek, působí v čele úřadu obce. Při zvolení nového zastupitelstva obce je svoláno ustavující zasedání. Správce obce při tomto zasedání podává zprávu o výkonu svého působení a o stavu majetku obce a hospodaření s ním (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010: 43).

Rada obce

Jedná se o výkonný orgán obce v samostatné působnosti. Je odpovědná zastupitelstvu z výkonu své funkce. V přenesené působnosti radě přísluší rozhodovat, pokud tak stanoví zákon. Pokud se v obci rada nevolí, výkonem je pověřen starosta. Výjimkou jsou věci, které stanoví zákon rozhodovat v zastupitelstvu (§ 102 odst. 4). Pokud je rada odvolána a není-li zvolena nová rada, dosavadní rada vykonává svou pravomoc až do zvolení nové rady (Čmejrek, 2008: 38).

Rada je tvořena starostou, místostarostou a dalšími členy, kteří jsou voleni z řad členů zastupitelstva. Počet členů je lichý – pět až jedenáct členů, počet členů nesmí přesáhnout třetinu počtu zastupitelů. Rada se nevolí v obcích, kde je méně jak patnáct zastupitelů a její funkci tak přebírá starosta obce (Balík, 2009: 72).

Rada se schází dle potřeby, schůze nejsou veřejné. K jednotlivým projednávaným bodům mohou radní přizvat členy zastupitelstva nebo i jiné osoby. Rada je usnášeníschopná, pokud je přítomen nadpoloviční počet členů rady. K přijetí platného usnesení je potřeba souhlasná nadpoloviční většina radních. Ze schůze rady se pořizuje zápis, jenž je podepsán starostou a místostarostou nebo radním obce. Zápis se pořizuje do sedmi dnů od konání rady. Zápis je pak uložen na obecním úřadě k nahlédnutí zastupitelstvu, avšak podle zákona o svobodném přístupu k informacím, musí být přístupné komukoli. (Balík, 2009: 73).

Činnost a pravomoci Rady obce jsou rovněž zakotveny v zákoně o obcích (Zákon č. 128/2000Sb). Kupříkladu je Rada oprávněna zajišťovat hospodaření obce; odsouhlasit rozpočet a ustanovit komise a odbory obecního úřadu. V neposlední řadě má právo vydávat

nařízení obce; stanovit rozdělení pravomocí; zřizovat a rušit odbory a oddělení úřadu; kontrolovat plnění úkolů obecním úřadem a komisemi v oblasti samostatné působnosti obce; dále ukládat pokuty ve věcech samostatné působnosti obce nebo schvalovat účetní závěrku obce (Kopecký, 2016).

Starosta obce

Starosta i místostarosta obce jsou voleni z členů zastupitelstva na první ustavující schůzi, a to absolutní většinou. Starosta je prvním představitelem obce, ačkoli má ze všech orgánů nejméně pravomocí (Balík, 2009: 74).

Úkolem starosty je zastupovat obec navenek. Starosta i místostarosta jsou občany České republiky. Z výkonu své funkce jsou odpovědní zastupitelstvu obce. (Čmejrek, 2008: 39).

Starosta jmenuje, odvolává tajemníka obecního úřadu se souhlasem ředitele úřadu kraje. Zabezpečuje výkon přenesené působnosti v obcích, kde není tajemník obecního úřadu, dále rozhoduje ve věcech samostatné působnosti obce, které mu svěřila rada obce. Plní další úkony svěřené mu zákonem. Starosta řídí a svolává zasedání zastupitelstva obce, rady obce, podepisuje s ověřovateli zápis z jednání. Starosta může pozastavit výkon usnesení rady obce, pokud se domnívá, že je nesprávné. Usnesení pak může předložit na nejbližším zasedání zastupitelstva. Pro výkon přenesené působnosti zřizuje starosta zvláštní orgány obce, jmenuje a odvolává členy těchto orgánů (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010: 46).

3.5.3 Obecní úřad

Obecní úřad je reprezentován starostou, místostarostou, tajemníkem, je-li v úřadě zřízen a zaměstnanci obce zařazených do obecního úřadu. V čele obecního úřadu stojí starosta obcí (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010: 47). Obecní úřad je orgánem obce úředního typu. Přináležet mu zajišťovat vykonávání úkolů obce úředního charakteru a je činný ve dvou oblastech, a to v samostatné a přenesené působnosti obcí (Průcha, 2007: 213).

Obecní úřad v oblasti samostatné působnosti plní úkoly jemu uložené zastupitelstvem obce nebo radou obce a pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti. Přenesenou působnost vykonává v základním rozsahu svěřeném obci s výjimkou činností spadajících do působnosti jiného orgánu obce (Čmejrek, 2008: 40).

Tajemník úřadu

V obcích, které jsou pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností je zřízena funkce tajemníka. Tajemník nesmí být činný v politických stranách a hnutích.

Ze své funkce je odpovědný za plnění úkolů úřadu v samostatné ale i přenesené působnosti starostovi. Pokud v obci funkce tajemníka není zřízena plní tyto úkoly starosta.

K tajemníkovým povinnostem patří například zajištění výkonu přenesené působnosti s výjimkou věcí, které jsou zákonem svěřeny radě obce nebo zvláštnímu orgánu obce; plní úkoly uložené mu zastupitelstvem obce, radou obce nebo starostou; stanoví podle zvláštních právních předpisů platy všem zaměstnancům obce zařazeným do obecního úřadu atp. Tajemník obecního úřadu se zúčastňuje zasedání zastupitelstva obce a schůzí rady obce s hlasem poradním (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010: 47-48).

3.6 Volby jako pilíř demokracie

Volby je možno definovat jako „klíčový mechanismus zastupitelské demokracie“. Jsou jejím základním pilířem. Občanům umožňují výběr mezi politickými alternativami, které představují jednotlivé strany a kandidáti. Umožňují tak stanovit legitimní politické a správní orgány. Mezi hlavní úkoly voleb patří zajistit aktuální rozložení politického spektra v daném prostoru a také zajistit odpovídající politickou reprezentaci (Čmejrek, 2008: 48). Volby lze vymezit jako: *„Časově a místně sladěný, v základních otázkách právně upravený proces ustavování zastupitelských sborů jako kolegiálních představitelů suverenity nebo samosprávy těch, kteří je ustavují (ustavujících). Toto ustavení přitom probíhá na základě výběru z více pozitivních možností po splnění předem stanovených a dostupných požadavků na straně uchazečů o funkci osobním rozhodováním ustavujících, kteří z něj mohou být jen výjimečně vyloučeni“* (Filip, Svatoň, Zimek, 2002: 100).

Volby mají integrační funkci, což značí, že: *„Politické síly, jež se ve volbách střetávají, reprezentují různé, někdy i značně odlišné zájmy, priority a cíle. Aktem voleb dochází k jejich integraci a současně i k integraci celé společnosti“* (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010: 51). Dále volby mají funkci kontrolní, kdy občané mají možnost kontrolovat zastupitelské i exekutivní orgány a v případě nespokojenosti s politickou reprezentací ji

mohou vyměnit.“ Těsně s tím je spojena i funkce legitimizační. Volbami získá legitimitu nejen volený orgán ale také další orgány, které svoji podobu odvozují od orgánu zastupitelského, který je volen přímo voliči (Čmejrek, 2008: 48).

Volby mohou své funkce plnit pouze, jsou-li založeny na principech všeobecného, přímého a rovného volebního práva. „Aktivní i pasivní volební právo, tj. právo volit a právo kandidovat, by měli mít všichni občané, kteří dosáhli určitého věku.“ V tomto smyslu jsou volby všeobecné (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010: 51). Další podmínkou je politická pluralita a svoboda volby. Volič má právo vybírat si mezi více stranami a kandidáty, nesmí být vystavován nátlaku na odevzdání hlasu určité straně či kandidátovi. V souvislosti s jeho volbou mu tak nesmějí vznikat žádné výhody nebo nevýhody. Volby jsou prováděny formou tajného hlasování (Čmejrek, 2008: 49).

Volební výsledky jsou závislé na vůli voličů, určují rozdělení mandátů, vytvoření politické většiny, zformování opozice. Avšak vliv na ně má i uzákoněný volební systém. Používají se dva, většinový a proporcionální (poměrný) volební systém. Existuje pět základních komponent, kterými se popisují konkrétní volební systémy. Jsou jimi *volební obvod*, *forma kandidatury*, *struktura hlasu*, *volební klauzule* a *volební formule*. **Volební obvod:** nejpodstatnější je jeho velikost, která se měří počtem přidělovaných mandátů v daném obvodu. Velikost volebního obvodu má vliv na proporcionalitu voleb. **Forma kandidatury:** rozlišuje se na kandidaturu personální používanou u většinového volebního systému a na kandidaturu na kandidátní listině užívanou v proporcionálním systému. Tato má tři typy: přísně vázaná kandidátní listina, vázaná kandidátní listina a otevřená kandidátní listina. S tou těsně souvisí **struktura hlasu**. Je to forma transformace rozdílných politických preferencí voličů do jednotné podoby hlasování. Existují různé varianty struktury hlasu odvislé od kombinace jednotlivých způsobů hlasování. U **volební klauzule** je stanoven minimální počet hlasů, kterého musí strana dosáhnout pro postup do další fáze, kde dojde k přerozdělování mandátů. Jedná se o tzv. umělý práh. Využívá se u proporcionálních volebních systémů. **Volební formule** je matematický výpočet, pomocí kterého se převádí volební výsledky na mandáty. Ta nikdy nesmí u volebního systému chybět. Rozlišuje se na dva základní typy volebních formulí: většinové a poměrné (Čmejrek, 2008: 49-50; Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2006: 96-99).

3.7 Volby do obecních zastupitelstev

Zákon č. 491/2001Sb. upravuje podmínky výkonu volebního práva, organizaci voleb i rozsah soudního přezkumu u voleb do zastupitelstev obcí v České republice (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010: 59).

Konají se na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva tajným hlasováním podle zásad poměrného zastoupení (Čmejrek, 2008: 51).

Právo volit a být volen, tj. aktivní a pasivní volební právo je ustaveno zákonem č. 128/2000Sb., jenž definuje občana obce a jeho práva. Do zastupitelstva obce má právo volit občan České republiky, který je v obci hlášen k trvalému pobytu a jemu nejméně 18 let. V zákoně se myslí i na občany jiných států, kteří právo volit mají taktéž, za stejných podmínek, a kterým toto právo přiznává mezinárodní úmluva (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010: 59-60).

Obec je tvořena jedním více mandátovým volebním obvodem. Zastupitelstvo může mít 5 až 15 členů. Volební zákon umožňuje volební obvod v obcích s minimálně 10 zastupiteli, menší obce tak mohou mít svůj volební obvod (Balík, 2009: 94).

Volební obvod nemusí být vždy pozitivním výsledkem, může podpořit i některou minoritní komunitu a v řízení města to pak může vyvolat negativní reakce. S takovými tendencemi se setkáváme například u větších měst. Tady hlavní roli hraje především politická strana a tvorba volebních obvodů nevede k posílení vztahu voliče a kandidáta. „Vznik volebních obvodů totiž může mít podstatný dopad i na lokální stranický systém. Volební zákon nabízí dvě úzce související možnosti – manipulace s velikostí volebního obvodu v kombinaci s aplikací volební geometrie. Využitím techniky gerrymanderingu uplatňujícího se spíše u jednomandátových obvodů, který sleduje čistě stranická kritéria při vymezování volebních obvodů ve prospěch konkrétního kandidáta či kandidátní listiny“ (Balík, 2009: 94).

Kandidátní listiny, které jsou otevřené, mohou u voleb do zastupitelstev obcí podávat volební strany. Dle zákona jimi mohou být jak politické strany, politická hnutí a jejich koalice, nebo sdružení politických stran a hnutí, tak i nezávislí kandidáti nebo sdružení nezávislých kandidátů, kteří musí ke kandidátní listině připít petici podepsanou voliči

podporujícími jejich kandidaturu. U sdružení nezávislých kandidátů jsou potřeba podpisy od 7 % obyvatel dané obce či obvodu a u nezávislých kandidátů je nutné získat 5 – 0,5 % podpisů obyvatel v závislosti na velikosti obce nebo obvodu. Kandidátní listina může obsahovat jenom tolik kandidátů, kolik se volí členů zastupitelstva obce (Krejčí, 2006: 331).

Každý volič hlasuje osobně, zastoupení není přípustné. Disponuje tzv. kombinovaným hlasem, což mu dává možnost volby tolika kandidátů, kolik členů zastupitelstva obce má být zvoleno. Přičemž má možnost hlasovat některým z následujících postupů. „Na hlasovacím lístku může označit křížkem toho kandidáta, pro kterého hlasuje, a to v kterémkoliv ze sloupců, v nichž jsou uvedeni kandidáti jednotlivých volebních stran. Může však také na hlasovacím lístku označit jednu volební stranu křížkem ve čtverečku v záhlaví sloupce s kandidáty volební strany. Zároveň může označit v rámečku před jménem kandidáta křížkem další kandidáty, pro které hlasuje, a to v libovolných samostatných sloupcích, ve kterých jsou uvedeny ostatní volební strany“ (Čmejrek, 2008: 53). Volič se tak nemusí omezovat pouze na jedinou kandidátní listinu, ale může hlasovat napříč volebním spektrem stran (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010: 62).

3.8 Volební chování

Volební chování je rozsáhlou a složitou sférou bádání politických věd. Specializuje se na vysvětlení vztahů a závislostí mezi voličstvem a politickými stranami ve volbách. Volební výsledek není pouze o úsilí politických stran a individuálního rozhodnutí voliče, ale je důsledkem vzájemného ovlivňování mezi voličstvem a politickými subjekty. Záměrem v objasňování voličova chování je potřeba poznání voličstva a jeho vývoje pro opatření politických stran při úpravách svých politických nabídek a rozhodovací proces v parlamentu očekáváním voličů (Cabada, Kubát, 2004: 301).

Na chování voličů působí dva faktory. Jsou jimi krátkodobé a dlouhodobé faktory. Mezi krátkodobé faktory patří kupříkladu charakter volební kampaně, informace v médiích nebo stranická prezentace strany včetně lídrů. K dlouhodobým faktorům patří zejména socio-politické štěpení, které je v každé společnosti a době přítomno v jiné podobě. Může jím být rozdílná životní úroveň nebo systém hodnot. Volební systém taktéž ovlivňuje volební chování

voliče, poněvadž mu umožňuje volbu podle osobních preferencí či inklinace anebo jej naopak nutí uvažovat strategicky, a volit menší zlo (*Institut politického marketingu*, 2015).

Na volební chování lze nahlížet jednak z pohledu sociálně-ekonomických charakteristik voličů, kdy má význam jejich sociální třída, status, příjem, sociální identifikace a jednak pohledem jejich politických postojů a hodnot. Jsou to dvě skupiny vzájemně sjednocených faktorů, které formují politicko-psychologické vazby voličů ke stranám či politikům. Sociálně-ekonomické hodnoty utvářející páteř orientace mezi politickou levicí a pravicí mají vliv na volební chování. Ve volebním rozhodování hraje významnou úlohu i role státu a vlády a také postoje a hodnoty nazývané vnitřní a vnější účinnost politického systému. Politicky závažným projevem v oblasti postojů a hodnot je pocit anomie, který představuje sklon k odcizení a sociální frustraci, což má vliv na politické a volební chování (Matějů, Vlachová, 2000: 257-258).

Volební chování je možné zkoumat ze dvou rovin, jedná se o *Individuální a agregované volební chování*. Účinek je podmíněn sledováním volebního chování dlouhodobě v perspektivě minimálně několika voleb. U **Individuálního volebního chování** je zjišťována zejména motivace jednotlivých konkrétních voličů a způsob jejich hlasování, přičemž závěrem jsou tři druhy tohoto chování: *hlas názoru, hlas sounáležitosti a hlas výměny*. Naproti tomu v **agregovaném volebním chování** se zkoumají sociální vazby rozvíjející se současně s volebním procesem. Na této úrovni volebního chování se mohou objevovat kategorie stálosti nebo změny. Obsahuje také tři základní typy: *stabilní stranická loajalita, přesun volební podpory (změna stranické loajality) a zánik stranické loajality* (blíže Cabada, Kubát, 2004: 301-306).

Sféra volebního chování je zpracovávána do mnoha teoretických konceptů, z nichž většina je utvořena na *kompozičním nebo kontextuálním přístupu*. **Kompoziční přístup** předpokládá korelaci politických orientací a strukturálního složení společnosti. Vzniká z představy nutné znalosti strukturálního charakteru sledovaného jevu pro objasnění volebního chování. Ke zkoumání individuální úrovně politické orientace, kde objektem bádání je jedinec, je zapotřebí zodpovědět otázku o jeho pozici ve společenské struktuře nebo příslušnosti k politicky specifické skupině. V případě, že je objektem bádání populace daného území, stává se zásadní informací její sociální struktura (Kopřiva, 2009: 48).

Kontextuální (kontextový) přístup v němž lidé jednají a dělají rozhodnutí, je podstatný faktor, na který je potřeba brát zřetel při výzkumu volebního chování. Poněvadž lidé nejsou izolovanými jedinci a jejich jednání je ovlivňováno kontextem, ve kterém žijí. Tento princip patří k základním východiskům sociálních věd, kde má nezastupitelnou roli jak v sociologii, sociální psychologii či politologii, tak v politické geografii. Prostorový kontext reprezentuje systém vzájemně provázaných lokálních, regionálních i globálních faktorů ovlivňujících jak volební rozhodování jednotlivých voličů, tak chování politických stran a dalších aktérů na politické scéně (Bernard, Kostecký, 2014: 3; 6). Dle Taylora existují čtyři skupiny geografických vlivů majících vliv na volební chování. Prvním kontextovým vlivem je tzv. „*friends and neighbours effect*“ resp. „efekt souseda“, kterým se objasňuje důvod mimořádné podpory kandidátů v místě svého bydliště. Druhým vlivem je tzv. „*issue voting*“, resp. „hlasování o sporný bod“. Je to stav, kdy volební výsledky příslušného území jsou ovlivněny určitým specifickým volebním tématem, který je s příslušným územím spjat silněji než s ostatními. Třetí prostorový vliv nese název tzv. „*efekt kampaně*“, nebo i „*efekt kandidáta*“. Zkoumáním těchto vlivů se zjišťuje, jak lokalizace nástrojů volební kampaně ovlivňuje výsledné vzorce volební podpory. Uvedením do praxe se kupř. měří efektivnost a efektivita finančních prostředků vydaných na volební kampaň. Posledním čtvrtým vlivem je tzv. „*neighbourhood effect*“, resp. „sousedský efekt“. Zde je hypotéza, že volební chování značně ovlivňuje komunikace v rámci sousedství, kde si voliči potvrzují své vlastní politické postoje. Komunikaci v rámci sousedství je v tomto kontextu možno pojímat těsněji oproti komunikaci mezi sousedy. Avšak toto uvedené rozdělení kontextových vlivů není možné považovat za vyčerpávající, poněvadž vliv jednotlivých kontextových příčin je dále ovlivňován různými dalšími faktory. (Bernard, Kostecký, Šimon, 2014: 242-243).

K pochopení problematiky, co ovlivňuje voliče slouží tři modely výzkumu volebního chování. Jsou jimi *Sociologický model*, *sociálně-psychologický model* a *model racionálního výběru* (Vlachová, 2000: 9).

Sociologický model (radikální, strukturální) se zaměřuje na volební chování skupin (zejména sociálních tříd, náboženských a věkových skupin). Mezi stranami a sociálními skupinami se vytváří vztah, jelikož strany obhajují zájmy sociálních skupin. Model je orientován na volební chování sekundárních skupin, přičemž nedoceňuje roli hodnot,

postojů a názorů ve volebním chování (Vlachová, 2000: 9). Výzkum vztahu mezi strukturou politických stran a sociální strukturou je typicky sociologickým tématem, a i proto je nazýván modelem „strukturálním“. *„Nejde o jediný přístup vysvětlující volební chování, ale je cenný pro jednoznačnou kauzalitu – třída a jiné skupiny mohou ovlivňovat volbu, nikoliv však naopak“*. Třídní zájmy mají nemalou roli ve volebním chování v České republice. Zkoumání vazeb mezi třídou a volebním chováním je založeno na hypotéze, že voliči směřují k volbě strany nejpřirozenější jejich sociální třídě. Domněnky o třídním zájmu míní, že nižší společenské vrstvy (dělnická třída) budou podporovat levicové strany z důvodu zlepšení v rámci ekonomické redistribuce, zatímco střední třída nikoliv, neboť redistribuci odmítá a chce si zachovat své dosavadní příjmy (Vlachová, Řeháková. 2009: 5). Lidé střední a vyšší vrstvy volí v převážné většině pravicové strany, jelikož jsou lépe ekonomicky zaopatřeni a míra závislosti na veřejných politikách státu je mnohem nižší (Kopřiva, 2009: 49).

Tento model vznikl z tzv. Behavioralismu, který zájem politologů přenesl k problematice socializace, politické kultury (normy jednání, význam tradice), vztahů různých forem sociálních kategorií (vzdělání, věk, pohlaví, příjem, etnická příslušnost apod.) a jejich politickým dopadům. Dle stoupenců tzv. Chicagské školy z dvacátých let se rozhodujícím objektem sociologického i politologického výzkumu stal politický aktér, političtí aktéři a jejich chování (Říchová, 2006: 29, 31).

Pro **Model racionálního výběru (ekonomický)** je charakteristický takový volič, který si vybírá mezi kandidujícími stranami tu nejvíce se přibližující jeho prioritám, hodnotám a zájmům. Volič zhodnocuje nabídku stran podle pro něj politicky významných témat. Racionální volič je ovlivnitelný míněním jiných lidí a informacemi z médií. Volič činí svou volbu na základě získaných informací a model racionálního výběru k této volbě přistupuje jako k váženému rozhodnutí voliče (Vlachová, 2000: 9). Volební chování voličů je motivováno jejich osobními zájmy (Kopřiva, 2009: 47). Teorie racionální volby je obecně označení přístupu využívajícího pro vysvětlení racionálního volebního chování lidí zejména ekonomické a matematické metody, resp. teorii her. Pro tento model je význačné i označení „teorie veřejné volby“ nebo „teorie společenské volby“. Za významné představitele tohoto modelu jsou považováni kupř. A. Downs, J. Buchanan, G. Tullock (Říchová, 2006: 95).

Sociálně-psychologický model (model stranické identifikace) je „konceptem, který tím, že motivuje jedince k volbě strany, ovlivňuje jak volební účast, tak volbu konkrétní strany. Intenzitu vazby na stranu lze chápat jako pravděpodobnost hlasování pro konkrétní stranu, a tedy i volební účasti“. „Stranická identifikace neznamena hlasování pro stranu ve volbách, ale ovlivňuje je“ (Linek, 2010: 160).

Model stranické identifikace je známý také pod pojmem „Michiganský model“, který se poprvé uplatnil při výzkumu prezidentských voleb v USA v letech 1952–1956. Stranická identifikace v politické vědě je myšlena jako identifikace jedince s politickou stranou. Původně šlo o sociálně-psychologický konstrukt, pod kterým je míněn dlouhodobý vztah voliče ke straně, který je obdobné povahy, jako je například náboženská či národnostní identifikace (Vlachová, 2003: 487). Tato stranická identita se rozvíjí v mládí člověka, hlavně prostřednictvím sociálních a rodinných vlivů a představuje stabilní postojovou orientaci vyvíjenou vlivem prostředí a osobních, sociálních, rodinných faktorů. „Čím déle osoba určitou stranickou identifikaci má, tím silnější se tato identifikace stává.“ To může mít za následek, že u starších lidí je větší předpoklad silné stranické identifikace a menší předpoklad její změny oproti mladým lidem. Naproti této teorii stojí fakt, že stranická identifikace je vědomá volba, a tudíž fenomén podléhající změnám. To znamená, že volič si stranictví ustavičně vybírá a zvažuje podle informací získaných z politického, ekonomického a sociálního prostředí. Proto dochází ke změnám ve stranické identifikaci v závislosti na různých událostech či ekonomické situaci (Häuberer, Lyons, 2012: 135).

Pokud se ve stranickém systému objevuje relativně extrémně konkurenční strana, může to způsobit, „že si voliči utvářejí silnější pozitivní vztah ke straně, kterou volí, a naopak silnější negativní vztah ke straně, kterou vnímají jako ideologicky vzdálenou“. „Silná vazba ke straně naznačuje velkou důvěru ve stranu a významnou absenci důvěry k opozici“. Negativní i pozitivní identifikace je obvyklou součástí psychologického stranictví ve stranických systémech evropských zemí (Vlachová, 2003: 488-490).

Následující body jsou klíčovými aspekty stranické identifikace identifikující vztah ke straně, který je: „(1) psychologický, nikoli behaviorální, takže identifikace se nerovná hlasování pro stranu, ačkoli je s ním významně spojena; (2) subjektivní a definovaný jedincem. Identifikace navíc může nabývat; (3) pozitivní a negativní podoby; (4) různé intenzity“ (Linek, Lyons, 2013: 61). Pro různé voliče má stranická identifikace rozdílný psychologický význam, a tudíž jejich vazba ke straně se může zakládat na různých

důvodech. Dle Borreho a Katze existuje pragmatická, symbolická a ideologická identifikace. *Pragmatická* je taková, kdy se volič se stranou identifikuje proto, že podporuje jeho ekonomické zájmy. *Symbolická* představuje voliče emocionálně se identifikujícího se symboly a tradicemi strany. V *Ideologické* jsou voliči identifikující se s programem strany (Vlachová, 2000: 14).

S vzhledem ke skutečnosti, že poznatky o tvorbě a rozvolňování vazeb mezi voliči a stranami přispěly k tomu, že identifikace přestala být vnímána výlučně jako citová záležitost, ale začala se brát jako integrovaný soubor citových a poznávacích komponent, tak současná stranická identifikace prezentuje komplex tvořený: *pozitivními afektivními vazbami* k oblíbeným stranám (pocit sympatie, loajality, nejmenšího zla); *negativními afektivními vazbami* k neoblíbeným stranám (pocit nesympatie, neloajality, největšího zla); *hodnotícími představami* favorizující podporovanou stranu a nefavorizujícími ostatní strany; *politickými hodnotami a tematickými postoji* adekvátních k preferované politické straně: jde o sociálně-ekonomické hodnoty (levice-pravice), hodnoty vztahující se k politickým úkonům (liberalismus-autoritářství), anomie, důvěra v politiku apod. (Vlachová, 2000: 13).

S ohledem ke skutečnosti, že stranická identifikace značí psychologickou vazbu jedince ke straně, je nutné ji měřit podle toho, jak o sobě respondent smýšlí, k jaké straně svou vazbu vyjádří a za jak intenzivní ji označí (Linek, 2010: 167).

Na volební chování lidí působí výše uvedená celá řada faktorů a ty mají vliv i na měnící se volební účast, která začala postupně odkrývat v demokraciích otázku smyslu volby, politické informovanosti, názorové vyhraněnosti a racionální ignorace voliče. Lze konstatovat, že lidé volí, pokud ve svojí volbě vidí smysl a předpokládají z ní nějaký užitek. Lidé mají silnější motivaci přijít k volbám, pokud hrozí, že volby dopadnou příliš těsně, nebo naopak pokud nabydou dojmu, že někdo zvítězí příliš lehce. Lidé se od sebe odlišují na ty, kteří se o politických záležitostech neinformují, politika je pro ně až na konci žebříčku, a potom na ty, kteří o politické informace zájem mají a mají i jasně zformovaný politický postoj. Pro tyto voliče znamená případná neúčast ve volbách ztrátu, pocit nevyužití příležitosti. Tito názorově vyhranění voliči odvolit přijdou, i pokud se většina potencionálních voličů voleb nezúčastní (Matějů, Vlachová, 2000: 228).

3.9 Politické subjekty na komunální úrovni

V zastupitelské demokracii existuje zvláště důležitý element politického stranictví, poněvadž politické strany jsou nejdůležitějším prostředkem participace občanů na demokratickém procesu. Politicky aktivní občané mající společné názory, postoje, zájmy, cíle se seskupují ve stranických řadách. Strany tak odrážejí politickou vůli lidu (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010: 65; Čmejrek, 2008: 57).

Politické strany představují strukturu regulující konflikty ve společnosti. Napomáhají ve vytváření podmínek k předcházení nežádoucích společenských stavů, jako je kupř. anarchie, válka či diktatura většiny nad menšinou. Politické subjekty působí jako jakýsi zprostředkovatelé mezi sociálními rozpory, což je občanská společnost a mezi politickým rozhodováním na úrovni vládních institucí, což je stát. Sociální rozpory, neshody jsou podněcovány především konflikty společností. K hojně rozšířeným rozporům, které podstatně ovlivnily podobu stranického systému patří zejména konflikty církve-státu, města-venkova, centra-periferie a třídní konflikty (Klíma, 1998: 65 a 70).

V úvahách o politice komunální úrovně se klíčovou proměnnou stala velikost obce, jelikož v této souvislosti je rozdílná od politiky národní úrovně (Ryšavý, Šaradín, 2011: 61).

V obcích s více jak 2000 obyvateli působí převážně všechny parlamentní strany, a kromě nich ještě další politické subjekty lokálního či regionálního charakteru. Na rozdíl od obcí s počtem obyvatel do 2000, kde je situace značně odlišná (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2006: 134). Kopřiva konstatuje, že *„na místní politické úrovni se často vyskytují politická uskupení, jejichž existence je závislá na volebním úspěchu. V případě neúspěchu tyto strany přestávají fungovat a zanikají. Úspěšné strany se naopak pevně etablojí ve spektru místních politických subjektů a stávají se významnou politickou silou.“* Specifikem českých komunálních stranických systémů jsou neparlamentní víceúrovňové strany (Kopřiva, 2009: 43-45). Čmejrek tvrdí, v souvislosti s parlamentními, celostátně působícími stranami, že v obcích do 2000 obyvatel se zpravidla setkáváme s neúplným spektrem politických stran a v malých obcích do 1000 obyvatel se politické strany objevují jen sporadicky (Čmejrek, 2008: 62).

Význam politických stran ovšem není jen v tom, kolik jejich členů vyzíská mandáty obecních zastupitelů. Z proběhlého šetření (*Political Leaders in European Cities*) mezi starosty došlo ke zjištění, že ačkoli Česká republika vykazovala nízký podíl straníků, tak měla poměrně vysoký index významu politických stran. Značná část představitelů větších měst se domnívá, že pokud chtějí občané participovat v lokální politice, tou nejlepší základnou se stávají politické strany (Ryšavý, Šaradín, 2011: 62-63).

Charakteristickým znakem politické scény lokální úrovně je poměrně značné zastoupení nezávislých kandidátů a jejich sdružení. V malých obcích nezávislí a jejich sdružení představují jedinou formu politické angažovanosti, v těch větších mnohdy působí i na kandidátních listinách parlamentních politických stran (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2006: 138). Nezávislí kandidáti se v komunálních volbách uplatňují převážně v malých obcích, což souvisí s nízkým počtem členů stran a dozajista také s tím, že v malých obcích se jedná o relativně malou moc a vliv (Ryšavý, Šaradín, 2011: 64).

Dle Čmejra je důležitá vzdálenost mezi občanem a volenými zastupiteli. Jelikož je rozdíl ve velkých a malých městech. Na parlamentní, krajské úrovni a ve velkých městech je tato vzdálenost značná a bez ideologického a stranického zprostředkování by demokratický proces nefungoval. Naproti tomu v malých městech a obcích existuje těsný sociální prostor. Toto zásadním způsobem určuje podobu komunální politiky, ovlivňuje socializaci i formy politické účasti občanů, a zvláště jejich volební chování. „*Úzký sociální prostor v malých obcích dovoluje voliči, aby se rozhodoval spíše podle osobních sympatií ke kandidátovi než podle politických stran, jejichž zprostředkující úloha je v tak úzkém sociálním prostoru vlastně zbytečná.*“ Mnohdy stranická příslušnost komunálních politiků je spíše na obtíž (Čmejrek, 2008: 62).

4. ANALYTICKÁ ČÁST-MĚSTO HLUBOKÁ NAD VLTAVOU

4.1 Charakteristika města

Město Hluboká nad Vltavou leží na březích řeky Vltavy. Historie města je spjata s hradem Hluboká, který byl královský, založil jej Přemysl Otakar II. V současné době je toto město rychle se rozvíjející, podporuje místní podnikatele, nabízí širokou nabídku kulturních a také sportovních příležitostí. Je součástí sdružení obcí Mikroregion Budějovicko – sever.

Město má téměř 5.000 obyvatel, nachází se 10 km od Českých Budějovic, v okrese České Budějovice, Jihočeský kraj. (*Město Hluboká nad Vltavou*, 2017)

4.2 Sociodemografická charakteristika města Hluboká nad Vltavou

Město Hluboká nad Vltavou se nachází v okrese České Budějovice. Tabulka 1 níže přináší základní charakteristiky okresu České Budějovice v uplynulých letech, a to z hlediska ukazatelů jako jsou počet obyvatel, průměrný věk obyvatel, přistěhovalí, vystěhovalí obyvatelé, dokončené byty, lékařská péče.

Počet obyvatel v okrese mírně stoupá, roste i počet narozených i přistěhovalých. Z hlediska okresu jsou to příznivé výsledky, ze kterých můžeme čerpat při charakteristice města Hluboká nad Vltavou. V dalších částech bude prováděna komparace s jednotlivými municipalitami v okrese a na krajské úrovni.

Klesá i procento nezaměstnaných, což je příznivý výsledek jak z hlediska ekonomického, kdy kupní síla má stabilní zázemí, ale pro život z hlediska sociálního. Roste tak i spokojenost obyvatelstva, nakupují, cestují a tím roste i ekonomika regionu jako takového. Město Hluboká nad Vltavou těží především z cestovního ruchu, kterému je přizpůsoben život obyvatel v tamním městě.

Klesl i počet trestných činů, což je příznivé pro obyvatele jako celek, je zde větší důvěra turistů i místních obyvatel. Počet lůžek k ubytování se nezvyšuje, ale i tak se jedná o dostačující kapacity. Došlo i k nárůstu počtu dětí ve školkách, což je příznivý vývoj do dalších let. Omlazuje se populace a tím roste počet budoucí pracovní síly, pokud v budoucnu nebude migrovat mimo region.

Vývoj v okrese České Budějovice se zdá být příznivý z hlediska popsaných ukazatelů, lidé tu mají pracovní příležitosti, mají zázemí pro turistiku, ubytovací kapacity a mohou kvalitně trávit svůj volný čas.

Je zde dostatek turistických cílů a atraktivit, které souvisejí s možností ubytování v regionu. Region čerpá především z cestovního ruchu, ze kterého plynou finanční prostředky do regionu.

Tabulka 1: Vybrané ukazatele za okres České Budějovice

1-3. Vybrané ukazatele za okres České Budějovice¹⁾
Selected indicators for the District of České Budějovice²⁾

	Měsíční jednotka	2013	2014	2015	Lhůt	
Rozloha ¹⁾	km ²	1 639	1 639	1 639	km ²	Area ¹⁾
Počet obcí ¹⁾		109	109	109		Number of municipalities ¹⁾
se statutem města		9	9	9		Towns
Počet částí obcí ¹⁾		333	333	333		Number of municipality parts ¹⁾
Počet obyvatel ¹⁾	osoby	188 965	189 861	190 844	persons	Population ¹⁾
ženy		96 547	97 063	97 524		Females
Obyvatelé ve věku ¹⁾						Population aged ¹⁾
0–14	%	15,3	15,6	15,8	%	0–14 years
15–64	%	67,7	67,0	66,4	%	15–64 years
65 a více	%	16,9	17,4	17,8	%	65+ years
Průměrný věk obyvatel ¹⁾	roky	41,3	41,4	41,6	years	Average age, total ¹⁾
muži		40,0	40,2	40,3		Males
ženy		42,5	42,7	42,8		Females
Živě narození	osoby	1 962	2 070	2 134	persons	Live births
Zemřelí	osoby	1 823	1 759	1 934	persons	Deaths
Přistěhovalí	osoby	2 414	2 524	2 695	persons	Immigrants
Vystěhovalí	osoby	1 852	1 939	1 912	persons	Emigrants
Břatky		832	931	926		Marriages
Rozvody		508	546	526		Divorces
Na 1 000 obyvatel						Per 1 000 population
přirozený přírůstek/úbytek	‰	0,7	1,8	1,1	‰	Natural population change
přírůstek/úbytek stěhováním	‰	3,0	3,1	4,1	‰	Net migration
celkový přírůstek/úbytek	‰	3,7	4,7	5,2	‰	Total population change
Uchazeči o zaměstnání ¹⁾	osoby	7 782	7 032	5 580	persons	Job applicants ¹⁾
dosažitelní		7 413	6 548	5 104		Available
ženy		3 870	3 555	2 868		Females
se zdravotním postižením		927	856	823		Handicapped
Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾	%	5,78	5,14	4,04	%	Share of unemployed person ¹⁾
Pracovní místa v evidenci úřadu práce ¹⁾	místa	847	1 249	2 506	vacancies	Job vacancies in the labour office registers ¹⁾
Uchazeči na 1 pracovní místo ¹⁾		9,2	5,6	2,2		Applicants per vacancy ¹⁾
Registrované subjekty ¹⁾		52 021	52 629	53 073		Registered entities, total ¹⁾
fyzické osoby (vč. zahraničních)		.	40 896	41 158		Natural persons (including foreign natural persons)
Zahájené byty		741	703	535		Dwellings started
Dokončené byty		503	645	559		Dwellings completed
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních		9 378	9 314	8 887		Beds in collective accommodation establishments
Děti v mateřských školách	osoby	6 985	7 219	7 400	persons	Children in nursery schools
Žáci základních škol	osoby	14 969	15 338	15 858	persons	Pupils in basic schools
Lékaři na 1 000 obyvatel	osoby	5,5	5,7	5,6	persons	Physicians per 1 000 population
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	%	4,195	4,207	4,442	%	Average percentage of temporary incapacity for work
Příjemci důchodů celkem	osoby	50 412	50 550	50 978	persons	Pension recipients, total
starobních (sola)		29 316	29 759	30 503		Old-age pensions ("solo" pensions)
Průměrný měsíční starobní důchod (sola)	Kč	11 141	11 258	11 544	CZK	Average monthly old-age pension ("solo" pension)
Zjištěné trestné činy		5 596	5 576	5 008		Detected criminal offences
Dopravní nehody		1 283	1 283	1 205		Traffic accidents
Požáry		259	249	341		Fires

Zdroj: Český statistický úřad, dostupné na www.czso.cz..upraveno

4.2.1 Srovnání okresů v Jihočeském kraji

Následující tabulka č. 2 uvádí porovnání okresů v Jihočeském kraji. Je zde porovnáno sedm okresů, mezi největší patří Jindřichův Hradec, Český Krumlov a třetí jsou České Budějovice.

České Budějovice mají největší počet obyvatel v porovnání s ostatními. Nejmenší počet obyvatel mají Prachatice. Nejmenší počet nezaměstnaných mají také České Budějovice, největší pak Strakonice.

Největší podíl ekonomických subjektů najdeme opět v Českých Budějovicích, nejméně pak v Prachaticích. To hovoří o možnosti rozvíjet podnikání v regionu a tvořit silnou kupní sílu v regionu. V tomto regionu najdeme průmyslná odvětví, která vyváží své suroviny po celé republice, a to i do okolních států.

Příznivý vývoj podnikatelského prostředí se tak odráží v kvalitě života obyvatel a jejich spokojenosti. Mají dostatek pracovních příležitostí a mají možnost nalézt kvalitní bydlení a trávit svůj čas aktivně například cestovat, vzdělávat se.

Tabulka 2: Porovnání okresů v Jihočeském kraji, rok 2017

	Kraj celkem	v tom okresy						
		České Budějovice	Český Krumlov	Jindřichův Hradec	Písek	Prachovice	Strakonice	Tábor
ZÁKLADNÍ ÚDAJE (k 1. 1. 2017)								
Rozloha v km ²	10 058	1 639	1 614	1 944	1 127	1 377	1 032	1 326
Obce	624	109	47	106	75	65	112	110
Části obcí	1 990	333	221	289	262	272	263	350
OBYVATELSTVO¹⁾								
Živě narození	1 630	523	139	227	155	149	184	253
Zemřelí	1 918	544	194	269	226	131	239	315
Přistěhovalí	1 532	790	241	287	343	216	285	345
Vystěhovalí	1 301	526	281	345	299	225	271	329
Počet obyvatel ²⁾	638 725	192 188	61 060	91 025	70 843	50 704	70 656	102 249
NEZAMĚSTNANOST (podle MPSV)²⁾								
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce	17 779	4 274	2 629	2 255	1 678	1 354	2 009	3 580
z toho ženy	8 899	2 171	1 339	1 095	901	609	994	1 790
Pracovní místa v evidenci úřadu práce	9 967	2 900	1 681	1 121	1 081	908	814	1 462
Podíl nezaměstnaných osob ³⁾ (%)	3,86	2,97	6,15	3,29	2,99	3,52	4,05	5,28
Uchazeči o zaměstnání na 1 pracovní místo v evidenci úřadu práce	1,8	1,5	1,6	2,0	1,6	1,5	2,5	2,4
ORGANIZAČNÍ STATISTIKA²⁾								
Ekonomické subjekty	163 859	53 862	15 678	21 729	17 614	13 006	16 588	25 402
fyzické osoby (včetně zahraničních)	130 975	41 557	12 537	17 538	14 350	10 585	13 549	20 859
obchodní společnosti	16 124	7 289	1 483	1 801	1 272	1 048	1 164	2 067
družstva	618	345	28	63	57	24	49	54
STAVEBNÍ POVOLENÍ								
Vydaná stavební povolení	1 529	402	194	270	122	97	178	266
Orientační hodnota staveb (mil. Kč)	3 020	703	307	414	210	382	210	794
BYTOVÁ VÝSTAVBA								
Dokončené byty ¹⁾	379	227	16	40	13	18	35	30
Zahájené byty	306	108	26	37	18	21	38	58

¹⁾ předběžné údaje

²⁾ stav k poslednímu dni sledovaného období

³⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu ve věku 15–64 let

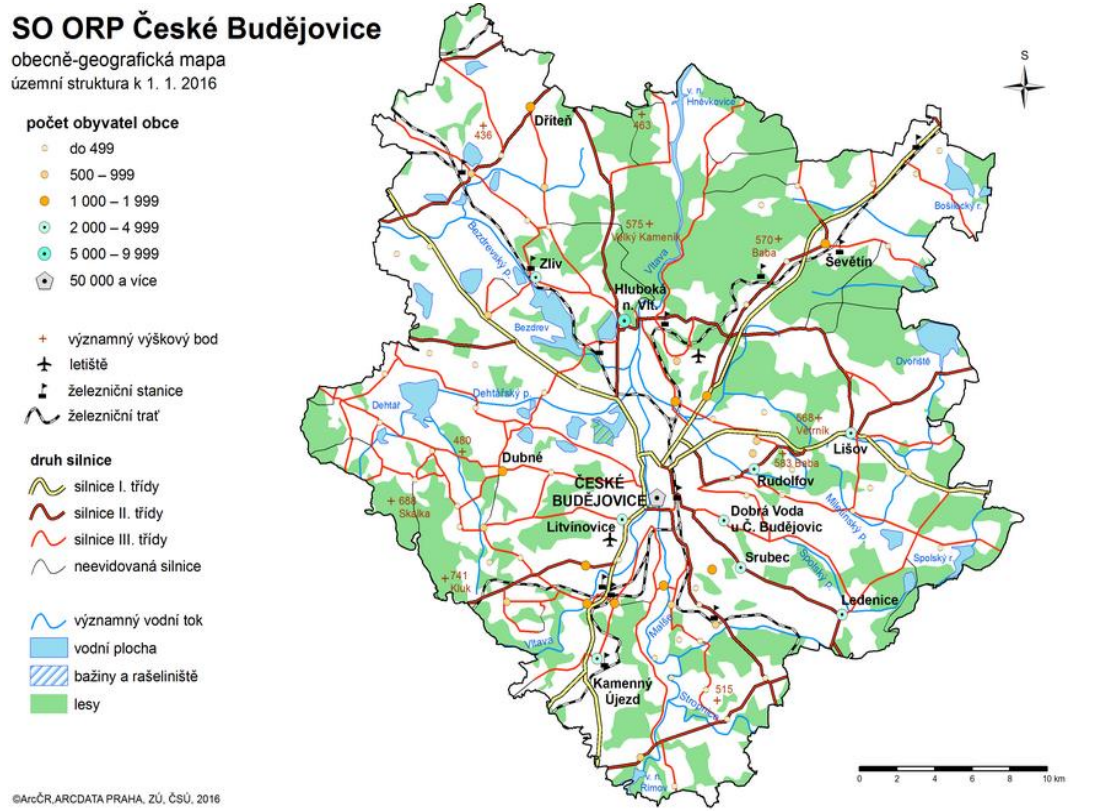
Zdroj: Český statistický úřad, dostupné na www.czso.cz..upraveno

4.2.2 Správní obvod České Budějovice

V tabulce 3 je graficky zobrazen správní obvod obce s rozšířenou působností České Budějovice, do které město Hluboká nad Vltavou patří. Je zde graficky znázorněn i počet obyvatel regionu města s 5 000 a více obyvateli, mezi která Hluboká patří. Dále zde najdeme znázorněnou infrastrukturu v regionu, od které se také odvíjí vyspělost regionu.

Silniční síť v oblasti patří k těm hustějším. Jedná se o tranzitní oblast, která profituje ze své polohy v blízkosti hranic. Projíždí zde mnoho nákladní dopravy, kde putuje dále napříč Českou republikou a zase nazpět.

Tabulka 3: Správní obvod ORP České Budějovice

Zdroj: Český statistický úřad, dostupné na www.czso.cz, upraveno

4.2.3 Město Hluboká nad Vltavou – demografický vývoj

Zde je uveden demografický vývoj v samotném městě Hluboká nad Vltavou, který odráží výsledky okresního a krajského profilu.

Z příložené tabulky č. 4 je patrné, že počet obyvatel má vzrůstající tendenci, největší počet obyvatel tvoří skupina 15-64 let. Průměrný věk stoupá na 40,6 let. Počty mužů a žen jsou téměř vyrovnané. Tento vývoj je odrazem vývoje v okrese České Budějovice.

Dá se říci, že region je na dobré životní úrovni, což odráží i vývoj populace. Roste počet obyvatel, je zde dostatek pracovních sil a možnost uplatnění se. Tabulka mapuje vývoj od roku 2006 do 2015.

Tabulka 4: Demografický vývoj města Hluboká nad Vltavou v letech 2006-2015

Tab. 2.3.	Hluboká nad Vltavou - 31022										okres České Budějovice - CZ0311 Jihočeský kraj, CZ031	
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015		
Počet obcí	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	Number of municipalities
v tom s počtem obyvatel:												<i>Size of municipality:</i>
- 199	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	- 199
200 - 499	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	200 - 499
500 - 999	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	500 - 999
1 000 - 4 999	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1 000 - 4 999
5 000 - 19 999	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	5 000 - 19 999
20 000 - 49 999	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20 000 - 49 999
50 000 +	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50 000 +
Stav obyvatel k 1.7.	7 232	7 348	7 368	7 410	7 469	7 450	7 554	7 640	7 766	7 792	7 792	Population 1 July
v tom:												<i>Males</i>
muži	3 623	3 676	3 654	3 691	3 707	3 706	3 744	3 788	3 830	3 825	3 825	<i>Females</i>
ženy	3 609	3 672	3 714	3 719	3 762	3 744	3 810	3 852	3 936	3 967	3 967	
Stav obyvatel k 31.12.	7 272	7 377	7 396	7 427	7 511	7 502	7 589	7 708	7 782	7 835	7 835	Population 31 December
v tom ve věku:												<i>Age:</i>
0 - 14	1 184	1 191	1 198	1 201	1 217	1 210	1 227	1 245	1 280	1 273	1 273	0 - 14
15 - 64	5 170	5 254	5 256	5 262	5 298	5 257	5 290	5 344	5 311	5 316	5 316	15 - 64
65 +	918	932	942	964	996	1 035	1 072	1 119	1 191	1 246	1 246	65 +
Průměrný věk	38,9	39,1	39,2	39,4	39,6	39,8	40,0	40,1	40,3	40,6	40,6	<i>Average age</i>
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)	77,5	78,3	78,6	80,3	81,8	85,5	87,4	89,9	93,0	97,9	97,9	<i>Index of ageing (65+ / 0 -14 v %)</i>
Muži	3 649	3 677	3 670	3 692	3 732	3 714	3 753	3 814	3 822	3 848	3 848	Males
v tom ve věku:												<i>Age:</i>
0 - 14	605	597	596	606	609	604	612	626	633	622	622	0 - 14
15 - 64	2 687	2 713	2 695	2 688	2 709	2 683	2 700	2 722	2 688	2 693	2 693	15 - 64
65 +	357	367	379	398	414	427	441	466	501	533	533	65 +
Průměrný věk	37,6	37,9	38,1	38,3	38,5	38,9	39,0	39,1	39,5	39,8	39,8	<i>Average age</i>
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)	59,0	61,5	63,6	65,7	68,0	70,7	72,1	74,4	79,1	85,7	85,7	<i>Index of ageing (65+ / 0 -14 v %)</i>
Ženy	3 623	3 700	3 726	3 735	3 779	3 788	3 836	3 894	3 960	3 987	3 987	Females
v tom ve věku:												<i>Age:</i>
0 - 14	579	594	602	595	608	606	615	619	647	651	651	0 - 14
15 - 64	2 483	2 541	2 561	2 574	2 589	2 574	2 590	2 622	2 623	2 623	2 623	15 - 64
65 +	561	565	563	566	582	608	631	653	690	713	713	65 +
Průměrný věk	40,2	40,3	40,3	40,5	40,6	40,7	40,9	41,0	41,0	41,3	41,3	<i>Average age</i>
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)	96,9	95,1	93,5	95,1	95,7	100,3	102,6	105,5	106,6	109,5	109,5	<i>Index of ageing (65+ / 0 -14 v %)</i>

Zdroj: Český statistický úřad, dostupné na www.czso.cz, upraveno

4.3 Politická charakteristika města

Město Hluboká nad Vltavou je příznačné svojí pověstí lukrativních obydlí pro místní elitu, jedná se tak o baštu ODS, což tvrdí některé dostupné informace z tisku. Modrá strana zde vyhrává a má nadvládu. V porovnání s minulým volebním obdobím si dokázala ve volbách v roce 2014 polepšit o mandát. V zastupitelstvu tak má většinu (Šindelář, 2014).

V čele města je dlouhá léta senátor Tomáš Jirsa, který svůj mandát vykonává již dvacet let. To ukazuje na určitou stabilitu politického prostředí, které vede ke spokojenosti místních obyvatel. Vládnoucí politická strana dokáže jít vytýčeným směrem a nemusí příliš uhýbat ze svého směru díky své převaze (Šindelář, 2014).

„Je za námi dvacet let usilovné práce, máme nejnižší nezaměstnanost i poplatky,“ řekl deníku E15 Jirsa. Místní úspěch ODS, která na celostátní úrovni skomírá, vysvětluje i vzájemnou znalostí lidí na malém městě a také ochotou strany k nevynuceným koalicím (Šindelář, 2014).

„Válka je programem bláznů, naším heslem je spolupráce,“ uvedl Jirsa. Doplnil, že navzdory *„médií vytvářené blbě náladě“* považuje vývoj celé republiky v posledních pětadvaceti letech za úspěšný (Šindelář, 2014).

Slova starosty města jsou velmi příznačná. Pro spokojenost obyvatel a celkový zdravý vývoj města je důležitá stabilita v politické garnituře, která by samozřejmě také měla odvádět slušnou práci.

Tabulka 5: Zastupitelstvo města pro období 2014–2018 (viz příloha).

4.4 Volební výsledky uplynulých let města Hluboká nad Vltavou

4.4.1 Volby konané v roce 1998

Volební chování obyvatel města Hluboká nad Vltavou se zmapuje pomocí výsledků voleb, které se konaly v roce 1998, kdy vyhrála strana ODS a získala tak sedm mandátů. Druhé

v pořadí bylo sdružení nezávislých kandidátů se čtyřmi mandáty, dále se třemi mandáty strana KDU-ČSL. Po dvou mandátech pak komunisté, ČSSD a nezávislí kandidáty.

O těchto volbách lze říci, že strana ODS získala převahu nad všemi stranami a získala si tak dobrou pozici při prosazování zájmů dle svého volebního programu. Takovéto vítězství je i odrazem důvěry v místní politiky přímo nenavazuje na celorepublikový vývoj.

Občané tak vyjádřili svoji spokojenost s vedením města a díky tomu získala strana ODS tolik potřebných hlasů pro své další aktivity, protože silný mandát umožňuje prosazovat a pracovat s poměrně stabilní politickou pozicí.

Tabulka 6: Výsledky komunálních voleb v roce 1998

Kandidátní listina	Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
	abs.	v %		
<u>1</u> Nezávislí kandidáti	526	1.73	1	0
<u>2</u> Sdruž. nezáv. kand.- míst. celkem	2 996	9.85	21	2
<u>3</u> Komunistická str.Čech a Moravy	3 583	11.77	15	2
<u>4</u> Unie svobody	1 890	6.21	21	1
<u>5</u> Česká str. sociálně demokrat.	2 275	7.48	12	2
<u>6</u> Česká strana národně sociální	105	0.35	1	0
<u>7</u> Křesť. demokr. Unie – Čs. str. lid.	3 609	11.86	21	3
<u>8</u> Občanská demokratická strana	10 024	32.94	20	7
<u>9</u> Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	5 421	17.82	21	4

Zdroj: Český statistický úřad, dostupné na www.volby.cz, tabulka vlastní

4.4.2 Volby konané v roce 2002

V uvedené tabulce 7 se nachází výsledky komunálních voleb v roce 2002. Oproti předchozím volbám můžeme zaznamenat nové politické formace, jako je Volba pro město, která spolu s Unií svobody získala po jednom mandátu. Strana ODS ztratila jeden mandát a získala tak šest mandátů, po třech mandátech získala strana KDU-ČSL, Sdružení nezávislých a KSČM.

Volební výsledky jsou ohodnocením práce zastupitelstva předešlého, tudíž lze říci, že voliči tuto práci hodnotí kladně a dále strana ODS získává převahu před ostatními stranami a uskupeními.

Lze hovořit o určité stabilitě ve voličském chování, které je dobré pro příznivý vývoj ve městě, kde se tak příliš nepolitikaří, ale spíše konstruktivně pracuje. Samotné politikaření často nevede nikam, pouze k různým soubojům na poli politickém.

Tabulka 7: Výsledky komunálních voleb v roce 2002

Kandidátní listina	Hlasy		Počet kandidátů	Přepočtený základ dle počtu kandidátů	Přepočtené % plat. hlasů	Počet mandátů
	abs.	v %				
1 Volba pro město	2 492	7.29	19	30 944.66	8.05	1
2 Česká str.sociálně demokrat.	3 047	8.91	21	34 202.00	8.90	2
3 Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	4 159	12.16	21	34 202.00	12.16	3
4 Občanská demokratická strana	9 452	27.64	21	34 202.00	27.63	6
5 Sdružení nezávislých	5 136	15.02	21	34 202.00	15.01	3
6 Unie svobody-Demokratická unie	1 961	5.73	21	34 202.00	5.73	1
7 Komunistická str.Čech a Moravy	4 991	14.59	20	32 573.33	15.32	3
8 SNK obč.s.Cesta 2001 a Jč.Růže	2 964	8.67	21	34 202.00	8.66	2

Zdroj: Český statistický úřad, dostupné na www.volby.cz., tabulka vlastní

4.4.3 Volby konané v roce 2006

Volební výsledky v roce 2006 přinesly zajímavé informace pro občany i politiky. Strana ODS získala o mandát více tedy osm. Důvěra voličů tedy roste. Ostatní strany získaly po dvou mandátech mimo strany KDU-ČSL, která získala tři mandáty.

Nově se mezi stranami objevilo hnutí ANO, které tehdy v politice teprve začínalo své působení. Evropští demokraté, KSČM, ČSSD získali pouhé dva mandáty. Opět se tu projevila důvěra voličů ve vládnoucí uskupení.

Je to projevem určité stability a také spokojenosti občanů s vedením. Strana ODS si stále drží silnou pozici, což se však neprojevuje na celorepublikovém poli, kde spíše ztrácí.

Tabulka 8: Výsledky komunálních voleb v roce 2006

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Přepočtený základ dle počtu kandidátů	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů
číslo	název	abs.	v %				
1	SNK Evropští demokraté	3 763	10,59	21	35 521,00	10,59	2
2	Hn.za harm.rozvoj obcí a měst	3 855	10,85	21	35 521,00	10,85	2
3	Komunistická str.Čech a Moravy	3 841	10,81	21	35 521,00	10,81	2
4	Aliance norm. občanů ANO 2006	4 019	11,31	21	35 521,00	11,31	2
5	Česká str.sociálně demokrat.	3 343	9,41	21	35 521,00	9,41	2
6	Občanská demokratická strana	12 439	35,02	21	35 521,00	35,01	8
7	Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	4 261	12,00	21	35 521,00	11,99	3

Zdroj: Český statistický úřad, dostupné na www.volby.cz., tabulka vlastní

4.4.4 Volby konané v roce 2010

Volby, které se konaly v roce 2010, přinesly nové politické formace jako je TOP 09, která získala dva mandáty. Dále vznikly nové subjekty jako Hlubocko, Hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst, které získalo dva mandáty jako stálice politického spektra KSČM, ČSSD, ale i hnutí ANO. Strana ODS ztratila čtyři mandáty a získala tak pouhých pět mandátů, i když opět volební vítězí.

Voliči měli na výběr z nejrůznějších uskupení, která nově vznikla, což způsobilo určitou roztržičnost ve volebních výsledcích. To se projevilo i na volebních výsledcích strany ODS, která zde ztrácí oproti růstu z minulých let.

Politická roztržičnost je odrazem politiky celorepublikové a ztráty voličů v politiku, kteří se tak uchylují k novým uskupením a kladou důvěru na nové tváře. Avšak nové tváře jsou

často velmi nezkušené, které se v politice musí nejprve zorientovat a často se nevyhnou nejrůznějším karambolům.

Tabulka 9: Výsledky komunálních voleb v roce 2010

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Přepočtený základ dle počtu kandidátů	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů
číslo	název	abs.	v %				
1	TOP 09	4 082	10,18	21	40 086,00	10,18	2
2	Křesť.demokr.unie- Čs.str.lid.	3 634	9,07	21	40 086,00	9,06	2
3	HN.ZA HARM. ROZVOJ OBCÍ A MĚST	3 821	9,53	21	40 086,00	9,53	2
4	Občanská demokratická strana	9 264	23,11	21	40 086,00	23,11	5
5	ANO 2010 (Aliance norm. obč.)	3 781	9,43	21	40 086,00	9,43	2
6	Volba pro město	3 516	8,77	21	40 086,00	8,77	2
7	Hlubocko- prosp.bezp.sol.pohod.	4 064	10,14	21	40 086,00	10,13	2
8	Komunistická str. Čech a Moravy	3 497	8,72	21	40 086,00	8,72	2
9	Česká str. sociálně demokrat.	4 427	11,04	21	40 086,00	11,04	2

Zdroj: Český statistický úřad, dostupné na www.volby.cz., tabulka vlastní

4.4.5 Volby konané v roce 2014

Volby konané v roce 2014 přinesly jasné vítězství strany ODS se šesti mandáty. Ostatní politická uskupení získala po dvou mandátech, a to zejména Hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst, Aliance normálních občanů, ANO 2014, Hlubocko prosperující a bezpečné, Volba pro město, ANO 2011, KSČM, KDU-ČSL, strana ČSSD získala po jednom mandátu. Tyto volby přinesly nejvíce politických uskupení, a to celkem deset.

Voličské spektrum se roztříštilo. Volič má na výběr z mnoha kandidátů, avšak zůstává věrný stálým stranám jako je ODS. Celostátní politika se prolíná do politického chování občanů města, avšak neovlivňuje je nijak výrazně. Stále tu je určitá stabilita, a i spokojenost s děním ve městě, což dokládají volební výsledky.

Občané volí pravicově orientované strany, svůj hlas dávají i novým, neznámým tvářím, avšak nejedná o přelomové vítězství. Především důvěřují hnutím a stranám, které se přímo zabývají děním ve městě a v lokalitě.

Tabulka 10: Výsledky komunálních voleb v roce 2014

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Přepočtený základ dle počtu kandidátů	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů
číslo	název	abs.	v %				
1	Jiří Topka, NK	352	1,00	1	1 683,23	20,91	0
2	Občanská demokratická strana	8 655	24,49	21	35 348,00	24,48	6
3	HN.ZA HARM.ROZVOJ OBCÍ A MĚST	3 152	8,92	21	35 348,00	8,91	2
4	Aliance norm. obč. ANO 2014	2 940	8,32	21	35 348,00	8,31	2
5	HLUBOCKO-PROSPERUJÍCÍ,BEZPEČNÉ	3 436	9,72	21	35 348,00	9,72	2
6	Volba pro město	4 099	11,60	21	35 348,00	11,59	2
7	Česká str.sociálně demokrat.	2 801	7,92	21	35 348,00	7,92	1
8	ANO 2011	3 055	8,64	21	35 348,00	8,64	2
9	Komunistická str.Čech a Moravy	2 970	8,40	21	35 348,00	8,40	2
10	Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	3 888	11,00	21	35 348,00	10,99	2

Zdroj: Český statistický úřad, dostupné na www.volby.cz., tabulka vlastní

4.5 Dotazníkové šetření

Za účelem získání poznatků o volebním chování občanů města Hluboká nad Vltavou bylo provedeno dotazníkové šetření, které mělo za úkol přinést informace o volebním chování obyvatel, důvodech, které ovlivňují jejich volbu, a také jak hodnotí současnou práci vedení města. Dotazníkové šetření bylo provedeno částečně formou online dotazníků a částečně formou papírových dotazníků. Online dotazníky vyplnilo 35 respondentů, z dotazování pomocí papírových dotazníků se jich vrátilo 70. Celkem tedy 105 dotazníků. Dotazník předložený respondentům k vyplnění je v příloze této práce.

Podmínkou pro účast na dotazníkovém šetření byl věk od 18 let výše a trvalé bydliště v Hluboké nad Vltavou. To zahrnuje místní části Hluboká nad Vltavou, Bavorovice, Buzkov, Hroznějovice, Jaroslavice, Jeznice, Kostelec, Líšnice, Munice, Poněšice a Purkarec.

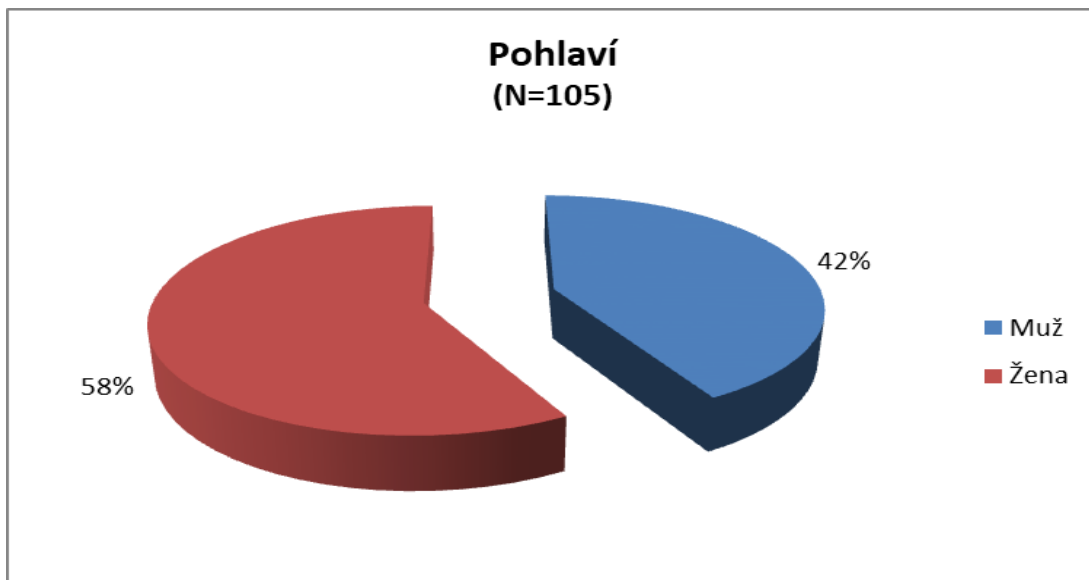
Pro šetření nebyl stanoven žádný kvótní výběr v obavách z nízké návratnosti dotazníků. Rozložení vzorku respondentů tedy neodpovídá skutečnému rozložení obyvatel Hluboké nad Vltavou.

Získaná data a jejich publikace

1. Jaké je Vaše pohlaví?

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 58 % žen a 42 % mužů.

Graf 1: Pohlaví

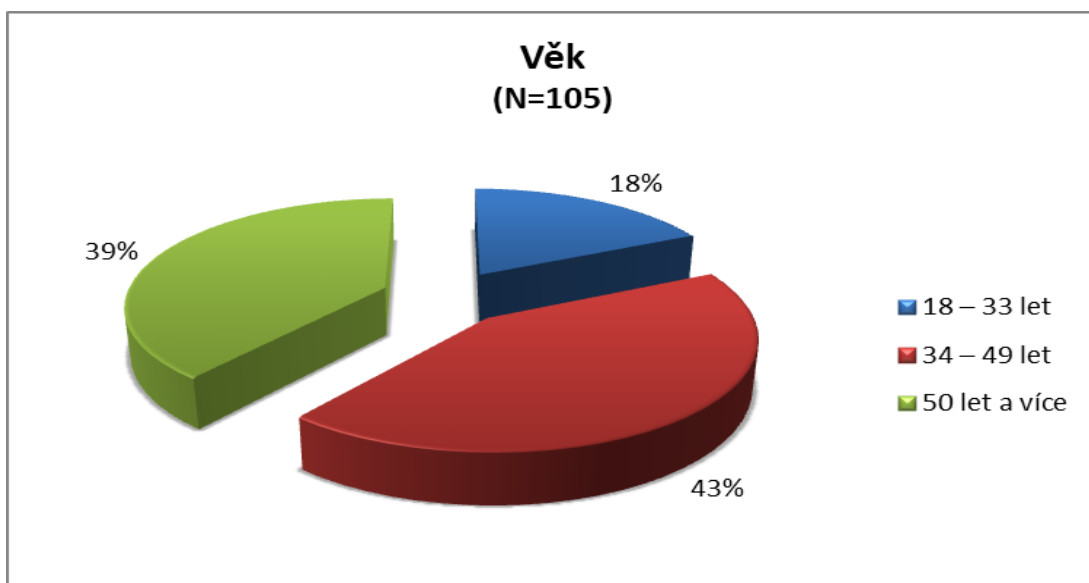

(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

2. Do jaké věkové skupiny patříte?

Věková kategorie 18 až 33 let byla zastoupena 18 %, kategorie 34 až 49 let 43 % a třetí kategorie 50 a více let 39 %.

Graf 2: Věkové složení

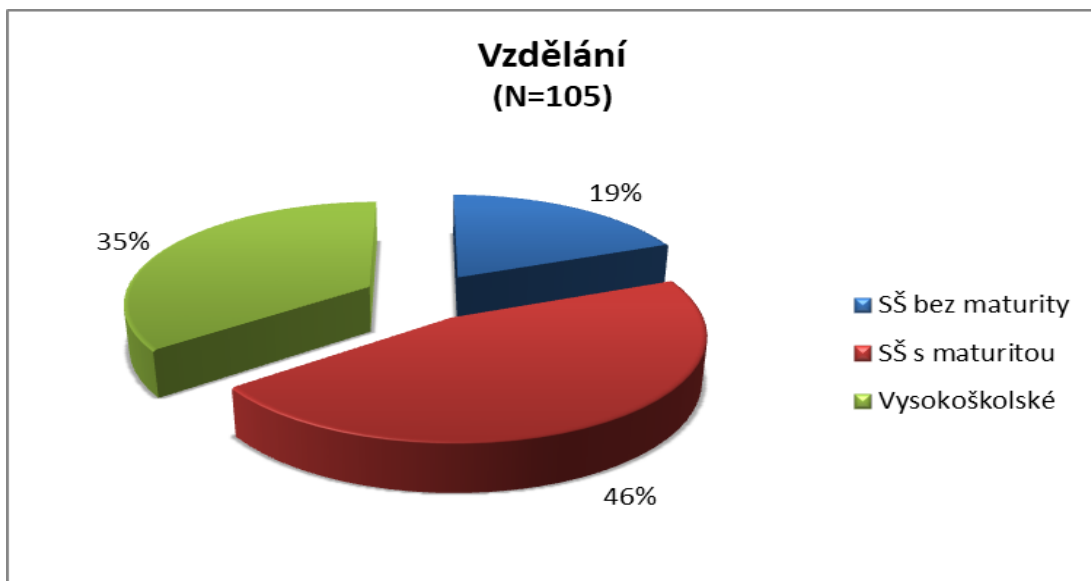

(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

3. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

V dotazníkovém šetření není zastoupený nikdo se základním vzděláním a rovněž nikdo nevyužil možnosti na tuto otázku neodpovědět. Středoškoláci bez maturity tvoří 19 % vzorku, středoškoláci s maturitou 46 % a vysokoškoláci 35 %.

Graf 3: Vzdělání

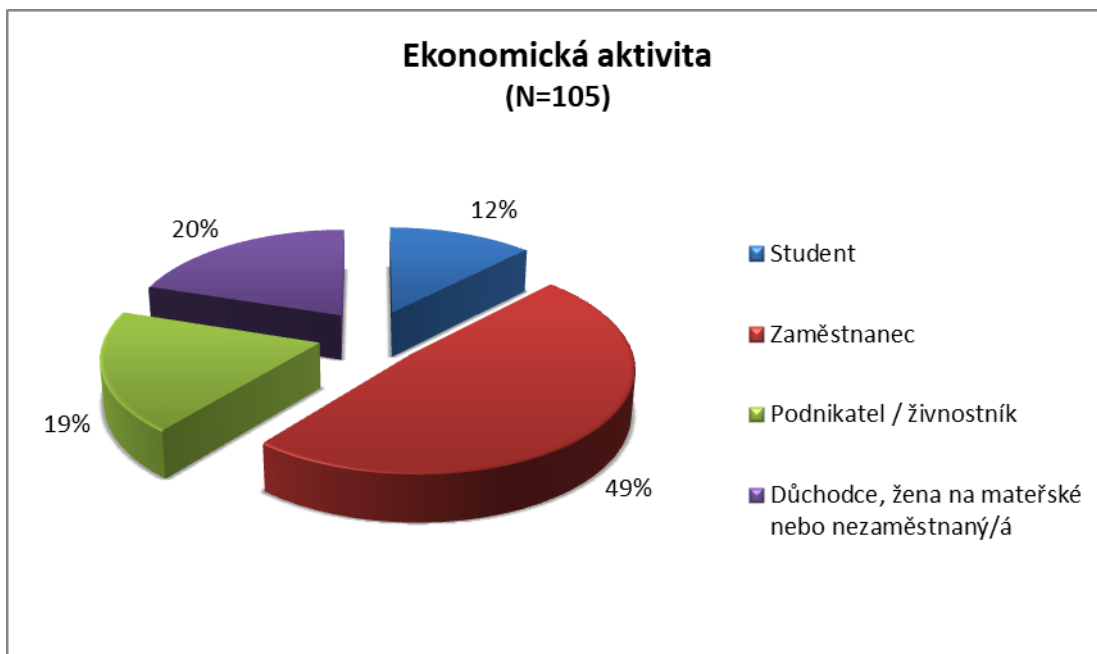

(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

4. Jaká je vaše ekonomická situace?

Dotazník vyplnilo 12 % studentů, 49 % zaměstnanců, 19 % podnikatelů a 20 % lidí bez zaměstnání, důchodců a žen na mateřské dovolené. Ani jeden z respondentů nevedl možnost „jiné zaměstnání“.

Graf 4: Ekonomická aktivita

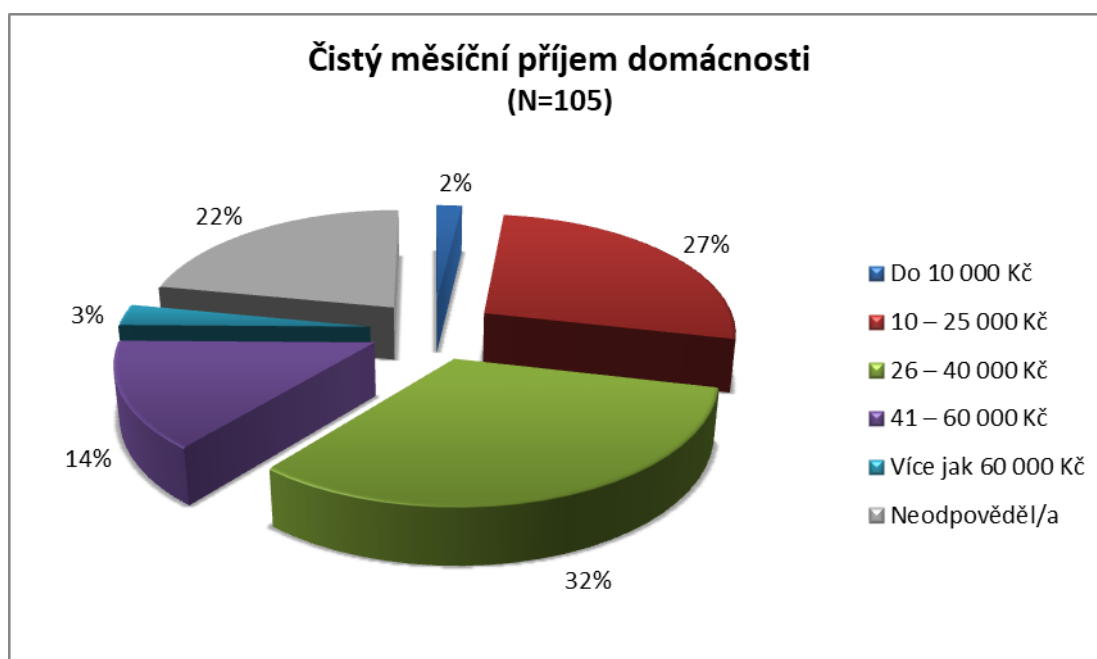

(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

5. Jaký je čistý měsíční příjem vaší domácnosti?

Nejvíce zastoupené jsou kategorie 10 až 25 000 Kč, a to 27 %, kategorie 26 až 40 000 Kč, a to 32 %, kategorie 41 až 60 000 Kč, a to 14 %, a rovněž kategorie „neodpověděl/a“, a to 22 %. Do nejnižší příjmové kategorie „do 10 000 Kč“ spadají 2 % dotázaných, naopak do nejvyšší kategorie „více jak 60 000 Kč“ spadají 3 %. Vzhledem k nízkým počtům u nejnižší a nejvyšší příjmové kategorie byly tyto pro následné zpracování sloučeny s kategorií následnou, respektive předcházející. Vznikly tedy dvě nové kategorie – nejnižší příjem je do 25 000 Kč a patří sem 29 % dotázaných, nejvyšší příjem je více než 40 000 Kč a patří sem 17 % dotázaných.

Graf 5: Čistý měsíční příjem domácnosti

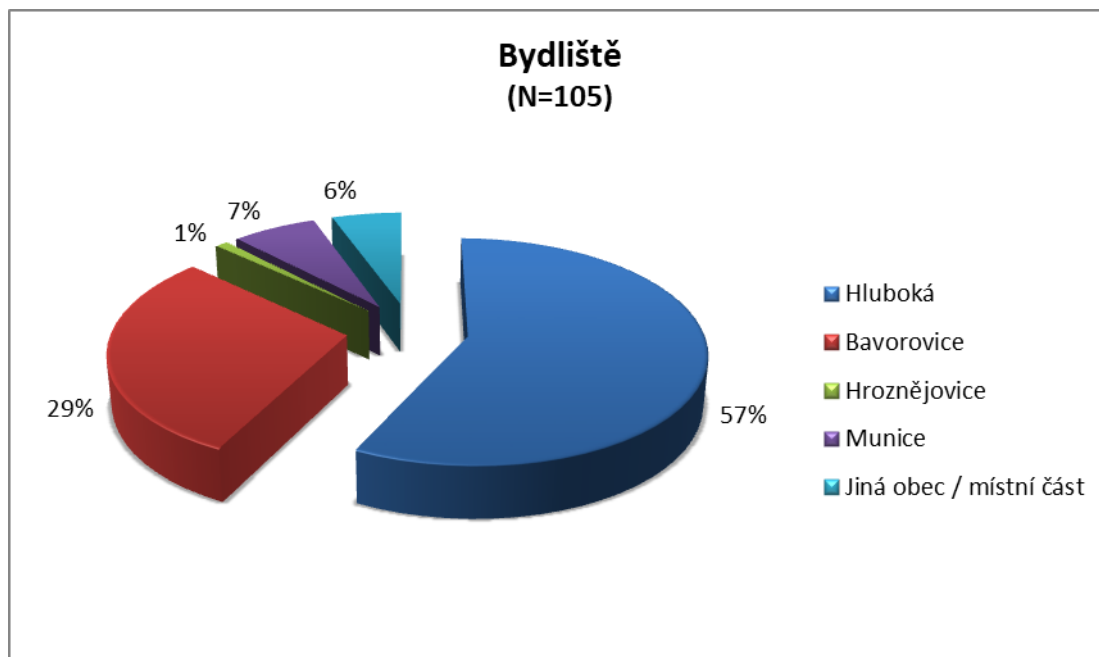
(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

6. Kde bydlíte?

Poslední identifikační otázkou je otázka na trvalé bydliště. 57 % dotázaných má trvalé bydliště přímo v místní části Hluboká nad Vltavou, 29 % bydlí v Bavorovicích, 1 % v Hroznějovicích, 7 % v Municích a 6 % v některých z ostatních místních částí.

V důsledku nízké účasti na šetření v Hroznějovicích a Municích, byly tyto dvě části pro další zpracování dat přidány do kategorie „jiné“. Ta se tedy zvětšila na 14 %.

Graf 6: Bydliště

(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

Otázky k minulým volbám

K minulým volbám se v dotazníku vztahují otázky č. 2 až 6. Měly by nám dát obrázek o minulých volbách, a to kolik obyvatel se jich účastnilo, důvody, proč se voleb zúčastnili nebo naopak nezúčastnili, jakým způsobem volili a jakou stranu.

Otázka č. 2 - Využil/a jste možnosti volit do zastupitelstva města v roce 2014?

V roce 2014 se zúčastnilo voleb 86 % dotázaných, pouze 14 % k volbám nešlo.

Graf 7: Využil/a jste možnosti volit do zastupitelstva města v roce 2014?

(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

Muži i ženy se voleb zúčastnili téměř stejnou měrou.

K volbám se častěji dostavili lidé starší ve věku nad 50 let (90 %), lidé s vysokoškolským vzděláním (92 %), zaměstnanci (94 %) a nižší příjmové kategorie – kategorie s příjmem do 25 000 Kč se zúčastnila v 93 % případů a kategorie s příjmem 26 až 46 000 Kč se zúčastnila v 94 % případů.

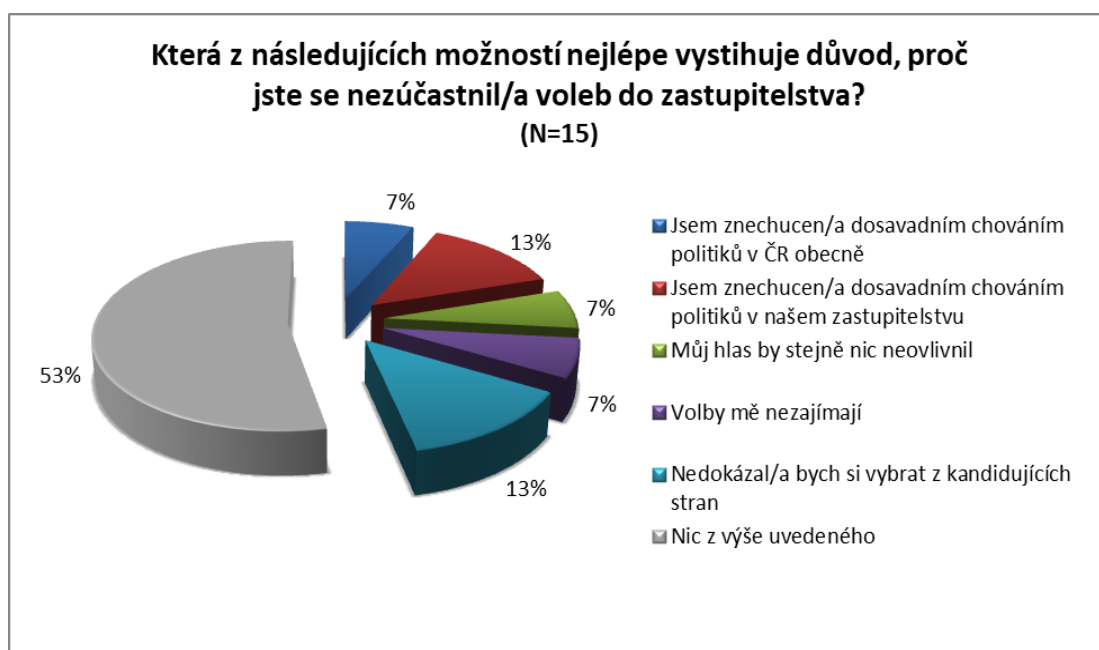
Naproti tomu k volbám spíše nešli lidé mladší ve věkové kategorii 18 až 33 let (32 %), lidé se středoškolským vzděláním bez maturity (25 %) a studenti (39 %). Dále se voleb ve větší míře nezúčastnili lidé s příjmem domácnosti nad 40 000 Kč, a to ve 22 % případů.

Otázka č. 3 - Která z následujících možností nejlépe vystihuje důvod, proč jste se nezúčastnil/a voleb do zastupitelstva?

Na tuto otázku měli odpovídat pouze respondenti, kteří se voleb v roce 2014 nezúčastnili. Otázka byla definovaná na více odpovědí, této možnosti však nevyužil ani jediný dotázaný. Více než polovina lidí uvedla, že si z uvedeného seznamu nedokázali vybrat odpověď.

Nejčastěji zvolenou odpovědí byly výroky „jsem znechucen/a dosavadním chováním politiků v našem zastupitelstvu“ a „nedokázal/a bych si vybrat z kandidujících stran“, a to shodně ve 13 % případů.

Graf 8: Která z následujících možností nejlépe vystihuje důvod, proč jste se nezúčastnil/a voleb do zastupitelstva?

(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

Jelikož na tuto otázku odpovídal poměrně malý vzorek lidí, je následující pohled na tuto otázku skrze identifikační otázky spíše orientační.

Možnost „**jsem znechucen/a dosavadním chováním politiků v ČR obecně**“ uváděli muži, lidé ve věku 50 a více let, lidé se středoškolským vzděláním bez maturity, podnikatelé a živnostníci, lidé z domácnosti s měsíčním příjmem ve výši 26 až 40 000 Kč a obyvatelé Hluboká nad Vltavou.

Výrok „**jsem znechucen/a dosavadním chováním politiků v našem zastupitelstvu**“ vybírali jako odpověď muži i ženy, lidé ve věku 34 až 49 let, lidé s vysokoškolským vzděláním, opět podnikatelé a živnostníci, lidé z domácnosti s měsíčním příjmem ve výši 26 až 40 000 Kč nebo lidé, kteří nechtěli příjem domácnosti uvést, a nakonec znovu obyvatelé Hluboké nad Vltavou.

Že by jejich **hlas nic neovlivnil** si myslí muži, mladí lidé ve věku 18 až 33 let, lidé s maturitou, studenti, lidé, kteří odmítli uvést výši příjmu své domácnosti a obyvatelé Bavorovic.

O volby se nezajímají spíše muži, starší lidé ve věku nad 50 let, lidé s vysokoškolským vzděláním, s příjmem domácnosti nad 40 000 Kč a obyvatelé Hluboké nad Vltavou.

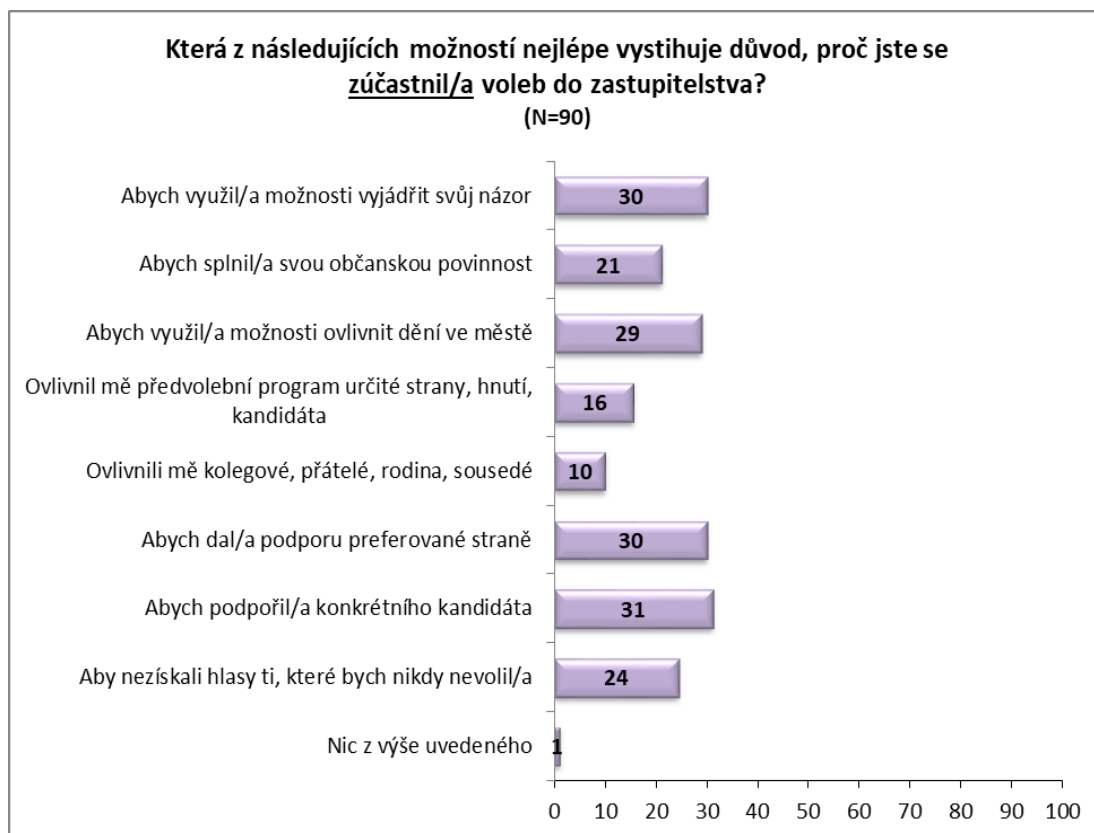
Poslední možnost, že **by si nedokázali vybrat z kandidujících stran**, vybírali zástupci všech skupin rovnoměrněji a je jednodušší uvést, kdo se s touto možností neztotožnil. Tuto odpovědi ani jednou nezvolili lidé starší 50 let, lidé s vysokoškolským vzděláním, podnikatelé a živnostníci, lidé bez zaměstnání, důchodci a ženy na mateřské, domácnosti s příjmem vyšším než 40 000 Kč měsíčně a obyvatelé Hluboké nad Vltavou.

Otázka č. 4 - Která z následujících možností nejlépe vystihuje důvod, proč jste se zúčastnil/a voleb do zastupitelstva?

Otázka byla pokládána pouze těm, kteří se zúčastnili voleb v roce 2014. Otázka byla definovaná na více možných odpovědí. V tomto případě této možnosti někteří z respondentů využili, ale i zde je častější výběr pouze jedné z možností. Oproti předchozí otázce zde pouze jeden člověk uvedl, že si z předdefinovaných odpovědí nedokázal vybrat ani jednu.

Nejčastěji dotázaní uváděli, že chtěli podpořit konkrétního kandidáta (31 %), chtěli dát podporu preferované straně (30 %), chtěli využít možnosti vyjádřit svůj názor (30 %) nebo chtěli využít možnosti ovlivnit dění ve městě (29 %). Nejméně často lidé uváděli, že šli volit, protože byli ovlivněni svými blízkými, a to v 10 % případů.

Tabulka 11: Která z následujících možností nejlépe vystihuje důvod, proč jste se zúčastnil/a voleb do zastupitelstva?

(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

Lidé, kteří se voleb zúčastnili, aby **využili možnosti vyjádřit svůj názor**, patří nejčastěji mezi studenty, domácnosti s příjmem nad 40 000 Kč měsíčně, obyvatele jiných místních částí kromě Hluboké a Bavorovic, vysokoškoláky, mladé lidi ve věku 18 až 33 let a mezi ženy. Nejméně tuto variantu uváděli středoškoláci s maturitou a podnikatelé či živnostníci.

Účast na volbách za **plnění své občanské povinnosti** považují zejména důchodci, lidé s maturitou nebo vysokoškolským vzděláním, lidé z domácností s příjmem vyšším než 40 000 Kč měsíčně a lidé ve věku 34 až 49 let. Nejméně často tuto možnost vybírali mladí lidé ve věku 18 až 33 let.

Ovlivnit dění ve městě chtěli častěji jiné části a obce, než Hluboká a Bavorovice, dále domácnosti s měsíčním příjmem nad 40 000 Kč, zaměstnanci, středoškoláci s maturitou a muži. Nejméně často tuto možnost vybírali lidé ze skupiny důchodci, ženy na mateřské dovolené nebo nezaměstnaní.

Lidí, které **ovlivnil předvolební program**, bylo dle šetření méně a nejčastěji spadali mezi studenty, případně středoškoláky s maturitou. Nejméně se nechali ovlivnit programem určité strany, hnutí nebo kandidáta vysokoškoláci a opět lidé ze skupiny důchodci, ženy na mateřské dovolené nebo nezaměstnaní.

Kolegy, přáteli, rodinou či sousedy se nechalo ovlivnit ještě méně lidí, ale opět to byli nejčastěji studenti, a dále pak mladí lidé ve věku 18 až 33 let. Nejméně ovlivnitelní svým blízkým okolí se dle šetření jeví být vysokoškoláci, muži a lidé ve střední věkové skupině 34 až 49 let.

Podpořit preferovanou stranu chtěli lidé opět častěji, a to zejména studenti, lidé ve věku 34 až 49 let, domácnosti s příjmem do 25 000 Kč, vysokoškoláci, ženy a jiné místní části, než Hluboká a Bavorovice. Nejméně často tuto možnost vybírali středoškoláci bez maturity.

Lidé, kteří šli k volbám, aby **podpořili konkrétního kandidáta**, byli dle šetření nejčastěji mladí lidé ve věku 18 až 33 let a starší lidé ve věku 50 a více let, potom lidé bez zaměstnání, důchodci a ženy na mateřské a obyvatelé jiných místních částí, než Hluboká a Bavorovice. Nejméně často uváděli tento důvod podnikatelé či živnostníci.

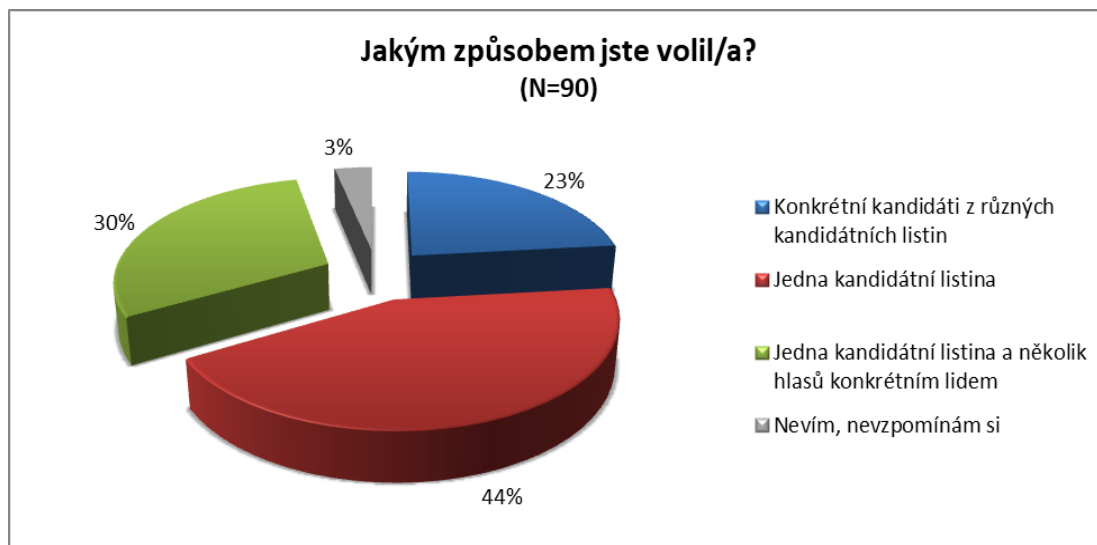
O to, aby **nezískali hlasy ti, které by nikdy nevolili**, se svou účastí na volbách snažili především lidé s příjmem domácnosti nad 40 000 Kč měsíčně, podnikatelé či živnostníci, obyvatelé Bavorovic, muži a starší lidé ve věku nad 50 let. Z tohoto důvodu šli k volbám nejméně často lidé s příjmem domácnosti do 25 000 Kč měsíčně.

Otázka č. 5 – Jakým způsobem jste volil/a?

Otázka byla opět pokládána pouze těm, kteří se zúčastnili voleb v roce 2014.

Občané dle šetření nejčastěji vybírali jednu kandidátní listinu, a to ve 44 %. 30 % dalo jednu kandidátní listinu a několik hlasů konkrétním lidem. Konkrétní kandidáty z různých kandidátních listin volilo 23 % občanů. Ve 3 % případů si lidé nedokázali vzpomenout, jakým způsobem v roce 2014 volili.

Graf 9: Jakým způsobem jste volil/a?

(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

Konkrétní kandidáty z různých kandidátních listin vybírali dle šetření nejčastěji lidé ve věku 18 až 33 let, obyvatelé jiných místních částí, studenti, středoškoláci s maturitou a muži. Nejméně často tímto způsobem volily ženy a dále vysokoškoláci.

Jedna kandidátní listina byla doménou žen, středoškoláků s maturitou i bez, lidí s měsíčním příjmem domácnosti do 25 000 Kč, starších lidí ve věku nad 50 let a obyvatelů jiných místních částí. Nejméně často tuto variantu zvolili muži.

Výběr **jedné kandidátní listiny a zároveň několika hlasů konkrétním kandidátům** byl nejčastější u vysokoškoláků, lidí s příjmem domácnosti nad 40 000 Kč, zaměstnanců, lidí ve věku 34 až 49 let a obyvatel Hluboké. Nejméně často tuto variantu zvolili obyvatelé jiných místních částí.

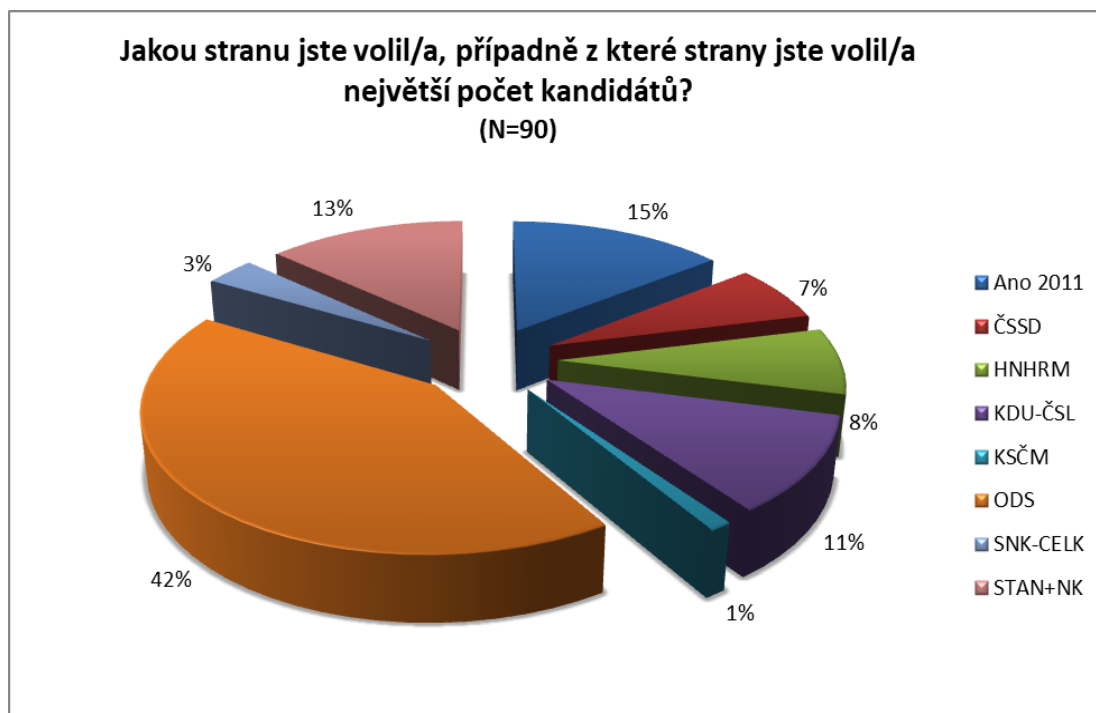
Otázka č. 6 – Jakou stranu jste volil/a, případně z které strany jste volil/a největší počet kandidátů?

Otázka byla opět pokládána pouze těm, kteří se zúčastnili voleb v roce 2014.

Účastníci šetření volili nejčastěji ODS, a to v 42 % případů. Všechny ostatní strany získaly daleko menší počet hlasů, z toho nad 10 % měly Ano 2011 (15 %), STAN+NK (13 %) a

KDU-ČSL (11 %). Mezi účastníky šetření bylo naprosto nejméně příznivců KSČM, tu v roce 2014 zvolilo jenom 1 % případů.

Graf 10: Jakou stranu jste volil/a, případně z které strany jste volil/a největší počet kandidátů?

(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

Jelikož kromě ODS volil strany poměrně malý vzorek lidí, je následující pohled skrze identifikační otázky spíše orientační.

ANO 2011 bylo voleno spíše lidmi ve věku 18 až 33 let, lidmi z domácností s příjmem nad 40 000 Kč měsíčně, vysokoškoláky, obyvateli Bavorovic, zaměstnanci a muži. Nejméně často tuto stranu volili důchodci, ženy na mateřské nebo nezaměstnaní.

ČSSD volili spíše lidé ze skupiny důchodci, ženy na mateřské nebo nezaměstnaní, středoškoláci bez maturity a obyvatelé Bavorovic. Nejméně často ji volili vysokoškoláci.

Hnutí nezávislých za harmonický rozvoj obcí a měst (HNHRM) získalo nejvíce hlasů od lidí z domácností s příjmem 26 až 40 000 Kč měsíčně, lidí starších 50 let a středoškoláků bez maturity. Nejméně často pro ně hlasovali lidé z domácností s měsíčním příjmem do 25 000 Kč.

Pro **KDU-ČSL** hlasovali zdaleka nejčastěji obyvatelé jiných místních částí. Dále pak podnikatelé či živnostníci, lidé z domácností s příjmy do 25 000 Kč měsíčně a středoškoláci s maturitou. Nejméně hlasů získala strana v Bavorovicích.

Vzhledem k ostatním stranám získalo **KSČM** minimální počet hlasů. Lidé, kteří pro tuto stranu vůbec hlasovali, jsou z domácností s příjmem do 25 000 Kč měsíčně, s vysokoškolským vzděláním, ve střední věkové kategorii 34 až 49 let, zaměstnaní, obyvatelé Hluboké a ženy.

Účastníci šetření, kteří volili **ODS**, spadají nejčastěji do domácností s měsíčními příjmy nad 40 000 Kč nebo do těch, u kterých byl příjem neuveden, dále mezi obyvatele Hluboké, vysokoškoláky, podnikatele či živnostníky, ale také mezi důchodce, ženy na mateřské nebo nezaměstnané, lidi ve věku 34 až 49 let a muže. Nejméně hlasů jim v tomto šetření daly jiné místní části, než Hluboká a Bavorovice.

SNK-CELK bylo voleno spíše studenty a jinými obcemi či částmi, než je Hluboká a Bavorovice. Nejméně hlasů získala strana v tomto šetření od zaměstnanců, středoškoláků s maturitou a lidí ve věku 34 až 49 let.

Lidé, kteří dle našeho šetření volili **STAN+NK**, patří nejčastěji mezi studenty, do mladší věkové kategorie 18 až 33 let a mezi obyvatele Bavorovic. Nejméně často tuto stranu volili lidé z domácností bez uvedeného příjmu a obyvatelé Hluboké.

Otázky k současným volbám

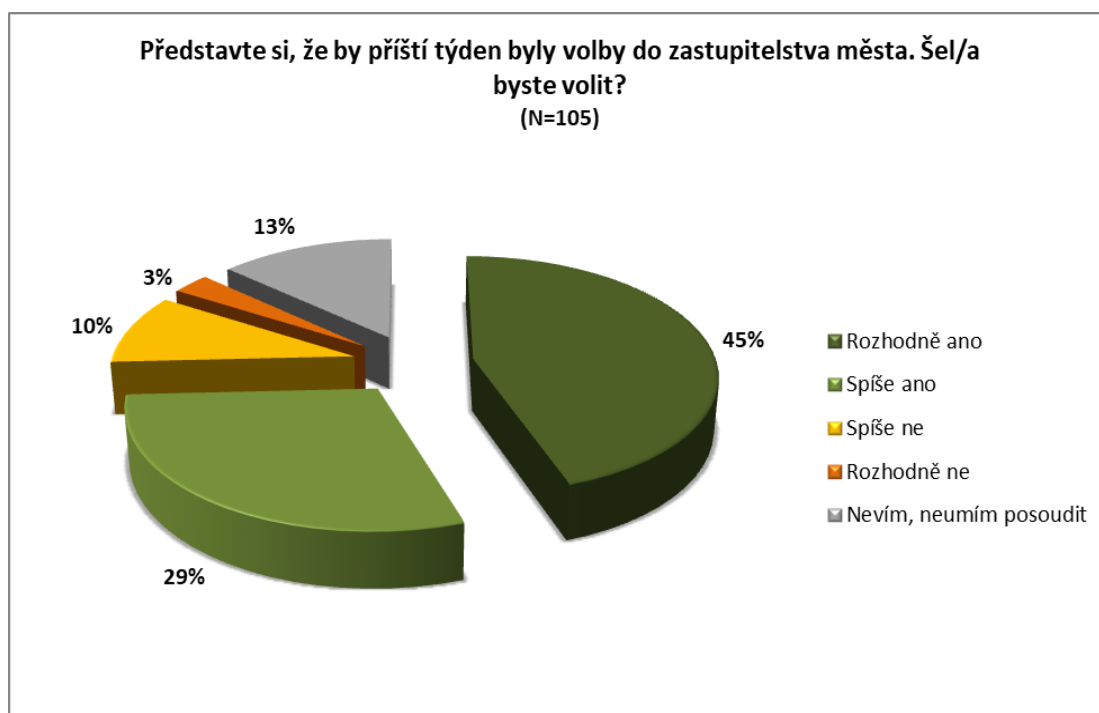
K současným volbám se v dotazníku vztahují otázky č. 7 až 11. I když se letos budou skutečně konat volby do zastupitelstva, otázky byly vztaženy pouze k hypotetickým volbám. Blok otázek odpovídá předchozímu bloku, aby se daly jednotlivé otázky použít ke vzájemnému porovnání. Odpovědi na otázky by nám mohly podat obrázek o současných volbách, a to kolik lidí by se jich mohlo zúčastnit, důvody, proč se plánují či neplánují voleb zúčastnit, jakým způsobem budou pravděpodobně volit a jakou stranu v tuto chvíli preferují.

Otázka č. 7 - Představte si, že by příští týden byly volby do zastupitelstva města. Šel/a byste volit?

Pro tuto otázku byla použita čtyřbodová škála a možnost nevím, nedovedu posoudit. Na rozdíl od minulosti, budoucnost ještě není pevně daná a v šetření se počítalo s tím, že mnozí lidé ještě nemají jasno, zda vůbec k volbám půjdou. Šetření ukazuje, že zatím není rozhodnuto 13 % lidí, kteří zvolili odpověď „nevím, nedovedu posoudit“. K volbám dle šetření rozhodně plánuje jít 45 % lidí, 29 % spíše půjde. Naopak k volbám nejít jsou zatím rozhodnuty pouze 3 % lidí, 10 % spíše nepůjde.

Pro účely dalšího zpracování dat jsme odpovědi z této otázky sloučily do dvou kategorií, možnost „nevím, nedovedu posoudit“ byla zachována. Kategorie „ano“ charakterizuje ty, kteří k volbám rozhodně či spíše půjdou a dosahuje 74 %. Kategorie „ne“ odpovídá těm, kteří volit rozhodně nebo spíše nepůjdou a je v ní 13 % lidí.

Graf 11: Představte si, že by příští týden byly volby do zastupitelstva města. Šel/a byste volit?

(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

K volbám jsou nejvíce rozhodnuti jít lidé z domácností s nižším příjmem do 25 000 Kč měsíčně (83 %), dále pak lidé ve věku 18 až 33 let, zaměstnanci, vysokoškoláci, lidé z domácností s měsíčním příjmem nad 40 000 Kč, obyvatelé Bavorovic a ženy. Všechny skupiny účastníků šetření uvedli, že půjdou volit v nadpoloviční většině případů.

Podle šetření to vypadá, že k volbám se chystají méně středoškoláci bez maturity (25 %), lidé z domácností bez uvedených příjmů, podnikatelé či živnostníci, muži a lidé ve věku 34 až 45 let. Žádná ze skupin rozhodnutých nejít k volbám nepřesahuje 25 %.

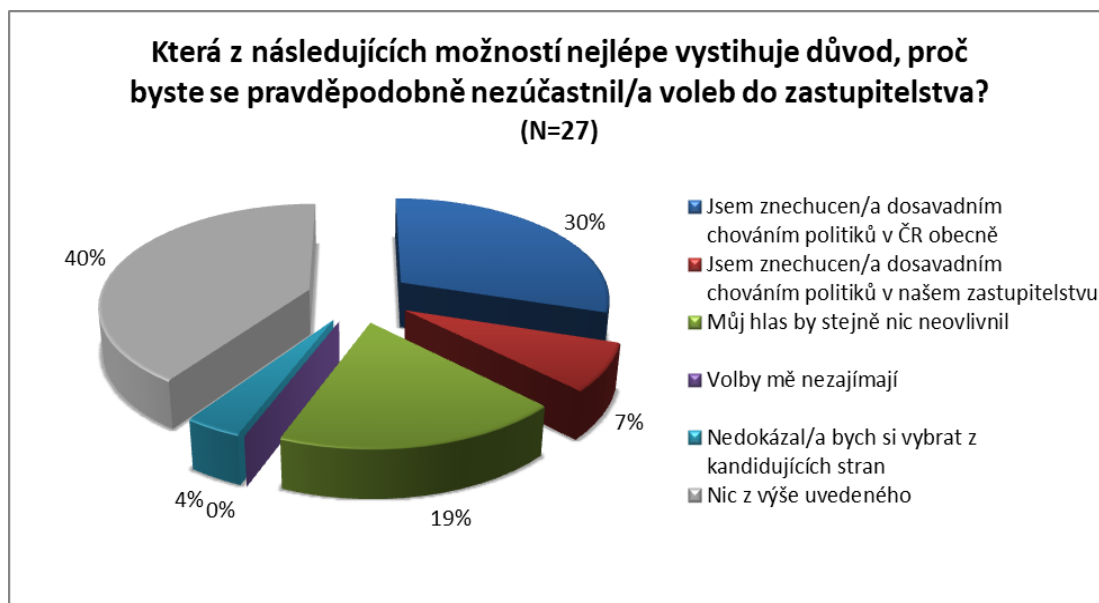
Nerohodnutí spadají nejčastěji mezi lidi z domácností bez uvedených příjmů, obyvatele místních částí mimo Hlubokou a Bavorovice a lidi bez výdělků, to znamená důchodce, ženy na mateřské nebo nezaměstnané. Naopak nejméně váhajících je mezi lidmi z domácností v příjmové kategorii 26 až 40 000 Kč.

Otázka č. 8 - Která z následujících možností nejlépe vystihuje důvod, proč byste se pravděpodobně nezúčastnil/a voleb do zastupitelstva?

Na tuto otázku měli odpovídat pouze lidé, kteří se voleb v roce 2018 pravděpodobně nezúčastní. Otázka byla definovaná na více odpovědí, této možnosti však nevyužil ani jediný dotázaný. 40 % lidí uvedlo, že si z uvedeného seznamu nedokázali vybrat odpověď. Oproti obdobné otázce v předchozím bloku však zde byly ostatní odpovědi výraznější.

Nejčastěji zvolenou odpovědí byl výrok „jsem znechucen/a dosavadním chováním politiků v ČR obecně“, a to ve 30 % případů. Na druhém místě byla uváděna možnost „můj hlas by stejně nic neovlivnil“. Tu zvolilo 19 % dotázaných. Naopak ani jeden z respondentů nevedl, že by ho volby vůbec nezajímaly.

Graf 12: Která z následujících možností nejlépe vystihuje důvod, proč byste se pravděpodobně nezúčastnil/a voleb do zastupitelstva?

(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

Jelikož na tuto otázku odpovídal poměrně malý vzorek lidí, je následující pohled skrze identifikační otázky spíše orientační.

Možnost „**jsem znechucen/a dosavadním chováním politiků v ČR obecně**“ uváděli lidé ve věku 18 až 33 let, studenti, důchodci, žena na mateřské dovolené a nezaměstnaní, lidé z domácností s měsíčním příjmem nad 40 000 Kč a obce mimo Hlubokou a Bavorovice. Nejméně často tuto variantu zvolili středoškoláci bez maturity.

Výrok „**jsem znechucen/a dosavadním chováním politiků v našem zastupitelstvu**“ byl uváděn v mnohem menší míře, než v obdobné otázce v minulém bloku (otázka č. 3 podle dotazníku). Nejčastěji ho vybírali lidé z domácností s příjmem 26 až 40 000 Kč měsíčně, nejméně často obyvatelé Hluboké.

Že by jejich **hlas nic neovlivnil** si myslí spíše studenti, lidé ve věkové kategorii 18 až 33 let a obyvatelé místních částí mimo Hlubokou a Bavorovice. Nejméně často tuto možnost vybírali muži.

Poslední možnost, že **by si nedokázali vybrat z kandidujících stran**, vybralo poměrně málo lidí. Tuto odpovědi uváděli pouze lidé patřící k podnikatelům či živnostníkům, k

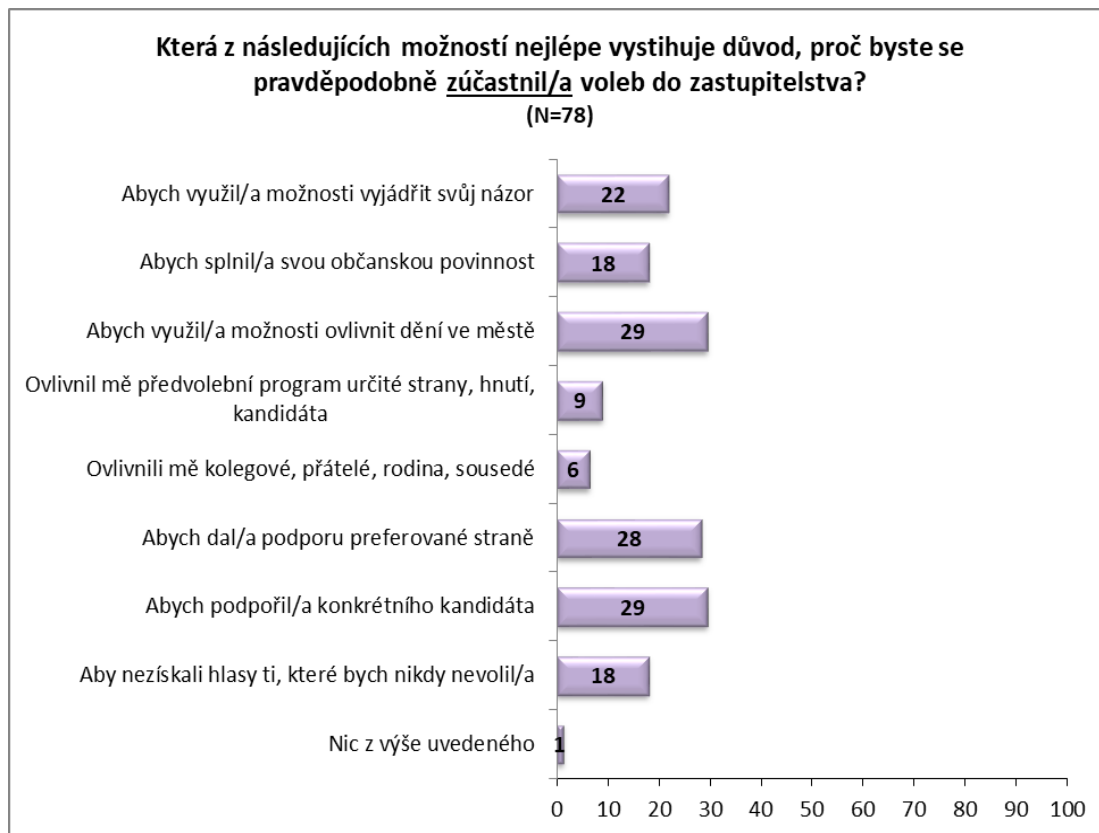
středoškolákům, k domácnostem s příjmem 26 až 40 000 Kč měsíčně, k věkové kategorii nad 50 let, k mužům a obyvatelům Hluboké.

Otázka č. 9 - Která z následujících možností nejlépe vystihuje důvod, proč byste se pravděpodobně zúčastnil/a voleb do zastupitelstva?

Otázka byla pokládána pouze těm, kteří se pravděpodobně zúčastní voleb v roce 2018. Otázka byla definovaná na více možných odpovědí. V tomto případě této možnosti někteří z respondentů využili, ale i zde je častější výběr pouze jedné odpovědi. Stejně jako v obdobné otázce v předchozím bloku (otázka č. 4 dle dotazníku) opět pouze jeden člověk uvedl, že si z předdefinovaných odpovědí nedokázal vybrat ani jednu.

Nejčastěji dotázaní uváděli, že by chtěli podpořit konkrétního kandidáta (29 %), využít možnosti ovlivnit dění ve městě (29 %) nebo dát podporu preferované straně (28 %). Nejméně často lidé uváděli, že šli volit, protože byli ovlivněni, ať už svými kolegy, přáteli, rodinou či sousedy (6 %), nebo samotným předvolebním programem strany, hnutí či kandidáta (9 %).

Tabulka 12: Která z následujících možností nejlépe vystihuje důvod, proč byste se pravděpodobně zúčastnil/a voleb do zastupitelstva?

(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

Lidé, kteří se voleb chtějí zúčastnit, aby **využili možnosti vyjádřit svůj názor**, patří nejčastěji mezi domácnosti s příjmem nad 40 000 Kč měsíčně, obyvatele jiných místních částí kromě Hluboké a Bavorovic, středoškoláky bez maturity, starší lidi ve věku nad 50 let a mezi důchodce, ženy na mateřské nebo nezaměstnané. Nejméně tuto variantu uváděli lidé z domácností bez uvedených příjmů.

Účast na volbách za **plnění své občanské povinnosti** považují zejména důchodci, nezaměstnaní a ženy na mateřské, vysokoškoláci, lidé z domácností s příjmem do 25 000 Kč měsíčně a lidé ve věku 34 až 49 let. Nejméně často tuto možnost vybírali mladí lidé ve věku 18 až 33 let opět lidé z domácností bez uvedených příjmů.

Ovlivnit dění ve městě chtějí častěji místní části mimo Hlubokou a Bavorovice, středoškoláci, lidé z domácností s měsíčním příjmem 26 až 40 000 Kč a z domácností bez uvedených příjmů, zaměstnanci a studenti, lidé ve věkové kategorii 19 až 33 let. Nejméně

často tuto možnost vybírali lidé ze skupiny důchodci, ženy na mateřské dovolené nebo nezaměstnaní.

Lidí, kteří si myslí, že by je mohl **ovlivnit předvolební program**, bylo dle šetření poměrně málo a nejčastěji spadali mezi studenty, případně do místních částí mimo Hlubokou a Bavorovice. Nejméně se nechali předvolebním programem ovlivnit obyvatelé Hluboké, lidé ve věku 50 a více let a lidé z domácností s příjmy 26 až 40 000 Kč.

Kolegy, přáteli, rodinou či sousedy by se nechalo ovlivnit ještě méně lidí a byli to častěji středoškoláci, podnikatelé či živnostníci a obyvatelé Bavorovic. Nejméně ovlivnitelní svým blízkým okolí se dle šetření jeví být vysokoškoláci, lidé z domácností s příjmy do 25 000 Kč a obyvatelé Hluboké.

Podpořit preferovanou stranu chtějí lidé opět častěji, a to zejména lidé z domácností s příjmem do 25 000 Kč, ženy, vysokoškoláci, studenti a lidé ve věkové kategorii 34 až 49 let. Nejméně často tuto možnost vybírali středoškoláci bez maturity.

Lidé, kteří plánují jít k volbám, aby **podpořili konkrétního kandidáta**, byli dle šetření nejčastěji obyvatelé místních částí mimo Hlubokou a Bavorovice, vysokoškoláci, lidé z domácností s měsíčními příjmy do 25 000 Kč, starší lidé ve věku 50 a více let, muži, zaměstnanci a obyvatelé Hluboké. Nejméně často uváděli tento důvod podnikatelé či živnostníci.

O to, aby **nezískali hlasy ti, které by nikdy nevolili**, se svou účastí na volbách chtějí snažit především lidé s příjmem domácnosti nad 40 000 Kč měsíčně, muži, mladší lidé ve věku 18 až 33 let a starší lidé ve věku nad 50 let, vysokoškoláci a podnikatelé či živnostníci. Z tohoto důvodu pak plánují jít k volbám nejméně často lidé ve věkové kategorii 34 až 49 let.

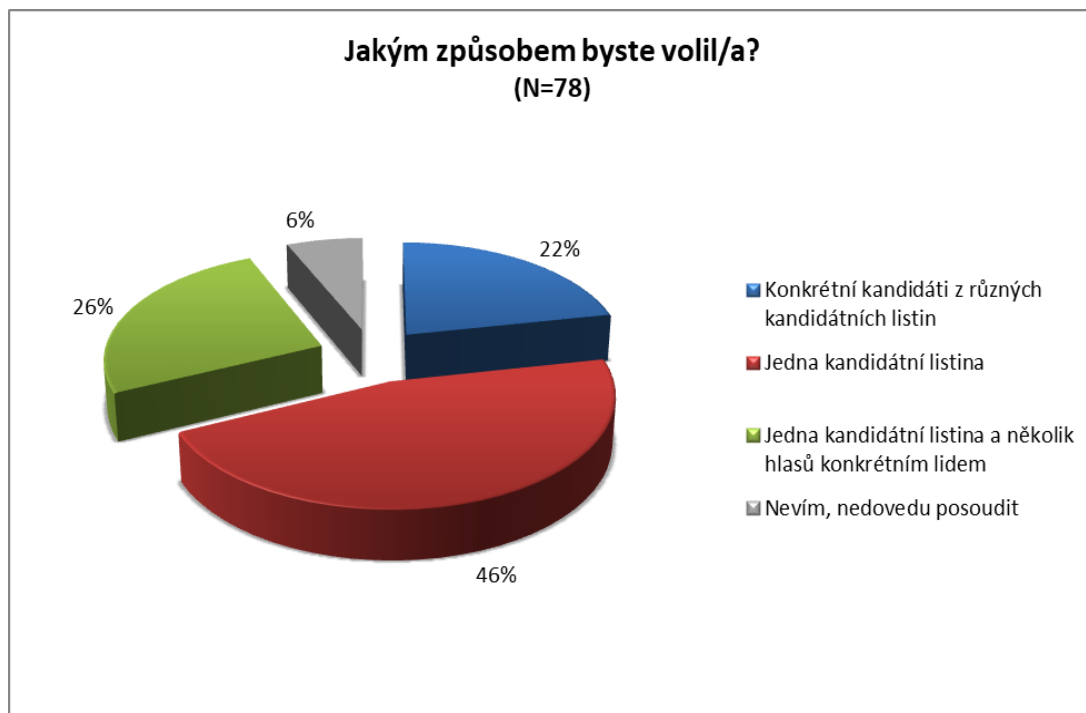
Otázka č. 10 – Jakým způsobem byste volil/a?

Otázka byla opět pokládána pouze těm, kteří by se zúčastnili voleb v roce 2018.

Občané dle šetření nejčastěji vybírali jednu kandidátní listinu, a to ve 46 %. 26 % si myslí, že by použilo jednu kandidátní listinu a několik hlasů konkrétním kandidátům. Konkrétní

kandidáty z různých kandidátních listin by volilo 22 % lidí. V 6 % případů lidé ještě nevědí, jakým způsobem by v roce 2018 volili.

Graf 13: Jakým způsobem byste volil/a?

(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

Konkrétní kandidáty z různých kandidátních listin plánují vybírat nejčastěji lidé ve věku 18 až 33 let, studenti a středoškoláci s maturitou. Nejméně často tímto budou pravděpodobně volit vysokoškoláci.

Jednu kandidátní listinu plánují využít středoškoláci s maturitou, lidé s měsíčním příjmem domácnosti do 25 000 Kč, ženy, starších lidí ve věku nad 50 let, podnikatelé či živnostníci a obyvatelé Bavorovic a jiných místních částí. Nejméně často tuto variantu zvolili muži a lidé z domácností s příjmem nad 40 000 Kč.

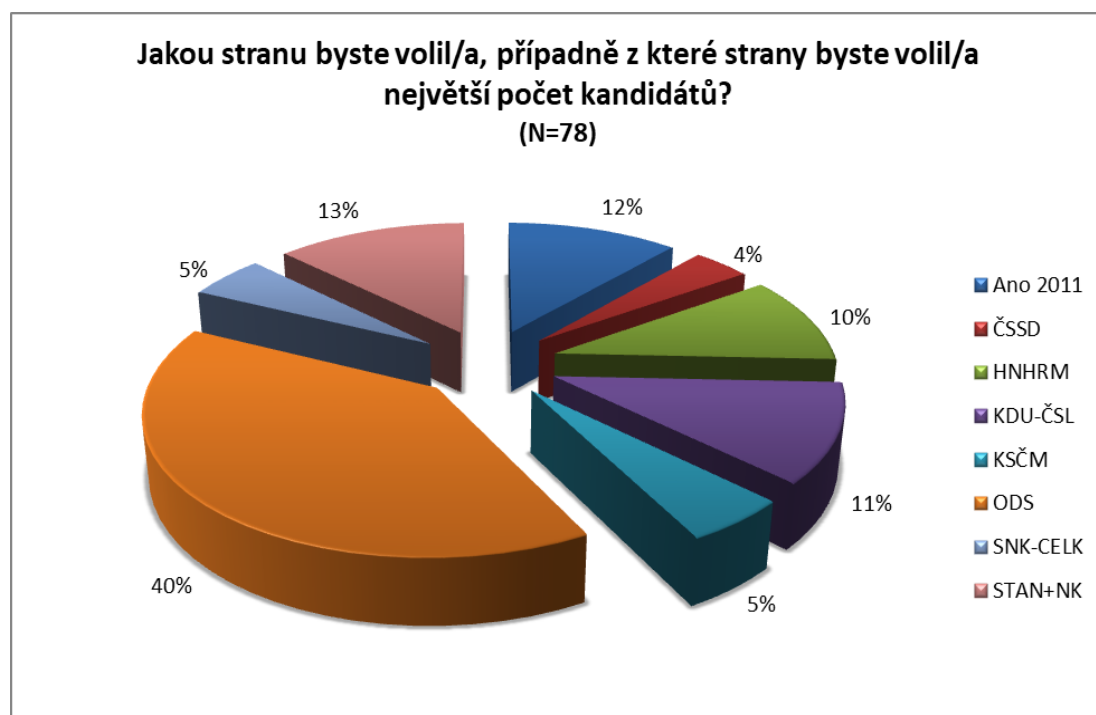
Výběr **jedné kandidátní listiny a zároveň několika hlasů konkrétním kandidátům** bude pravděpodobně častější u vysokoškoláků, lidí s příjmem domácnosti 26 až 40 000 Kč, zaměstnanců, mužů, lidí ve věku 34 až 49 let a obyvatel Hluboké. Nejméně často tuto variantu zvolili studenti a středoškoláci s maturitou.

Otázka č. 11 – Jakou stranu byste volil/a, případně z které strany byste volil/a největší počet kandidátů?

Otázka byla opět pokládána pouze těm, kteří by se zúčastnili voleb v roce 2018.

Účastníci šetření by v hypotetických volbách volili opět nejčastěji ODS, a to v 40 % případů. Všechny ostatní strany by získaly daleko menší počet hlasů, z toho nad 10 % by nejspíše měly STAN+NK (13 %), Ano 2011 (12 %) a KDU-ČSL (11 %). Nejméně hlasů by pravděpodobně dostalo ČSSD (4 %), KSČM (5 %) a SNK-CELK (5%).

Graf 14: Jakou stranu byste volil/a, případně z které strany byste volil/a největší počet kandidátů?

(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

Jelikož kromě ODS by volil strany poměrně malý vzorek lidí, je následující pohled skrze identifikační otázky spíše orientační.

Ano 2011 by bylo voleno spíše středoškoláky bez maturity, lidmi z domácností s příjmem nad 40 000 Kč měsíčně, obyvateli Bavorovic a lidmi ve věku 18 až 33 let. Nejméně často by tuto stranu volili lidé ve věku 50 a více let a lidé z domácností s příjmem 26 až 40 000 Kč.

ČSSD by volili spíše studenti a obyvatelé místních částí mimo Hlubokou a Bavorovice. Nejméně často by ji obyvatelé Hluboké, zaměstnanci a středoškoláci s maturitou.

Hnutí nezávislých za harmonický rozvoj obcí a měst (HNHRM) by pravděpodobně získalo nejvíce hlasů od lidí z domácností s příjmem 26 až 40 000 Kč měsíčně, obyvatel jiných místních částí a lidí starších 50 let. Nejméně často by pro ně hlasovali vysokoškoláci.

Pro **KDU-ČSL** by hlasovali zdaleka nejčastěji obyvatelé jiných místních částí, než je Hluboká a Bavorovice. Dále pak studenti, lidé z domácností s příjmy do 25 000 Kč měsíčně a středoškoláci s maturitou. Nejméně hlasů by strana získala v Bavorovicích a od vysokoškoláků.

Lidé, kteří by hlasovali pro **KSČM**, jsou nejčastěji ze skupiny důchodci, nezaměstnaní a ženy na mateřské. Nejméně často by ji volili zaměstnanci a středoškoláci s maturitou.

Účastníci šetření, kteří by volili **ODS**, spadají nejčastěji do domácností s měsíčními příjmy nad 40 000 Kč, dále mezi obyvatele Hluboké, vysokoškoláky a podnikatele či živnostníky. Nejméně hlasů by tato strana v tomto šetření dostala od studentů a lidí ve věkové kategorii 18 až 33 let.

SNK-CELK by bylo voleno spíše studenty, jinými obcemi či částmi, než je Hluboká a Bavorovice, a lidmi z domácností bez uvedených příjmů. Nejméně hlasů by strana získala v tomto šetření od lidí z domácností s příjmy do 25 000 Kč měsíčně, od obyvatelů Bavorovic a Hluboké a od žen.

Lidé, kteří by dle našeho šetření volili **STAN+NK**, patří nejčastěji mezi studenty, do mladší věkové kategorie 18 až 33 let a mezi obyvatele Bavorovic. Nejméně často tuto stranu volili lidé z domácností bez uvedeného příjmu, podnikatelé či živnostníci a lidé starší od 50 let výše.

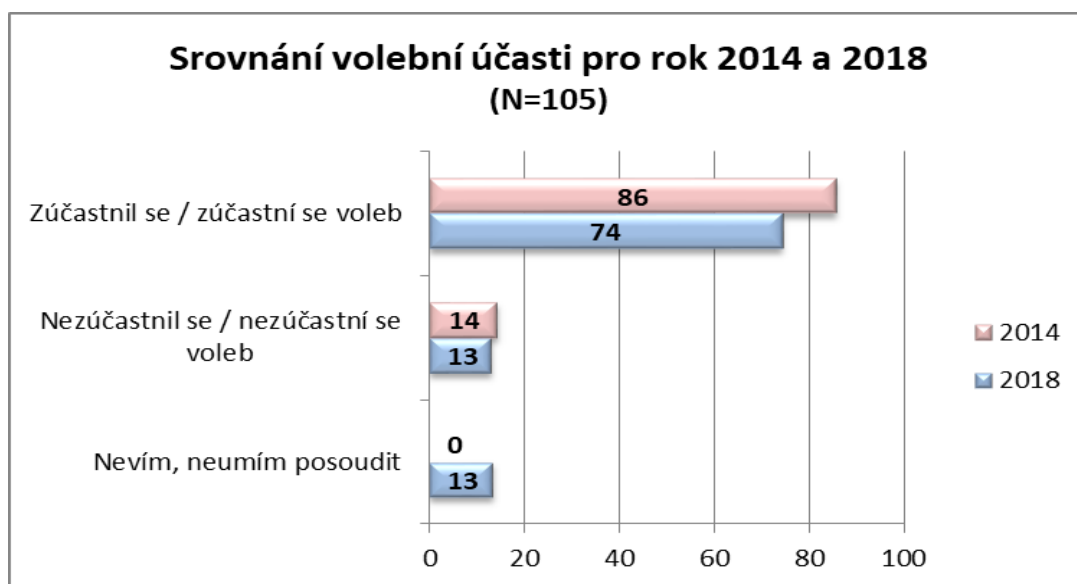
Srovnání bloků otázek k volbám

Bloky otázek k minulým volbám v roce 2014 a k hypotetickým volbám, které mají souvztažnost k volbám do zastupitelstva 2018, jsou udělané shodně, aby umožnily srovnání jednotlivých odpovědí a ukázaly případný možný vývoj.

Otázky č. 2 a 7 – Volební účast

Minulost je poměrně přesně daná, člověk buď k volbám šel, nebo nešel. Naproti tomu budoucnost tak jednoznačná být nemusí, proto byla pro volby v roce 2018 předdefinovaná jako odpověď i možnost „nevím, nedovedu posoudit“. Ta se týká lidí, kteří ještě nevědí, zda půjdou či nepůjdou k volbám a toto rozhodnutí je teprve čeká. Této možnosti využilo 13 % lidí. S tím souvisí mírný pokles u obou dalších možností, větší pak u účasti na volbách. V roce 2014 se voleb zúčastnilo 86 % obyvatel, v roce 2018 plánuje jít k volbám 74 % obyvatel. Rozdíl tedy činí 12 procentních bodů. V roce 2018 k volbám nešlo 14 % obyvatel, v roce 2018 nepůjde pravděpodobně k volbám 13 % obyvatel. Zde rozdíl činí pouze 1 procentní bod. Oba rozdíly jsou obsaženy v nárůstu nerozhodnutých občanů.

Tabulka 13: Srovnání volební účasti pro rok 2014 a 2018

(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

Zajímavý je pak průnik obou otázek. Tabulka 14 níže ukazuje, kolik z lidí, kteří šli k volbám v roce 2014, plánuje či neplánuje jít k volbám i v roce 2018, a stejně tak pro lidi, kteří v roce 2014 volit nešli. Čísla v tabulce jsou v absolutních hodnotách, procenta jsou v závorkách.

Tabulka 14: Průnik otázek na volební účast, rok 2014 a 2018

	Zúčastní se voleb 2018	Nezúčastní se voleb 2018	Neví, nedovede posoudit
Zúčastnil se voleb 2014	74 (70 %)	5 (5 %)	11 (10 %)
Nezúčastnil se voleb 2014	4 (4 %)	8 (8 %)	3 (3 %)

(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

Z tabulky vyplývá, že z celkových 105 se 74 voličů zúčastnilo voleb v roce 2014 a zároveň se plánuje zúčastnit voleb v roce 2018. Pro potřeby dalšího zpracování nazveme tuto skupinu **skalní voliči**. 8 lidí se nezúčastnilo voleb 2014 a ani se neplánuje zúčastnit voleb 2018. Tato skupina, necht' se jmenuje **nevoliči**. Ostatní lidé, celkem 22 % z dotazovaných, tvoří přechod mezi těmito dvěma skupinami, většina jich není rozhodnutá o účasti na letošních volbách, někteří pak se voleb v roce 2018 nezúčastní, ač v minulých volbách volili, případně obráceně. Tuto skupinu pro další zpracování pojmenujeme **příležitostní a nerozhodní voliči**.

Podívejme se, jak jsou jednotlivé skupiny modelovány identifikačními otázkami. Modře jsou zapsané skupiny s největším dosaženým procentem, červeně s nejnižším.

Tabulka 15: Modelace skupin dle identifikačních otázek

	Skalní voliči	Příležitostní a nerozhodnutí voliči	Nevoliči
Pohlaví	Žena Muž	Žena Muž	Muž Žena
Věk	50 a více let 18 – 33 let	18 – 33 let 50 let a více	18 - 33 let 34 až 49 let
Vzdělání	VŠ SŠ bez maturity	SŠ s maturitou VŠ	SŠ bez maturity SŠ s maturitou
Ekonomická aktivita	Zaměstnanec Student	Student Důchodce / žena na mateřské dovolené / nezaměstnaný Podnikatel / živnostník	Student Podnikatel / živnostník Zaměstnanec Důchodce / žena na mateřské dovolené / nezaměstnaný
Čistý měsíční příjem	Do 25 000 Kč	Do 25 000 Kč	Více než 40 000 Kč

domácnosti	Více než 40 000 Kč (Bez uvedeného příjmu)	(Bez uvedeného příjmu) 26 – 40 000 Kč	(Bez uvedeného příjmu) Do 25 000 Kč
Bydliště	Hluboká Bavorovice Jiné město / obec	Jiné město / obec Hluboká	Hluboká Bavorovice

(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

Největší rozdíly jsou mezi kategoriemi podle věku, ekonomické aktivity a vzdělání. Typ voliče je podle pohlaví a bydliště rozložen spíše rovnoměrně. Podle příjmu je rozložení rovněž spíše rovnoměrné, ale vzniká poměrně velký rozdíl mezi těmi, kteří uvedli příjem domácnosti, a těmi, kteří ho odmítli udat. Jelikož pro nás skupina bez uvedeného příjmu není příliš směrodatná, je uvedena pouze pro informaci v závorkách.

Jako **skalního voliče** bychom tedy mohli definovat muže nebo ženu v nejstarší věkové kategorii 50 a více let, s vysokoškolským vzděláním a zaměstnaného či zaměstnanou. Tito lidé chodí k volbám pravidelně.

Voliči, kteří chodí volit příležitostně, případně nejsou ještě rozhodnutí, zda k volbám půjde či nikoliv, jsou o něco častěji ženy, a dále pak lidé v nejmladší věkové skupině 18 až 33 let, se středoškolským vzděláním s maturitou a v ekonomické skupině důchodce, žena v domácnosti nebo nezaměstnaný. Tito ostatní voliči jsou o něco méně častí na Hluboké.

Nevolič je častěji muž, věkově spíše nevyhraněný, člověk se středoškolským vzděláním bez maturity, ekonomicky patřící mezi studenty nebo podnikatele a živnostníky.

Otázky č. 3 a 8 – Důvody neúčasti u voleb

Na tyto otázky odpovídali pouze lidé, kteří nevolili, potažmo neplánují volit. Otázky byly definované na více odpovědí, této možnosti však nevyužil ani jediný dotázaný.

Volební neúčast mírně stoupla, v roce 2014 nešlo k volbám jenom 15 dotázaných, v roce 2018 k volbám pravděpodobně nepůjde 27 voličů.

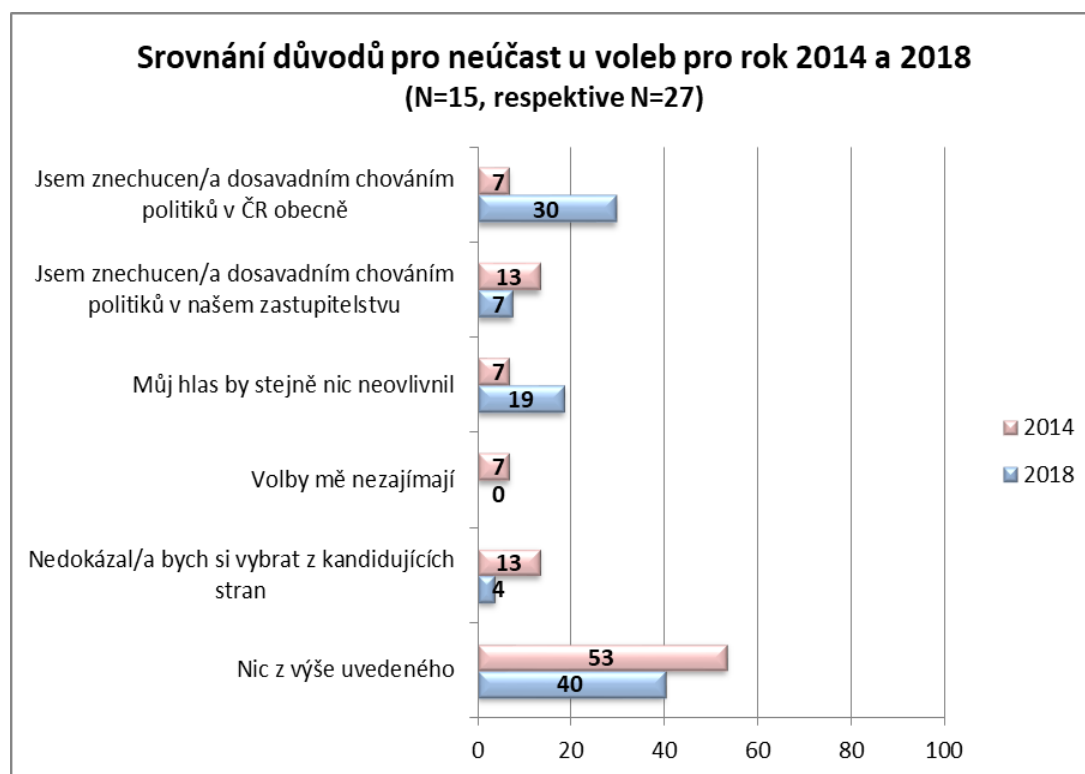
Největší rozdíl můžeme pozorovat v nárůstu odpovědí u důvodu „**jsem znechucen/a dosavadním chováním politiků v ČR obecně**“. Dochází zde ke skoku o 23 procentních bodů – v roce 2014 uvedlo tento důvod pouhých 7 %, pro rok 2018 už je to 30 %. Další

velký rozdíl je u možnosti „**můj hlas by stejně nic neovlivnil**“. Opět ze 7 % pro rok 2014 počet odpovědí stoupl na 19 % pro rok 2018. Zde rozdíl činí 12 procentních bodů.

Největšího poklesu se kupodivu dočkala možnost „**nic z výše uvedeného**“, a to o 13 procentních bodů. Z původních 53 % odpovědí pro rok 2014 klesl počet odpovědí na 40 % pro rok 2018. Druhým výrokem s největším poklesem je „**nedokázal/a bych si vybrat z kandidujících stran**“. Pro volby 2014 tento důvod uvedlo 13 % lidí, pro volby 2018 už jenom 4 % lidí. Rozdíl činí 10 procentních bodů.

Zdá se, že zatímco v roce 2014 byli lidé znechuceni spíše chováním politiků přímo v zastupitelstvu, pro rok 2018 se znechucení týká obecně chování politiků v ČR. Zároveň mezi lidmi na Hluboké vzrůstá skepse, zda by jejich hlas skutečně mohl něco změnit.

Tabulka 16: Srovnání důvodů pro neúčast u voleb pro rok 2014 a 2018

(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

Otázky č. 4 a 9 – Důvody účasti u voleb

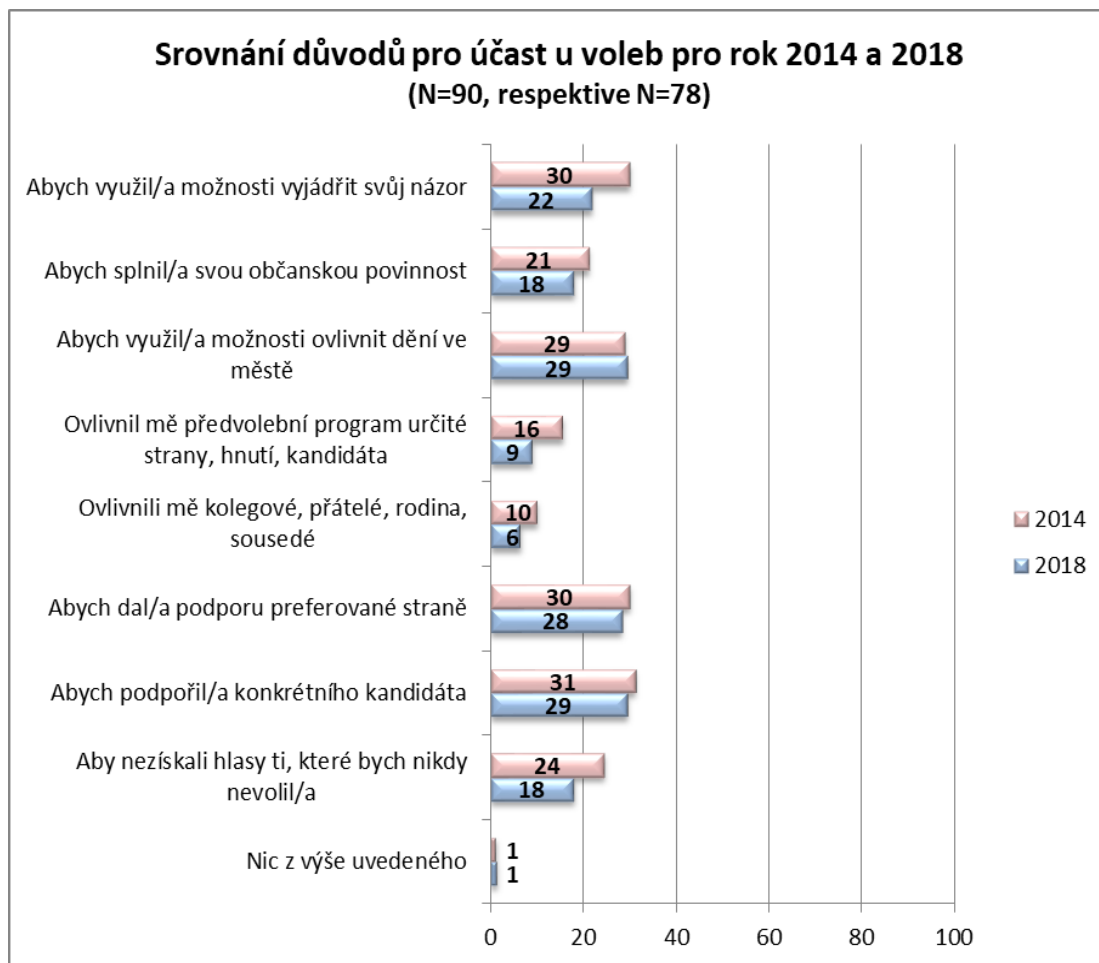
Otázky byly pokládány pouze těm, kteří se zúčastnili voleb v roce 2014 nebo se pravděpodobně zúčastní voleb v roce 2018. Otázky byly definované na více možných odpovědí a někteří z dotázaných této možnosti využili. Ale i zde je častější výběr pouze jedné odpovědi.

Výsledky těchto dvou otázek si víceméně odpovídají. Ani u jednoho z důvodů nedošlo k markantnímu nárůstu odpovědí. Shodné procento lidí uvedlo jako důvod účasti ve volbách, že chtějí využít možnosti ovlivnit dění ve městě – jak pro rok 2014, tak pro rok 2018 to bylo 29 % a je to jeden z nejčastěji udávaných důvodů.

Největšího poklesu se dočkal výrok o využití možnosti vyjádřit svůj názor. V roce 2014 ho uvádělo 30 % lidí, v roce 2018 už jenom 22 %. Rozdíl tvoří 8 procentních bodů. Dalším výrokem s poklesem odpovědí je výrok „ovlivnil mě předvolební program určité strany, hnutí, kandidáta“. Množství odpovědí se snížilo z 16 % pro rok 2014 na pouhých 9 % pro rok 2018. Rozdíl tvoří 7 procentních bodů.

Nejsilnějšími důvody pro účast ve volbách zůstává pro oba roky možnost podpořit konkrétního kandidáta, možnost podpořit preferovanou stranu a možnost ovlivnit dění ve městě. Naopak velmi klesla možnost vyjádřit svůj názor, která pro volby 2014 odpovídala předchozím třem možnostem. To může opět vypovídat o skepsi na Hluboké. Potřeba vyjádřit svůj názor se jeví zbytečnější.

Tabulka 17: Srovnání důvodů pro účast u voleb pro rok 2014 a 2018

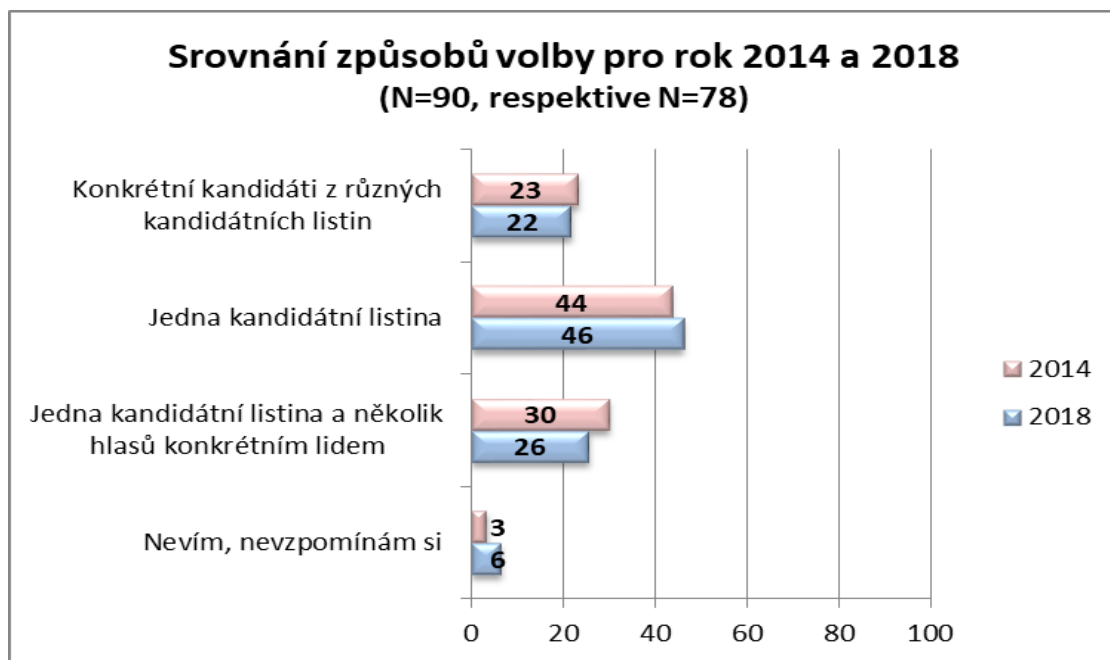
(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

Otázky č. 5 a 10 – Způsob volby

Otázky byly opět pokládány pouze těm, kteří se zúčastnili voleb v roce 2014 nebo by se pravděpodobně zúčastnili voleb v roce 2018.

Výsledky u obou otázek si opět vzájemně odpovídají. Mezi rokem 2014 a 2018 nedochází ve způsobu volby k žádným velkým výkyvům či změnám. Preferovaným způsobem zůstává použití jedné kandidátní listiny.

Tabulka 18: Srovnání způsobů volby pro rok 2014 a 2018

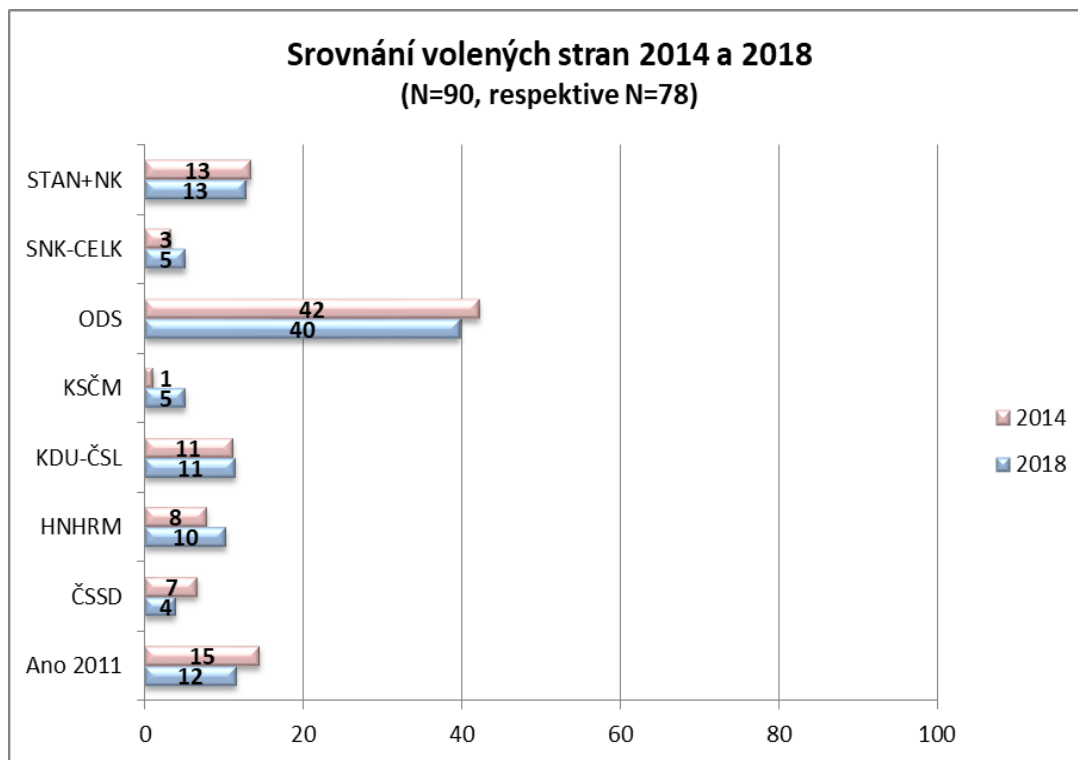
(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

Otázky č. 6 a 11 – Volená strana

Otázky byly opět pokládány pouze těm, kteří se zúčastnili voleb v roce 2014 nebo by se pravděpodobně zúčastnili voleb v roce 2018.

Stejně jako v předchozích otázkách vztahujících se k účasti na volbách ani zde nedochází k žádným zvláštním výkyvům či změnám. Preferovanou stranou nadále zůstává ODS. To souhlasí s počáteční hypotézou, že na základě analýzy volebního chování v minulých volbách lze předpovědět volební chování pro volby nastávající.

Tabulka 19: Srovnání volených stran pro rok 2014 a 2018

(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

Zajímavý je pak průnik obou otázek. Tabulka níže ukazuje, kolik z lidí, kteří šli k volbám v roce 2014, plánuje v roce 2018 volit stejnou stranu, jakou volili v roce 2014. Čísla v tabulce jsou v absolutních hodnotách, procenta jsou v závorkách.

Tabulka 20: Průnik otázek na volené strany, rok 2014 a 2018

	Počet voličů dané strany 2014 (% ze všech dotázaných)	Počet voličů dané strany 2018 (% ze všech dotázaných)	Počet lidí, kteří by 2018 volili stejně jako 2014
Ano 2011	13 (12 %)	9 (9 %)	7
ČSSD	6 (6 %)	3 (3 %)	2
HNHRM	7 (7 %)	8 (8 %)	7
KDU-ČSL	10 (10 %)	9 (9 %)	8
KSČM	1 (1 %)	4 (4 %)	1
ODS	38 (36 %)	31 (30 %)	29

SNK-CELK	3 (3 %)	4 (4 %)	2
STAN+NK	12 (11 %)	10 (10 %)	9
Nevoliči	15 (14 %)	27 (26 %)	8

(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

Z celkových 105 dotázaných se 73 drží stejného volebního vzorce chování. Z toho 8 lidí jsou **nevoliči** a 65 jsou lidé, kteří by v roce 2018 volili stejnou stranu, jakou volili v roce 2014. Tuto skupinu šedesáti pěti lidí si pro další účely zpracování pojmenujme **věrní voliči**. Zbývá 32 lidí, u nichž se volební chování i volená strana mohou rok od roku lišit. Tuto skupinu nazvěme **přelétaví voliči**.

Z uvedené tabulky by se mohlo zdát, že nejvíce věrných voličů má ODS, to však vyplývá z faktu, že ji volilo a nejspíše opět bude volit největší počet dotázaných. Vypočteme-li si průměrný počet voličů pro každou stranu za oba roky a následně jaké procento z tohoto průměru tvoří věrní voliči, dostaneme srovnatelnější údaje. Přesto vzorky lidí jsou natolik malé, že je třeba brát daná čísla pouze jako orientační.

Tabulka 21: Opětovná volba strany voličem

	Počet lidí, kteří by 2018 volili stejně jako 2014	Průměrný počet voličů dané strany za 2014 a 2018	Procento věrných voličů z průměrného počtu voličů
Ano 2011	7	11	64 %
ČSSD	2	5	40 %
HNHRM	7	8	88 %
KDU-ČSL	8	10	80 %
KSČM	1	3	33 %
ODS	29	35	83 %
SNK-CELK	2	4	50 %
STAN+NK	9	11	82 %
Nevoliči	8	21	38 %

(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

Nyní můžeme jasně vidět, že nejnějnější voliče má strana HNHRM. 88 % voličů, kteří ji volili v roce 2014, ji plánují znovu volit v roce 2018. ODS se tím posunuje na druhé místo, zaostává za HNHRM o 5 procentních bodů. 83 % lidí, kteří volili ODS v roce 2014, ji plánuje volit do zastupitelstva v roce 2018 znovu. Třetí stranou s více než čtyřmi pětinaми věrných voličů je STAN+NK. 82 % lidí, kteří ji volili v roce 2014, ji plánují volit znovu v roce 2018.

Nakonec se podívejme se, jak jsou jednotlivé typy voličů uvedené výše definovány identifikačními otázkami. Modře jsou zapsané kategorie s největším dosaženým procentem, červeně s nejnižším.

Tabulka 22: Modelace skupin voličů dle identifikačních otázek

	Věrní voliči	Přelétaví voliči	Nevoliči
Pohlaví	Žena Muž	Žena Muž	Muž Žena
Věk	50 a více let 18 – 33 let	18 – 33 let 50 let a více	18 - 33 let 34 až 49 let
Vzdělání	SŠ s maturitou SŠ bez maturity	SŠ s maturitou VŠ	SŠ bez maturity SŠ s maturitou
Ekonomická aktivita	Zaměstnanec Podnikatel / živnostník Student	Student Důchodce / žena na mateřské dovolené / nezaměstnaný Podnikatel / živnostník	Student Podnikatel / živnostník Zaměstnanec Důchodce / žena na mateřské dovolené / nezaměstnaný
Čistý měsíční příjem domácnosti	26 – 40 000 Kč Více než 40 000 Kč (Bez uvedeného příjmu)	Do 25 000 Kč (Bez uvedeného příjmu) 26 – 40 000 Kč	Více než 40 000 Kč (Bez uvedeného příjmu) Do 25 000 Kč
Bydliště	Hluboká Jiné město / obec	Jiné město / obec Hluboká	Hluboká Bavorovice
Typ voliče dle účasti ve volbách	Skalní voliči	Příležitostní a nerozhodnutí voliči Skalní voliči	Nevoliči

(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

Největší rozdíly jsou mezi kategoriemi podle věku, ekonomické aktivity, příjmu domácnosti a místa bydliště. Podle pohlaví a vzdělání je typ voliče rozložen spíše rovnoměrně. Skupina bez uvedeného příjmu je opět uvedena pouze pro informaci v závorkách. Typ voliče podle účasti ve volbách a typ voliče podle volené strany se téměř, ne však zcela překrývají. Skalní voliči jsou v 88 % případů zároveň voliči věrnými.

Zbývajících 12 % spadá do skupiny voličů přelétavých. Přelétaví voliči jsou v 100 % případů voliči příležitostnými nebo nerozhodnými, nevoliči pochopitelně zůstávají nevoliči.

Jako **věrného voliče** bychom tedy mohli definovat muže nebo ženy, v nejstarší věkové kategorii 50 a více let, středoškolského vzděláním s maturitou a v zaměstnání nebo podnikající. Tito lidé jsou věrní své straně a ve většině případů chodí k volbám pravidelně. Nejvíce těchto voličů bydlí přímo na Hluboké.

Voliči přelétaví jsou muži nebo ženy, v nejmladší věkové 18 až 33 let, se středoškolským vzděláním s maturitou a v ekonomických skupinách student anebo důchodce, žena v domácnosti či nezaměstnaný. U těchto voličů není pravidlem volit vždy stejnou stranu, ani chodit k volbám pravidelně. Tento typ voličů je typický pro místní části mimo Hlubokou a Bavorovice.

Nevolíč odpovídá nevoliči definovanému již dle otázek č. 2 a č. 7.

Otázka na rozhodování při volbách

Otázka č. 12 - Podle čeho se při volbách do zastupitelstva rozhodujete?

Otázka byla definovaná na více možných odpovědí a této možnosti bylo využito častěji než v podobných otázkách z minulých bloků.

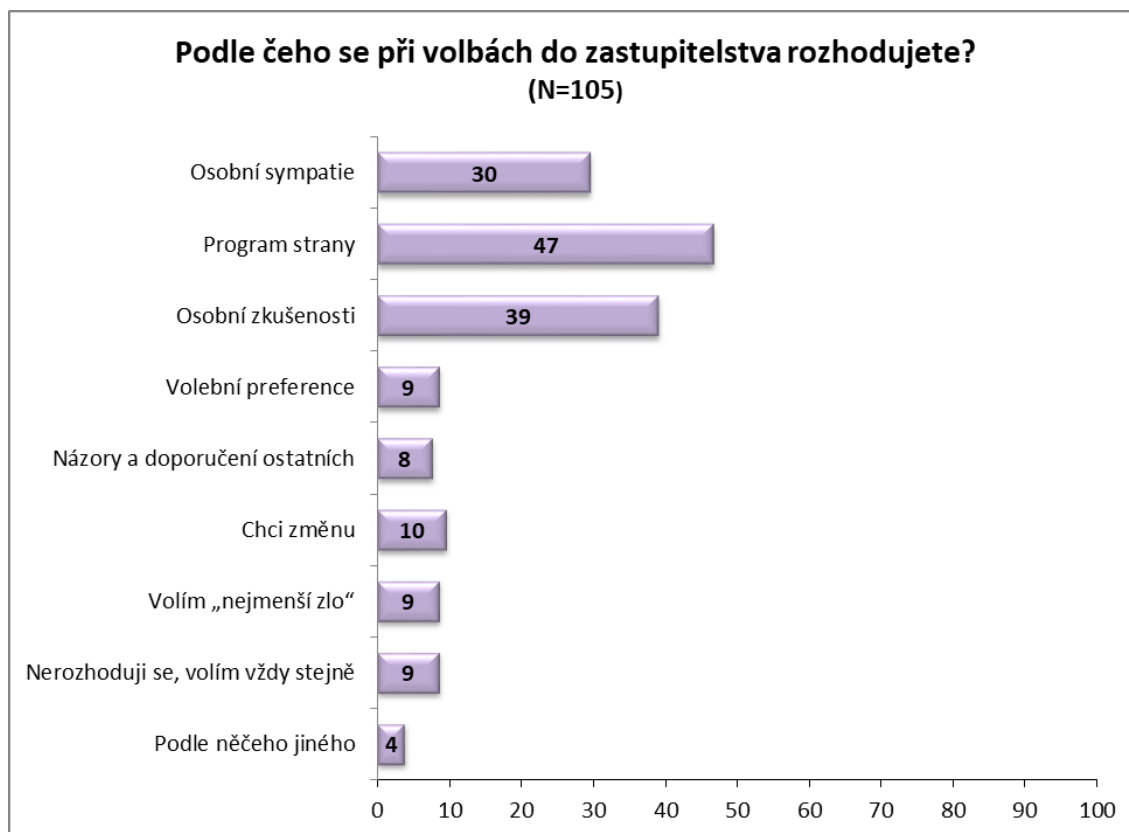
Nejčastěji dotázaní uváděli, že se rozhodují podle programu strany (47 %). Na druhém místě se rozhodují na základě osobní zkušenosti, a to v 39 % případů. 30 % dotázaných uvedlo, že se rozhoduje na základě osobních sympatií, tedy na příklad podle pohlaví, věku, vzdělání nebo vystupování představitele či představitelů strany.

Nejméně často lidé uváděli, že se rozhodují podle něčeho jiného, do výpisů však všechna 4 % uvedla, že do zastupitelstva vůbec nevolí.

Kombinace aspektů, které hrají při rozhodování, koho volit, největší roli, jsou dle tohoto šetření nejčastěji osobní sympatie + osobní zkušenost a osobní sympatie + program strany.

Na druhém místě je kombinace program strany + osobní zkušenost. A na třetím místě je trojkombinace osobní sympatie + program strany + osobní zkušenost.

Tabulka 23: Podle čeho se při volbách do zastupitelstva rozhodujete?

(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

Podle **osobních sympatií** volí častěji obyvatelé Bavorovic, zaměstnanci a lidé ze skupiny důchodci, ženy na mateřské dovolené nebo nezaměstnaní, lidé z domácností s příjmem do 25 000 Kč měsíčně, ženy a skalní voliči. Zdaleka nejméně se podle tohoto aspektu rozhodují podnikatelé a živnostníci.

Program strany hraje při rozhodování opět největší roli pro obyvatele Bavorovic a zaměstnance. Dále pro lidi s vysokoškolským vzděláním, voliče stejné strany, studenty, lidi z domácností s měsíčními příjmy do 25 000 Kč nebo 26 až 40 000 Kč, pro věkovou kategorii 18 až 33 let a pro voliče příležitostné nebo nerozhodnuté. Opět se podle této možnosti nejméně často rozhodují podnikatelé a živnostníci.

Na základě **osobní zkušenosti** se stranou či kandidátem se častěji rozhodují obyvatelé místních částí mimo Hlubokou a Bavorovice. To je logické, neboť v místech s menším počtem obyvatel je větší šance se s představiteli strany setkat osobně. Dále se takto rozhodují starší lidé ve věku 50 let a více, studenti, skalní voliči, lidé z domácností s příjmem více než 40 000 Kč měsíčně a lidé se středoškolským vzděláním s maturitou. Nejméně často se podle tohoto aspektu rozhodují příležitostní a nerozhodnutí voliči.

Podle **volebních preferencí** se nejčastěji rozhodují lidé z domácností s vysokým příjmem nad 40 000 Kč měsíčně, nejméně často pak lidé z domácností s příjmem středním 26 až 40 000 Kč měsíčně.

Názory a doporučeními ostatních se dají nejvíce ovlivnit lidé se středoškolským vzděláním bez maturity, nejméně pak lidé s vysokoškolským vzděláním a rovněž muži.

Změnu chtějí hlavně lidé ve věku 18 až 33 let, nejméně pak lidé ve věku 50 let a více.

Pro „**nejmenší zlo**“ se rozhodují voliči přelétaví a voliči příležitostní nebo nerozhodnutí. To může být důvodem jejich přelétavosti a stejně tak i nerozhodnosti. Nejméně často volí „nejmenší zlo“ lidé z domácností s příjmy 26 až 40 000 Kč měsíčně, ale také věrní voliči.

Lidé z domácností s příjmy nad 40 000 Kč a podnikatelé či živnostníci uváděli častěji, že se **nerozhodují, ale volí vždy stejně**. Tuto možnost naopak nevolili lidé z domácností s příjmy do 25 000 Kč měsíčně a přelétaví voliči.

Otázky k zastupitelstvu

V dotazníku byly dvě otázky na zjištění postoje občanů k současnému zastupitelstvu Hluboké nad Vltavou. Byly to otázka č. 1, pomocí které se zjišťovalo, zda se občané zajímají nebo nezajímají o činnost zastupitelstva, a otázka č. 13, ve které respondenti uváděli, zda jsou s činností zastupitelstva spokojeni či nikoliv.

Otázka č. 1 - Zajímáte se o činnost zastupitelstva?

O činnost zastupitelstva se aktivně zajímá 62 % občanů, nezajímá se 38 %.

Graf 15: Zajímáte se o činnost zastupitelstva?

(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

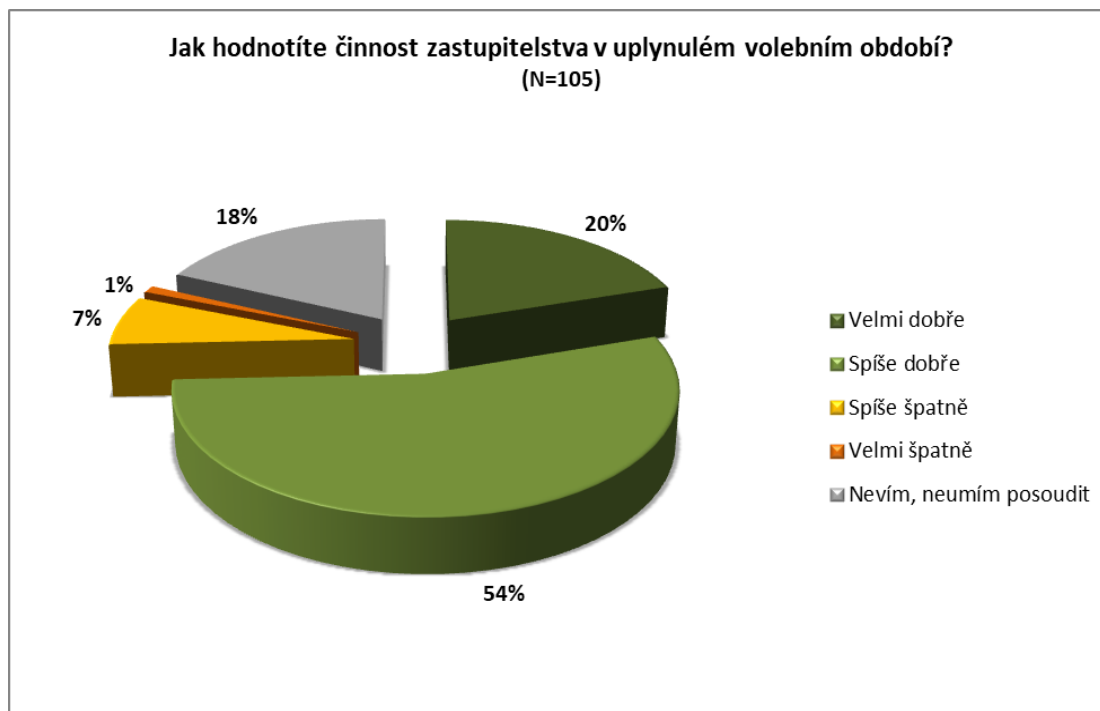
Zajímají se více ženy, starší lidé ve věku nad 50 let a více, lidé s maturitou či vysokoškolským vzděláním, lidé ze skupiny důchodce, žena na mateřské dovolené nebo nezaměstnaný, skalní voliči a voliči stejné strany. Méně se tedy zajímají muži, lidé ve věkové kategorii 18 až 33 let, lidé se středoškolským vzděláním bez maturity, studenti a podnikatelé či živnostníci. Naprosto se nezajímají nevoliči. Podle čistého měsíčního příjmu domácnosti a místa bydliště je zájem rozložen mezi jednotlivými skupinami rovnoměrně.

Otázka č. 13 - Jak hodnotíte činnost zastupitelstva v uplynulém volebním období?

Pro tuto otázku byla použita čtyřbodová škála a možnost nevím, nedovedu posoudit. Šetření ukazuje, že 18 % lidí nedokáže říci, zda jsou s dosavadní činností zastupitelstva spokojeni či nikoliv. 20 % lidí hodnotí činnost zastupitelstva velmi dobře, 54 % spíše dobře. Spíše špatně hodnotí činnost zastupitelstva 7 %, velmi špatně pouze 1 %.

Pro účely dalšího zpracování dat jsme odpovědi z této otázky sloučily do dvou kategorií, možnost „nevím, nedovedu posoudit“ byla zachována. Kategorie „spokojení“ charakterizuje ty, kteří hodnotí dosavadní činnost zastupitelstva velmi dobře nebo spíše dobře a dosahuje 74 %. Kategorie „nespokojení“ odpovídá těm, kteří hodnotí činnost zastupitelstva velmi špatně nebo spíše špatně a je v ní 8 % dotázaných.

Graf 16: Jak hodnotíte činnost zastupitelstva v uplynulém volebním období?

(Zdroj: Vlastní šetření, 2018)

Spokojení s dosavadní činností zastupitelstva jsou častěji ženy, lidé ve věku 50 a více let, lidé s vysokoškolským vzděláním, zaměstnanci, lidé z domácností s příjmem více než 40 000 Kč měsíčně, obyvatelé Hluboké, skalní voliči, voliči stejné strany a lidé zajímající se o činnost zastupitelstva.

Naopak **nespokojení** jsou v porovnání s ostatními častěji muži, lidé ve věku 34 až 49 let, lidé se středoškolským vzděláním s maturitou, podnikatelé či živnostníci, lidé z domácností s příjmem do 25 000 Kč měsíčně, obyvatelé Bavorovic, nevoliči a lidé, kteří se o činnost zastupitelstva nezajímají.

Dotázaní, kteří uvedli, že **neumí činnost zastupitelstva posoudit**, jsou častěji muži, lidé ve věku 29 až 33 let, lidé se středoškolským vzděláním bez maturity, lidé z ekonomické skupiny důchodce, žena na mateřské dovolené nebo nezaměstnaný, lidé z domácností s příjmy do 25 000 Kč, obyvatelé Bavorovic, nevoliči a lidé nezajímající se o činnost zastupitelstva.

Největší rozdíly jsou podle typu voličů dle účasti ve volbách, podle typu voličů dle volené strany, podle bydliště, podle čistého měsíčního příjmu domácnosti a podle zájmu o činnost

zastupitelstva. Podle pohlaví, věku, vzdělání a ekonomické situace je spokojenost, respektive nespokojenost rozložena rovnoměrněji.

5. VÝSLEDKY A DISKUSE

Jako nástroj výzkumu volebního chování obyvatel města Hluboké nad Vltavou bylo použito dotazníkové šetření. Tohoto šetření se zúčastnilo celkem 105 respondentů. Dotazník zkoumal volební chování obyvatel Hluboké nad Vltavou při komunálních volbách v roce 2014, volební chování obyvatel Hluboké nad Vltavou při hypotetických volbách simulujících komunální volby v roce 2018 a jejich vztah k zastupitelstvu. V závěru dotazníku byly identifikační otázky, pomocí nichž se mělo prokázat, zda mají odlišné sociálněekonomické skupiny odlišný vzorec volebního chování. Sledovanými znaky byly pohlaví, věk, vzdělání, ekonomická aktivita, čistý měsíční příjem domácnosti a trvalé bydliště. Jelikož nebyl pro účely šetření proveden mezi respondenty kvótní výběr, lze výsledky považovat pouze za rámcové.

Nejprve byla zkoumána volební účast pro komunální volby v roce 2014 oproti potencionální účasti pro komunální volby v roce 2018. Zatímco se ke komunálním volbám v roce 2014 dostavilo 86 % dotázaných, pro rok 2018 tento počet klesá na 74 % a zároveň stoupá počet lidí, kteří nejsou rozhodnutí, zda k volbám půjdou či nikoliv. Klesající tendence u volební účasti na Hluboké je v souladu s poklesem volební participace, tedy i volební účasti u voleb v České republice obecně.

Průnikem otázek na volební účast pro rok 2014 a pro rok 2018 jsme získali tři typy voličů podle volební účasti, které byly pojmenovány skalní voliči, příležitostní a nerozhodní voliči a nakonec nevoliči. V profilu těchto skupin voličů byl největší rozdíl mezi věkovými kategoriemi, ekonomickou aktivitou a vzděláním. Pohlaví a bydliště bylo u všech typů voličů zastoupeno rovnoměrně. Skalní voliči jsou lidé, kteří volili v minulých volbách a plánují volit i v nadcházejících. Patří sem zejména lidé ve věku 50 a více let, lidé s vysokoškolským vzděláním a zaměstnanci. Příležitostní či nerozhodní voliči vykazují určitou nepravidelnost či nerozhodnost ve svém volebním chování. Jsou to nejčastěji lidé ve věku 18 až 33 let, lidé středoškolského vzdělání s maturitou a lidé výdělečně nečinní, tedy důchodci, ženy na mateřské dovolené či nezaměstnaní. Nevoliči jsou lidé, kteří nevolili v minulých volbách a neplánují volit ani ve volbách nadcházejících. V tomto případě jsou to častěji muži, věkově na rozdíl od přechozích typů spíše nevyhranění, středoškolského vzdělání bez maturity, studenti a podnikatelé či živnostníci.

U nevoličů byly následně zkoumány důvody jejich neúčasti u voleb. Největší rozdíl mezi rokem 2014 a 2018 byl u výroku „jsem znechucen/a dosavadním chováním politiků v ČR obecně“, kde dochází k nárůstu o 23procentních bodů. K dalšímu nárůstu došlo u možnosti „můj hlas by stejně nic neovlivnil“, a to o 12procentních bodů. K poklesu došlo naopak u výroku „nedokázal/a bych si vybrat z kandidujících stran“. Rozdíl zde činí 10procentních bodů. Zatímco pro rok 2014 lidé uváděli spíše znechucení dosavadním chováním zastupitelstva, v roce 2018 je to spíše znechucení chováním politiků v ČR obecně. Také můžeme pozorovat vzrůstající skepsi, zda by jejich hlas skutečně mohl něco změnit.

U voličů byly obdobně zkoumány důvody jejich účasti i voleb. Mezi rokem 2014 a 2018 dochází k minimálnímu výkyvu v odpovědích. Nejsilnějšími důvody pro účast ve volbách jsou možnost podpořit konkrétního kandidáta, možnost podpořit preferovanou stranu a možnost ovlivnit dění ve městě. Možnost vyjádřit svůj názor zaznamenala největší pokles, a to o 8 procentních bodů. To může opět souviset s celkovou skepsí, skrz kterou se potřeba vyjádřit svůj názor jeví zbytečnější.

Pro ty, co volili, byl dále srovnáván způsob volby. Ani zde se neprojevil mezi rokem 2014 a 2018 význačný rozdíl. Dotázaní preferují v obou případech výběr jedné kandidátní listiny.

Jako poslední byla pro voliče zkoumána volená strana. I zde volební výsledky pro rok 2014 odpovídají předpokládaným výsledkům v roce 2018. Absolutním vítězem v obou volbách je ODS. Průnikem otázek vznikly tři typy voličů definované podle volené strany: věrní voliči, přelétaví voliči a nevoliči. Nejvíce věrných voličů má Hnutí nezávislých za harmonický rozvoj obcí a měst (HNHRM), za ním se umístila ODS a na třetím místě STAN včetně nezávislých kandidátů. Největší rozdíly v profilech jednotlivých typů jsou v tomto případě mezi věkovými kategoriemi, ekonomickými skupinami, skupinami dle příjmu domácnosti a podle místa bydliště. Typy voličů dle volené strany jsou rozloženy rovnoměrně z hlediska pohlaví a vzdělání. Typ voliče definovaný podle volební účasti a typ voliče definovaný dle volené strany se téměř překrývají. Skupina nevoličů je totožná. Skupina příležitostných a nerozhodných spadá plně do skupiny přelétavých voličů. Pouze skupina skalních voličů je rozdělená – 88 % jich je zároveň voliči věrnými, zbývajících 12 % jsou voliči příležitostní a nerozhodní. Věrní voliči jsou ti, kteří plánují v roce 2018 volit stejnou stranu, jakou volili v roce 2014. Jsou to lidé ve věku 50 a více let, středoškolského

vzdělání s maturitou, zaměstnanci a podnikatelé či živnostníci. Nejvíce těchto voličů má Hluboká. Voliči přelétaví jsou ti, jejichž volená strana je pro rok 2018, než byla v roce 2014. Tito voliči patří do věkové kategorie 18 až 33 let, se středoškolským vzděláním s maturitou, studenti a důchodci, ženy na mateřské dovolené nebo nezaměstnaní. Nejvíce těchto voličů bydlí v jiných místních částech, než jsou Hluboká a Bavorovice.

Další otázkou společnou pro všechny, byla otázka, podle čeho se vlastně dotázaní rozhodují při volbách do zastupitelstva. Nejvíce lidí uvádělo, že pro ně hlavní roli hraje program strany, na druhém místě osobní zkušenost a na třetím osobní sympatie. Pokud uváděli více možností, jednalo se nejčastěji o různé kombinace těchto tří aspektů. Osobní sympatie jsou při rozhodování nejdůležitější pro obyvatele Bavorovic, zaměstnance a ekonomickou skupinu důchodci, ženy na mateřské dovolené nebo nezaměstnaní, lidi z domácností s příjmem do 25 000 Kč měsíčně, ženy a skalní voliče. Program strany je při rozhodování nejdůležitější pro obyvatele Bavorovic, zaměstnance a studenty, lidi s vysokoškolským vzděláním, voliče stejné strany, lidi z domácností s měsíčními příjmy do 25 000 Kč nebo 26 až 40 000 Kč, pro věkovou kategorii 18 až 33 let a pro voliče příležitostné nebo nerozhodnuté. Osobní zkušenost je při rozhodování důležitá pro obyvatele místních částí mimo Hlubokou a Bavorovice, lidi ve věku 50 let a více, studenty, skalní voliče, lidi z domácností s příjmem více než 40 000 Kč měsíčně a lidi se středoškolským vzděláním s maturitou. Je srozumitelné, že osobní zkušenost hraje největší roli v místních částech s nižším počtem obyvatel, kde je pravděpodobnější osobní setkání s představiteli strany.

Poslední zkoumané otázky se týkaly postoje k zastupitelstvu. 62 % se o činnost zastupitelstva zajímá, 38 % se nezajímá. Zajímají se spíše ženy, lidé ve věku nad 50 let a více, lidé s maturitou či vysokoškolským vzděláním, lidé z ekonomické skupiny důchodce, žena na mateřské dovolené nebo nezaměstnaný, skalní voliči a voliči stejné strany. Nezajímají se zejména nevoliči, a dále spíše muži, lidé ve věkové kategorii 18 až 33 let, lidé se středoškolským vzděláním bez maturity, studenti a podnikatelé či živnostníci. 74 % lidí je spokojeno s činností dosavadního zastupitelstva, 8 % lidí je nespokojeno a 18 % uvedlo, že nedokáže posoudit, zda jsou spokojeni či nespokojeni. Spokojené jsou častěji ženy, lidé ve věku 50 a více let, lidé s vysokoškolským vzděláním, zaměstnanci, lidé z domácností s příjmem více než 40 000 Kč měsíčně, obyvatelé Hluboké, skalní voliči,

voliči stejné strany a lidé zajímající se o činnost zastupitelstva. Nespokojení jsou častěji muži, lidé ve věku 34 až 49 let, lidé se středoškolským vzděláním s maturitou, podnikatelé či živnostníci, lidé z domácností s příjmem do 25 000 Kč měsíčně, obyvatelé Bavorovic, nevoliči a lidé, kteří se o činnost zastupitelstva nezajímají.

Závěrem můžeme říci, že výsledky dotazníkového šetření potvrzují, že faktory strukturálního charakteru skutečně ovlivňují volební chování. Srovnání se týkalo šesti identifikačních kategorií: pohlaví, věk, vzdělání, ekonomická aktivita, čistý příjem domácnosti a trvalého bydliště v místní části. Bohužel výběrový soubor je velmi malý, jedná se o 105 respondentů, pro většinu otázek navíc rozdělených na voliče a nevoliče. Jednotlivé kategorie jsou tedy tvořeny jen malým dílčím souborem. Vypovídací hodnotu by mohlo mít srovnání kategorií u otázek, na které odpovídali všichni respondenti (otázky 1, 2, 7, 12 a 13 dle dotazníku a vypočítané proměnné podle účasti u voleb a věrnosti straně). U ostatních otázek mají pouze informativní charakter, a to zejména u otázek 3 a 8 dle dotazníku, na které měli odpovídat pouze nevoliči.

Nejmenší rozdíly ve volebním chování jsou mezi oběma pohlavími. Největší rozdíly jsou mezi kategoriemi podle ekonomické aktivity a čistého příjmu domácnosti. Z otázek, na které odpovídali všichni respondenti, se rozdíl mezi kategoriemi ekonomické aktivity promítá nejvíce v otázkách **1. Zajímáte se o činnost zastupitelstva, 2. Využil/a jste možnosti volit do zastupitelstva města v roce 2014 a 12. Podle čeho se při volbách do zastupitelstva rozhodujete.** Z otázek, na které odpovídali všichni respondenti, se rozdíl mezi příjmové aktivity promítá nejvíce ve vypočítávané **věrnosti straně.** Z uvedených otázek se v otázkách 1 a 2 dle dotazníku projevila rozdílnost mezi kategoriemi obecně nejčastěji.

6. ZÁVĚR

Diplomová práce Volební chování města Hluboká nad Vltavou měla za cíl přiblížit chování voličů při volbách do zastupitelstva města. Abychom mohli toto chování adekvátně popsat, bylo přistoupeno k popsání základních problémů v části teoretické, která vychází zejména ze základních východisek dostupné literatury. Zejména se opírá o dostupnou literaturu jako je zákon o obcích, zákona o volbách do zastupitelstev obcí a krajů. Najdeme zde základní principy, které jsou závazné jak pro voliče samotné, tak i pro politiky.

V dnešní době se často setkáváme se situací, kdy lidé k volbám často nejdou, vyjadřují tak svoji nespokojenost s politikou, s vedením města. Avšak tím, že k volbám nejdou, situaci spíše zhoršují, často si myslí, že svým hlasem nic nezmůžou, však takto smýšlejících lidí stále více, tudíž lze říci, že pokud by tito lidé k volbám šli, jistě by to celkové výsledky mohlo ovlivnit. Často jsou pak volby postaveny na poslušných voličích, kteří jsou naučeni k volbám chodit a volit, protože jim to například přikazuje rámeček jejich strany, hnutí. Tedy práce poukazuje i na nízkou volební účast, která pak volby ovlivňuje ve velkém měřítku.

Praktická část práce pracuje s východisky získanými v části teoretické. Tedy popisuje město Hluboká nad Vltavou jako takové z hlediska politického i socioekonomického. Hluboká nad Vltavou je popsána především z hlediska politického z důvodu splnění účelu této práce.

U města Hluboká nad Vltavou lze vnímat určitou stabilitu ve voličově vnímání politické situace, jeho volba je stabilní, práci politiků hodnotí kladně, což se odráží i na politických výsledcích.

Strana ODS tu má stabilní voličskou základnu, která si udržela vždy první příčky. Lze hovořit o určité stabilitě politického spektra, což se promítá i do spokojenosti občanů s životem ve městě jako takovým. Voliči volí tradiční stranu, mají k ní důvěru a kladně hodnotí odvedenou práci politiků. Do jejich chování se příliš nepromítala důvěra ve stranu ODS na politické scéně, a to v té nejvyšší úrovni. Lidé v takto malém městě často volí podle svých osobních sympatií a spokojenosti s životem ve městě, i když určitě vnímají a hodnotí práci politiků na státní úrovni, která je leckdy neuspokojivá a vyvolává rozpačité

pocity, zejména při nejrůznějších politických kauzách, které s voličovým vnímáním dokážou pořádně zacloumat.

Tedy v měřítku takto malého města jsou především důležité osobnosti města, jako takového u města Hluboká nad Vltavou můžeme hovořit o velké stabilitě. Městu vládne jeden starosta téměř dvacet let. Jedná se tedy o schopného manažera, který dokáže město strategicky vést za pomoci svých kolegů v zastupitelstvu. Samotná stabilita mu pomáhá při prosazování zájmů města. Je prokázáno, že politikaření a politické hry často nikam nevedou, municipalita stagnuje a je zbrzděný její celkový vývoj. Není pak možné prosazovat důležité zájmy a jednotlivá usnesení, která by do města přinesly například nové investory a s tím spojené pracovní příležitosti. Lze konstatovat, že město Hluboká nad Vltavou se dokázala s politikařením vyrovnat, je zde zdravý úsudek a voličovo vnímání politiky je stabilního charakteru.

Práce přináší shrnutí uplynulých voleb do obecního zastupitelstva. Při pohledu na volební výsledky je zřejmé, že v Hluboké nad Vltavou panuje určitá stabilita ve vedení města, ve vládoucí politické straně, a především tato strana dosahuje úspěch ve volbách, což je pro stabilitu města velmi důležité. Rozhádání politiky svoji energii často ztrácí v nejrůznějších politických šarvátkách a skutečné problémy jim unikají, případně na ně nemají dostatek času a energie. S takovýmto chováním se často setkáváme na malých městech, kde převládají osobní politické zájmy na úkor města.

Samozřejmě lze zaznamenat i různé nové politické formace hnutí za rozvoj města, volba pro město. Ke kterým lidé často vzhlíží s nadějí na lepší zítřky a dávají tak důvěru novým politickým stranám. Tyto uskupení jsou sice novou nadějí, ale často doplácí na svou politickou nezkušenost a neznalost, případně jsou zneužity k předem připraveným účelům a jedná se pak o tzv. bussiness plány určitých osob.

Ve městě Hluboká nad Vltavou najdeme stabilní vnímání politické situace, která pramení z větší spokojenosti s životem ve městě, což dokládá přiložený sociodemografický průzkum. Zaměstnanost ve městě je dlouhodobě na nízké úrovni, je zde dostatek pracovních sil. Město čerpá ze své polohy tranzitního města a oblíbeného turistického cíle. Turistům nabízí množství dostupných služeb na dobré úrovni. Obyvatelé města jsou často zaměstnáni v cestovním ruchu, případně dojíždí za prací do okolních měst. Počet obyvatel

ve městě také roste, což je dobré pro celkový rozvoj města, lidé z města příliš nemigrují, zůstávají a podílí se na rozvoji města.

Spokojenost s životem ve městě, a především volební chování obyvatel ve městě mapuje příložený dotazník, který položil několik základních otázek, kterými se snažil zjistit volební chování obyvatel ve městě Hluboká nad Vltavou. Především se snažil zjistit spokojenost lidí s životem ve městě a politickou situací. Bylo položeno celkem třináct + šest identifikačních otázek, na které občané Hluboké nad Vltavou, odpovídali. Občané odpovídali na otázky typu, zda chodí k volbám a jakým formacím dávají přednost. Zdali volí spíše nezávislé kandidáty nebo zavedené politické strany. Dále také jak hodnotí politickou situaci a vývoj městě, zda se domnívají, že město se vyvíjí správným směrem a příliš nestagnuje. Dotazník se také ptal, jak hodnotí obyvatelé práci politiků ve městě. Z předloženého dotazníkového šetření bylo zřejmé, že lidé se zajímají o politiku ve městě a převážně chodí volit. Dávají spíše přednost zavedeným politickým stranám, politiky hodnotí spíše za jejich práci vykonanou v zastupitelstvu města. Je pro ně důležitá odvedená práce na poli města a osobnost politika jako taková. Hodnotí spíše práci ve městě, politikou na celorepublikové úrovni jsou často rozhořčeni, neboť ve spleti nejrůznějších politických šarvátek nevidí dobře odvedenou práci, která je tak důležitá pro nás pro všechny.

Občané Hluboké nad Vltavou jsou spokojeni s prací politiků ve městě, tudíž nemají problém při volbách do městského zastupitelstva vybrat vhodného kandidáta či kandidátku. Volí spíše na základě zkušeností a sympatií, pokud si nemohou vybrat uchylují se i k méně známým tvářím. Volební chování přímo ovlivňuje jejich dosavadní zkušenosti s životem ve městě a celkovou spokojenost s politickou situací ve městě, která je prozatím uspokojivá, což lze připsat k dobru i stabilnímu vedení, které ve městě je. Volební chování obyvatel se také mění s ohledem na jejich životní zkušenosti, jinak volí mladý člověk plný určitých ideálů, který více věří, že věci lze změnit, pokud se jen trochu chce. Jinak volí zkušenější člověk, který zažil několik politických kauz, které v něm ukotvily pocit, že jeho hlas je ve volbách zbytečný, že s ním nelze změnit.

Tedy jsme denně masírováni nejrůznějšími zprávami z domova i ze zahraničí, což ovlivňuje náš úsudek na mnohé věci, především je na každodenním pořádku propírání politických kauz, zejména před volbami. Výsledek je takový, že volič je znechucen, nemá

chuť se zaobírat politikou, má pocit, že nic nemůže změnit, že jsou všichni politici vlastně stejní. Každodenní informační masáž médií vede k frustraci mnohých z nás, ať už to jsou politické či jiné kauzy. Lidé jsou často přesyceni informacemi, zejména těmi negativními, snaží se před nimi utéci, nechtějí se stresovat děním kolem sebe, mají své každodenní starosti. To je jen jedno z hledisek, které ovlivňuje volební chování občanů zejména na celorepublikové úrovni.

Spoluprací s občany Hluboké bylo znát, že samozřejmě vnímají celorepublikovou situaci na poli politiky, avšak dokážou ji odlišit od politické situace svého města, kde žijí a jsou vesměs spokojeni. Jedním z důvodů je i stabilní vedení města a strategické uvažování čelních politiků. To se nám však bohužel nestává na celorepublikové úrovni, kde často bohužel nevidíme optimistický konec ani začátek. Tedy velmi zajímavé srovnání voliče parlamentních voleb a voliče do obecního zastupitelstva jednoho malého města na jihu Čech.

Zpracování této práce pro mě bylo velice přínosné a přineslo mi mnoho poznatků a zkušeností pro můj další život, práce mě obohatila o cenné zkušenosti, které, věřím využiji dále ve svém dalším životě.

7. POUŽITÉ ZDROJE DAT

Knižní a internetové zdroje dat:

BALÍK, Stanislav, 2005. Metodologie výzkumu komunální politiky. In Fiala, P.; Strmiska, M.: *Víceúrovňové vládnutí: teorie, přístupy, metody*. 1. vyd. Brno: ISPO - CDK. s. 163-175, 13 s. ISBN 80-7325-074-8.

BALÍK, Stanislav, 2008. *Česká komunální politika v obcích s rozšířenou působností: koalice, voličské vzorce a politické strany na místní úrovni v letech 1994-2006*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK). 387 s. Politologická řada, sv. č. 27. ISBN 978-80-7325-144-4.

BALÍK, Stanislav, 2009. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4.

BERNARD, Josef, KOSTELECKÝ, Tomáš, 2014. „Prostorový kontext volebního chování – jak působí lokální a regionální prostředí na rozhodování voličů“. *Sociologický časopis/ Czech Sociological Review* 50(1):3-28. [online] 1/2014 [cit. 2017-06-17]. ISSN 0038-0288. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.13060/00380288.2014.50.1.30>.

BERNARD, Josef, KOSTELECKÝ, Tomáš, ILLNER, Michal, VOBECKÁ, Jana, 2011. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: SLON. 237 s. ISBN 978-80-7419-069-8

BERNARD, Josef, KOSTELECKÝ, Tomáš, ŠIMON, Martin, 2014. „Existují prostorové kontextové vlivy na volební chování i v relativně nacionalizovaném stranickém systému? Příklad Česka.“ [online] *Geografie* 119 (3): 240-258. [cit. 2017-06-17] Dostupné z: http://geography.cz/sbornik/wp-content/uploads/downloads/2014/10/g14-3_s240_258_bernard_kostecky_simon.pdf.

BUBENÍČEK, Václav, 2010. *Lokální modely demokracie v malých obcích ČR*. Dizertační práce. Praha: Katedra humanitních věd, Provozně ekonomická fakulta, Česká zemědělská univerzita v Praze.

CABADA, Ladislav, KUBÁT, Michal, 2004. *Úvod do studia politické vědy, 2. rozšířené a doplněné vydání*. 2. rozš. a dopl. vyd. Praha: Eurolex Bohemia. 494 s. Politologie. ISBN 80-86432-63-7.

ČMEJREK, Jaroslav, 2001. *Moderní společnost a problémy politiky*. Vyd. 3. Praha: Credit. 304 s. ISBN 80-213-0841-9.

ČMEJREK, Jaroslav, 2008. *Obce a regiony jako politický prostor*. 1.vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, s.r.o. 165 s. ISBN 978-80-87197-00-4.

ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan, 2010. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3061-5.

ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav a LUHANOVÁ, Markéta, 2006. *Politika v regionálním rozvoji: úvod do studia*. Vyd. 1. V Praze: Credit. 162 s. ISBN 80-213-1157-6.

DAHL, Robert, 1995. *Demokracie a její kritici*. 1. vyd. Praha: VICTORIA PUBLISHING, a.s. 350 s. ISBN: 80-85605-81-3.

FILIP, Jan, SVATONĚ, Jan a ZIMEK, Josef, 2002. *Základy státovědy*. 3., opr. a zkrác. vyd. Brno: Masarykova univerzita. 264 s. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, č. 306. ISBN 80-210-3023-2.

HÄUBERER, Julia, 2012. *Voliči a volby 2010*. Vyd. 1. Editor Lukáš LINEK. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) v koedici se Sociologickým ústavem AV ČR. 254 s. Studie, 84. sv.. ISBN 978-80-7419-110-7.

HEYWOOD, Andrew, 2008. *Politologie*. 3. vyd. Přeložil Zdeněk Masopust. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. 537 s. ISBN 978-80-7380-115-1.

CHANDLER, J. A., 1998. *Místní správa v liberálních demokraciích: úvodní náčrt*. Vyd. 1. Přeložili Soňa Skulová a Jan Svatoň. Brno: Doplněk. 264 s. ISBN 80-7239-023-6.

INSTITUT POLITICKÉHO MARKETINGU, 2015. *Slovník politického marketingu: Volební chování* [online] [cit. 2017-06-17] Dostupné z: <http://politickymarketing.com/glossary/volebni-chovani>

KLÍMA, Michal, 1998. *Volby a politické strany v moderních demokraciích*. Vyd. 1. Praha: Radix. 273 s. ISBN 80-86031-13-6.

KOPECKÝ, Martin, 2016. *Zákon o obcích: komentář*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-376-1

KOPŘIVA, Radek, 2009. *Územní správa a lokální demokracie: Případová studie města Žatce*. [online]. Praha. [cit. 2017-08-22]. Dostupný z: www.pef.czu.cz/cs/?dl=1&f=13036. Disertační práce. Česká zemědělská univerzita v Praze.

KOUDELKA, Zdeněk, 2007. *Samospráva*. Praha: Linde. 399 s. ISBN 978-80-7201-665-5.

KREJČÍ, Oskar, 2006. *Nová kniha o volbách*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing. 481 s. ISBN 80-86946-01-0.

LINEK, Lukáš a LYONS, Pat, 2013. *Dočasná stabilita? Volební podpora politických stran v České republice v letech 1990-2010*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) v koedici se Sociologickým ústavem AV ČR. 220 s. Studie, sv. 106. ISBN 978-80-7419-160-2.

LINEK, Lukáš, 2010. *Zrazení snu? struktura a dynamika postojů k politickému režimu a jeho institucím a jejich důsledky*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). 259 s. Studie, sv. 62. ISBN 978-80-7419-029-2.

MATĚJŮ, Petr, VLACHOVÁ, Klára, 2000. *Nerovnost, spravedlnost, politika: Česká republika 1991-1998*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství. 402 s. Studie, sv. 21. ISBN 80-85850-82-6.

PRŮCHA, Petr, 2007. *Správní právo: obecná část. 7., dopl. a aktual. vyd., (V nakl. Doplňěk 2.)*. Brno: Masarykova univerzita. 418 s. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, sv. 395. ISBN 978-80-210-4276-6.

RYŠAVÝ, Dan a ŠARADÍN, Pavel, 2011. *Zastupitelé českých měst a obcí v evropské perspektivě*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). 191 s. Studie, sv. 69. ISBN 978-80-7419-042-1.

ŘÍCHOVÁ, Blanka, 2006. *Přehled moderních politologických teorií*. Vyd. 2. Praha: Portál. 303 s. ISBN 80-7367-177-8.

SISK, D. T. a kol. 2001. Democracy At The Local Level. *The International IDEA Handbook on Participation, Representation, Conflict Management, and Governance*. Series 4. International IDEA Handbook. 242 s. ISBN: 91-89098-73-0.

ŠINDELÁŘ, Jan, 2014. *V Hluboké nad Vltavou posílila ODS* [online] 13. října 2014 [cit. 2017-08-18]. Dostupné z: <https://zpravy.e15.cz/domaci/politika/v-hluboke-nad-vltavou-posilila-ods-1127510>.

ÚSTAV ÚZEMNÍHO ROZVOJE, 2006. *B.2.1 Území a osídlení. Ústav územního rozvoje*. [online] [cit. 2017-05-06]. Dostupné z: www.uur.cz/principy/konference/KapitolaB/B21_UzemiOsidleni_20060919.pdf.

VLACHOVÁ, Klára, 2000. *Stranická identifikace v České republice*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav AV ČR. 33 s. Sociologické texty, SP 00:5. ISBN 80-85950-81-2.

VLACHOVÁ, Klára, 2003. *Dynamika pozitivní a negativní stranické identifikace v České republice*. Praha: Sociologický ústav AV ČR [online] roč. 39, č. 4 [cit. 2017-05-18]. ISSN 0038-0288. Dostupné z: http://sreview.soc.cas.cz/uploads/c937011aa1c99fe2f9b4f2aed9edd80a1c4dd2bd_498_44vla21.pdf.

VLACHOVÁ, Klára, ŘEHÁKOVÁ, Blanka, 2009. *Třída, zaměstnanecký sektor a volební chování v ČR*. Sociologický webzin, Socioweb [online] 01/2009 [cit. 2017-05-18]. Dostupné z: http://www.socioweb.cz/upl/editorial/download/162_socioweb_01_09.pdf.

VOLBY DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ. 2017. *Náležitosti kandidátní listiny*. Středočeský kraj. [online]. [cit. 2017-07-22]. Dostupné z: <http://www.kr-stredocesky.cz/web/volby/volby-do-zastupitelstev-obci>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2014. Volby do zastupitelstev obcí 10.10.-11.10.2014. *Výsledky komunálních voleb v roce 2014*. [online]. [cit. 2017-07-25]. Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/kv2014/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=3101&xobec=544485&xstat=0&xvyber=0>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2014. Volby do zastupitelstev obcí 15.10.-16.10.2010. *Výsledky komunálních voleb v roce 2010* [online]. [cit. 2017-07-25]. Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=3101&xobec=544485&xobecnaz=Hlubok%E1+nad+Vltavou&xstat=0&xvyber=0>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2014. Volby do zastupitelstev obcí 20.10.-21.10.2006. *Výsledky komunálních voleb v roce 2006*. [online]. [cit. 2017-07-24]. Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/kv2006/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=3101&xobec=544485&xobecnaz=Hlubok%E1+nad+Vltavou&xstat=0&xvyber=0>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2017. Volby do zastupitelstev obcí 1.11.-2.11.2002. *Výsledky komunálních voleb v roce 2002*. [online]. [cit. 2017-07-24]. Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/kv2002/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=3101&xobec=544485>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2017. Volby do zastupitelstev obcí 1998-2000. *Výsledky komunálních voleb v roce 1998* [online]. [cit. 2017-07-24]. Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/kv1998/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=3101&xobec=544485>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2016. *Správní obvod ORP České Budějovice*. [online] 1.1.2016 [cit. 2017-08-19]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/45990445/33010717m02.png/62b50843-062b-499a-9f19-d183ce7e6dcd?version=1.4&t=1497864951691>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2016. Statistická ročenka Jihočeského kraje. *Vybrané ukazatele za okres České Budějovice* [online]. [cit. 2017-08-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/32803988/33010516.pdf/1e3e3056-d802-4953-8c52-a51f876e60f4?version=1.15>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2017. *Porovnání okresů v Jihočeském kraji, rok 2017*. [online] 1.1.2017 [cit. 2017-08-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/45990439/33010617q1c1.pdf/4ea26c57-4538-4e4a-9d78-e1facb4ea96c?version=1.1>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Demografický vývoj města Hluboká nad Vltavou v letech 2006-2015*. [online]. [cit. 2017-08-15]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/32846225/13005716058.pdf/a37e5f63-f36c-4fe1-878fb02ab16ca69e?redirect=https%3A%2F%2Fwww.czso.cz%2Fcsu%2Fczso%2Fdo>

[mov%3Fp_p_id%3D3%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dmaximized%26p_p_mode%3Dview%26_3_groupId%3D0%26_3_keywords%3Dhlubok%25C3%25A1%2520nad%2Bvltavou%26_3_struts_action%3D%252Fsearch%252Fsearch%26_3_redirect%3D%252Fweb%252Fczso%252Fkatalog-produktu-vydavame](#)

MĚSTO HLUBOKÁ NAD VLTAVOU, 2017. *Hluboká nad Vltavou* [online]. [cit. 2017-08-15]. Dostupné z: <http://obcan.hluboka.cz/node/10>.

MĚSTO HLUBOKÁ NAD VLTAVOU, 2017. *Seznam členů Zastupitelstva města ve volebním období 2014 – 2018* [online]. [cit. 2017-08-15]. Dostupné z: <http://obcan.hluboka.cz/node/20>.

Zákony:

Zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích

Zákon č. 491/2001Sb. Zákon o volbách do zastupitelstev obcí

8. PŘÍLOHY:

Příloha 1. Náležitosti kandidátní listiny

- „název zastupitelstva obce
- označení volebního obvodu, jsou-li volební obvody vytvořeny
- název volební strany a označení, o jaký typ volební strany jde, s uvedením názvu politických stran a politických hnutí
- jména a příjmení kandidátů, jejich věk (*ke dni podání kandidátní listiny*)
- povolání kandidátů
- část obce, nečlení-li se obec na části, obec, kde jsou kandidáti přihlášení k trvalému pobytu (*ne úplnou adresu, pouze obec nebo část obce*)
- název politické strany nebo politického hnutí, jehož jsou členy, nebo údaj, že nejsou členy žádné politické strany nebo politického hnutí ("bez politické příslušnosti")
- pořadí kandidátů na kandidátní listině vyjádřené pomocí arabského čísla
- jméno a příjmení zmocněnce volební strany a jeho náhradníka s uvedením místa, kde jsou přihlášení k trvalému pobytu (*úplnou adresu místa trvalého pobytu*), není-li volební stranou nezávislý kandidát
- jde-li o koalici, název politické strany nebo politického hnutí, které kandidáta navrhlo
- jde-li o sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů, označení politické strany nebo politického hnutí, které kandidáta navrhlo, nebo označení, že jde o nezávislého kandidáta
- podpis zmocněnce volební strany; u nezávislého kandidáta podpis kandidáta
- podává-li kandidátní listinu politická strana, politické hnutí nebo jejich koalice anebo sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů, jméno a příjmení, označení funkce a podpis osoby oprávněné jednat jejich jménem (politické strany, politického hnutí) popřípadě jménem organizační jednotky, je-li ustavena
- příloha – vlastnoručně podepsané prohlášení kandidáta, že souhlasí se svou kandidaturou, že mu nejsou známy překážky volitelnosti, popřípadě tyto překážky pominou ke dni voleb do zastupitelstva obce a že nedal souhlas k tomu, aby byl

uveden na jiné kandidátní listině pro volby do téhož zastupitelstva obce. Na prohlášení kandidát dále uvede místo, kde je přihlášen k trvalému pobytu (*úplnou adresu místa trvalého pobytu*), a datum narození.“ (*Volby do zastupitelstev obcí, 2017*).

Příloha 2. Tabulka 5: Zastupitelstvo města Hluboká nad Vltavou pro období 2014 – 2018

Běhounek Karel, Ing.	- Volba pro město
Čmejrek Zdeněk	- Občanská demokratická strana
Dlouhý Pavel Ing.	- Občanská demokratická strana
Chromá Valerie, DiS.	- Hlubocko - prosperující, bezpečné, solidární a pohodové
Irovský Václav	- Volba pro město
Jirsa Tomáš Ing.	- Občanská demokratická strana
Karvánek Jiří	- Aliance normálních občanů ANO 2014
Karvánková Petra, Mgr., Ph.D	- Aliance normálních občanů ANO 2014
Mádlová Andrea	- Komunistická strana Čech a Moravy
Pešl Ladislav MUDr.	- Občanská demokratická strana
Píša Petr, dipl. um.	- Občanská demokratická strana
Prokeš Jiří	- Hnutí nezávislých za harmonický rozvoj obcí a měst
Raus Aleš, Ing., PhD.	- Křesťanská a demokratická unie - Československá strana lidová
Raus Aleš	- Křesťanská a demokratická unie - Československá strana lidová
Salaba Vladimír	- Komunistická strana Čech a Moravy
Soukal Jindřich	- ANO 2011
Šťastná Hana, Ing.	- Občanská demokratická strana
Šťastný David, Bc.	- Česká strana sociálně demokratická
Thalerová Milena, Mgr.	- ANO 2011

Zdroj: (*Město Hluboká nad Vltavou*, 2017)

Příloha 3. Dotazník pro obyvatele Hluboké nad Vltavou

- 1) Zajímáte se o činnost zastupitelstva? *Označte pouze jednu odpověď.*
 1. Ano
 2. Ne
- 2) Využil/a jste možnosti volit do zastupitelstva města v roce 2014? *Označte pouze jednu odpověď.*
 1. Ano
 2. Ne
- 3) Která z následujících možností nejlépe vystihuje důvod, proč jste se nezúčastnil/a voleb do zastupitelstva? (POUZE TI, CO NEVOLILI) ***Možnost více odpovědí.***
 1. Byl/a jsem znechucen/a dosavadním chováním politiků v ČR obecně
 2. Byl/a jsem znechucen/a dosavadním chováním politiků v našem zastupitelstvu
 3. Můj hlas by stejně nic neovlivnil
 4. Volby mě nezajímají
 5. Nedokázal/a jsem si vybrat z kandidujících stran
 6. Nic z výše uvedeného
- 4) Která z následujících možností nejlépe vystihuje důvod, proč jste se zúčastnil/a voleb do zastupitelstva? (POUZE TI, CO VOLILI) ***Možnost více odpovědí.***
 1. Abych využil/a možnosti vyjádřit svůj názor
 2. Abych splnil/a svou občanskou povinnost
 3. Abych využil/a možnosti ovlivnit dění ve městě
 4. Ovlivnil mě předvolební program určité strany, hnutí, kandidáta
 5. Ovlivnili mě kolegové, přátelé, rodina, sousedé
 6. Abych dal/a podporu preferované straně
 7. Abych podpořil/a konkrétního kandidáta
 8. Aby nezískali hlasy ti, které bych nikdy nevolil/a
 9. Nic z výše uvedeného
- 5) Jakým způsobem jste volil/a? (POUZE TI, CO VOLILI) *Označte pouze jednu odpověď.*
 1. Konkrétní kandidáti z různých kandidátních listin
 2. Jedna kandidátní listina
 3. Jedna kandidátní listina a několik hlasů konkrétním lidem
- 6) Jakou stranu jste volil/a, případně z které strany jste volil/a největší počet kandidátů? (POUZE TI, CO VOLILI) *Označte pouze jednu odpověď.*
 1. Ano 2011
 2. ČSSD

3. HNHRM
 4. KDU-ČSL
 5. KSČM
 6. ODS
 7. SNK-CELK
 8. STAN+NK
- 7) Představte si, že by příští týden byly volby do zastupitelstva města. Šel/a byste volit?
Označte pouze jednu odpověď.
1. Rozhodně ano
 2. Spíše ano
 3. Spíše ne
 4. Rozhodně ne
 5. Nevím, neumím posoudit
- 8) Která z následujících možností nejlépe vystihuje důvod, proč byste se pravděpodobně nezúčastnil/a voleb do zastupitelstva? (POUZE TI, CO BY NEVOLILI) **Možnost více odpovědí.**
1. Jsem znechucen/a dosavadním chováním politiků v ČR obecně
 2. Jsem znechucen/a dosavadním chováním politiků v našem zastupitelstvu
 3. Můj hlas by stejně nic neovlivnil
 4. Volby mě nezajímají
 5. Nedokázal/a bych si vybrat z kandidujících stran
 6. Nic z výše uvedeného
- 9) Která z následujících možností nejlépe vystihuje důvod, proč byste se pravděpodobně zúčastnil/a voleb do zastupitelstva? (POUZE TI, CO BY VOLILI) **Možnost více odpovědí.**
1. Abych využil/a možnosti vyjádřit svůj názor
 2. Abych splnil/a svou občanskou povinnost
 3. Abych využil/a možnosti ovlivnit dění ve městě
 4. Ovlivnil mě předvolební program určité strany, hnutí, kandidáta
 5. Ovlivnili mě kolegové, přátelé, rodina, sousedé
 6. Abych dal/a podporu preferované straně
 7. Abych podpořil/a konkrétního kandidáta
 8. Aby nezískali hlasy ti, které bych nikdy nevolil/a
 9. Nic z výše uvedeného
- 10) Jakým způsobem byste volil/a? (POUZE TI, CO BY VOLILI) *Označte pouze jednu odpověď.*
1. Konkrétní kandidáti z různých kandidátních listin
 2. Jedna kandidátní listina
 3. Jedna kandidátní listina a několik hlasů konkrétním lidem
- 11) Kterou stranu byste volil/a? (POUZE TI, CO BY VOLILI) *Označte pouze jednu odpověď.*
1. Ano 2011
 2. ČSSD
 3. HNHRM
 4. KDU-ČSL
 5. KSČM

6. ODS
 7. SNK-CELK
 8. STAN+NK
- 12) Podle čeho se při volbách do zastupitelstva rozhodujete? *Možnost více odpovědí.*
1. Osobní sympatie (např. pohlaví, věk, vzdělání, vystupování)
 2. Program strany
 3. Osobní zkušenosti (např. znalost kandidáta)
 4. Volební preference
 5. Názory a doporučení ostatních
 6. Chci změnu
 7. Volím „nejmenší zlo“
 8. Nerozhoduji se, volím vždy stejně
 9. Podle něčeho jiného (vypište)
- 13) Jak hodnotíte činnost zastupitelstva v uplynulém volebním období? *Označte pouze jednu odpověď.*
1. Velmi dobře
 2. Spíše dobře
 3. Spíše špatně
 4. Velmi špatně
 5. Nevím, neumím posoudit

IDENTIFIKAČNÍ OTÁZKY

- 1) Jste:
 1. Muž
 2. Žena
- 2) Kolik je Vám let?
 1. 18 – 33 let
 2. 34 – 49 let
 3. 50 let a více
- 3) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
 1. Základní
 2. Středoškolské bez maturity
 3. Středoškolské s maturitou
 4. Vysokoškolské
 5. Neví/ neodpověděl
- 4) Jaká je Vaše ekonomická situace?
 1. Student
 2. Zaměstnanec
 3. Podnikatel / živnostník
 4. Důchodce, žena na mateřské nebo nezaměstnaný/á
 5. Jiné
- 5) Jaký je čistý měsíční příjem vaší domácnosti?
 1. Do 10 000 Kč
 2. 10 – 25 000 Kč
 3. 26 – 40 000 Kč
 4. 41 – 60 000 Kč

5. Více jak 60 000 Kč

6. Nechce uvést / neodpověděl/a

6) Kde bydlíte?

1. Hluboká

2. Bavorovice

3. Hroznějovice

4. Munice

5. Jiná obec / místní část